

I Q R A

EESTI MOSLEMITE KUUKIRI NR 10.

MAI 2010 /

ŽUMADA AL-AWWAL /

ŽUMADA AL-AKHIRA 1431

**ÕIGESTI JUHITUD
KALIIFID**

**MUHAMMEDI (SAWS)
ETTEKUULUTUS PIIBLIS**

JA NAISED?

ISLAMI ÕPETLASED

**О терпении и испытаниях
Ар-Рахмана**

TÄHTSAD ISIKUD ISLAMIS

Assalamu alikum warahmatullahi wabarakatuh!

Käesoleva kuukirja peateemaks on tähtsad isikud islamis. Sellega seoses räägime prohvetlusest islamis ja prohvetitest, Muhammedi (*saws*) ettekuulutusest Piiblis, neljast esimesest kaliifist, hadithiedastajatest ja olulistest islami õpetlastest. Hadithinurk on seekord taas kord pühendatud palvele. *Fatwad* on pühendatud palve mööndustele - sellistele juhtumitele nimelt, kui kaks palvet on lubatud üksteise järel lugeda. Jätkame kõigi vanade rubriikidega ja uut hoogu saab ka lirimaa Amina rubriik "Elu eesmärk", milles seekord teeme algust Jeesuse looga. Bahraini Amina jutustab meile seekord aga enda teest islamisse ja Maroko toidule vahelduseks maitseme Alžeeria hörgutisi.

Meeldivat lugemist!

Fi amani llah!
Kuukirja koostajad.

SISUKORD

1. Islami prohvetid (Aisha ja Nele)	4
2. Muhammedi (saws) ettekuulutus Piiblis (Aisha)	10
3. Õigestijuhitud kaliifid (Aisha)	14
4. Hadithiedastajad (Aisha)	21
5. Islami õpetlased (Amina ja Aisha)	24
6. Ja naised? (Aisha)	26
7. Moslemipäevikud (Marge, I)	29
8. Bahrain - pärlid, palmid ja moslemid (Amina Bahrainist)	32
9. Elu eesmärk: Jeesuse lugu, I (Amina lirimaalt)	33
10. Minu Maroko: Argielu (Kätlin Hommik-Mrabte)	35
11. Mosleminaise käsiraamat: Lahutus (Khadija)	38
12. Pudrupotike, keeda! Piik Alžeeria kööki (Khadeja)	40
13. Koraaninurk: suura 92	43
14. Hadithinurk: palve	45
15. Fatwad: palve - õigustatud mööndused	51
16. Õpime araabia keelt! (5. ja 6. peatükk) (Kätlin Hommik-Mrabte)	55
17. Lastenurk (Sarah Egiptusest)	69
18. Üleskutse!	75
19. О терпении и испытаниях Ар-Рахмана	76

TÄHTSAD ISIKUD ISLAMIS

Koostanud ja tõlkinud: Aisha

SISSEJUHATUS

*P*rohvet Muhammed (saws) on kahtlemata kõige tähtsam isik islamis, ülitähtis lausa maailma ajaloo maastaabis. Temast oleks kirjutada palju, kuid kõike meie kuu-kirja formaadis kahjuks ei jõua.

Kuna just eelmises numbris oli islami ajaloo tippsündumuste seas ära märgitud ka Prohvet Muhammedi (saws) elu kõige olulisemad sündmused, keskendume seekord hoopis muudele prohvetitele, esimestele kaliifidele, tähtsatele hadithiedastajatele ja olulistele islamiõpetlastele.

ISLAMI PROHVETID

Koostanud ja tõlkinud: Aisha ja Nele

„Me oleme sõnumitoojaid saatnud juba enne sind ja nende hulgas on neid, kellest oleme sulle jutustanud ja ka neid, kellest Me pole sulle jutustanud. Ja ükski sõnumitooja ei ole toonud märke (või värsse) ilma Jumala loata. Seega, kui tuleb Jumala käsk, otsustatakse tões (ja õigluses) ja võltsid kaotavad sellega kõik.“ (40:78)

PROHVETLUS ISLAMIS

Aabrahamlikele religioonidele nagu judaism ja kristlus ei ole prohvetluse idee võõras. Sellele vaatamata on islamis prohvetlusel eriline staatus ja tähendus.

Islami õpetuse kohaselt on Jumal loonud inimese õilsal eesmärgil – Teda kummardama ja Tema õpetuste ning juhtnööride järgi vooruslikult elama. Kuidas saabki inimese teada, milline on tema roll ning eksistentsi eesmärk, kui ta ei ole saanud selgeid ja praktilisi juhiseid selle kohta, mida Jumal temalt ootab? Sellest ka vajadus prohvetluse järele, mistõttu on Jumal valinud iga rahva hulgast vähemalt ühe prohveti Tema sõnumit edasi andma.

Nüüd võiks küsida, kuidas prohveteid valiti ja kellel oli sellisele suurele aule õigus?

Prohvetlus on Jumala õnnistus ning teene, mida Ta võib jagada kellele vaid soovib. Siiski, uurides erinevaid sõnumitoojaid läbi ajaloo, võib prohvetitel täheldada kolme ühist omadust:

1. Nad on nii moraalselt kui intellektuaalselt oma kogukonnas parimad. See on vajalik, kuna prohveti elu on tema järgijatele eeskujuks. Nende isiksus peaks pigem aitama inimestel nende sõnumiga nõustuda kui oma puuduliku iseloomuga nad eemale peletada. Pärast sõnumi saamist on nad eksimatud; see tähendab, et nad ei tee ühtki pattu. Nad võivad teha mõningaid väikesi vigu, mida ilmutus tavaliselt parandab.

2. Neid toetavad imed, mis annavad tunnistust sellest, et nad ei ole petised. Need imed saavad teoks Jumala jõu ja loaga ning toimuvad tavaliselt valdkonnas, milles nende rahvas on parim ja tuntud oma ülekaalukuse poolest. Seda võib illustreerida peamiste maailma religioonide, judaismi, kristluse ja islami kolme prohveti peamiste imedega.

Moosese kaasaegsed olid suurepärased maagid, seega oli tema suurimaks imeks oma aja Egiptuse parimate maagide üle võidu saavutamine. Jeese kaasaegsed olid tuntud oskuslike ravitsejatena, mistõttu olid tema imedeks surnute elluäratamine ja lootusetult haigete tervendamine. Araablased, Prohvet Muhammedi (*saws*) kaasaegsed, olid tuntud oma ilukõne ja suursuguse luule poolest. Nii oli Prohvet Muhammedi (*saws*) peamiseks imeks Koraan, mille sarnast ei suutnud luua kogu Araabia poeedid ja kõnemehed, vaatamata Koraanis korduvalt esitatud väljakutsele. Siiski on Muhammedi (*saws*) imes midagi erilist. Kõik eelnevad imed olid piiratud aja ja kohaga, mis tähendab, et neid näidati teatud inimestele teatud ajal. Kuid see ei ole nii prohvet Muhammedi

(*saws*) ime, Koraaniga. Koraan on universaalne ja igavene ime. Eelnevad põlvkonnad olid selle tunnistajaks ja ka tulevased põlvkonnad tunnistavad selle imelist loomust, selle stiili, sisu ja vaimset elulisust.

Kõik prohvetid väidavad selgelt, et neile ilmutatu ei ole neilt endilt, vaid Jumalalt inimkonna heaoluks. Nad kinnitavad ka seda, mis ilmutati enne neid ja mis võidakse ilmutada pärast neid. Prohvet teeb seda näitamaks, et ta edastab kõigest tõelise Jumala poolt talle usaldatud sõnumit igas vanuses inimestele. Sõnum ja eesmärk on alati samad, seetõttu ei tohiks konkreetne sõnum erineda sellest, mis ilmutati enne või mis võib tulla pärast.

Prohvetid on vajalikud Jumala juhiste ja õpetuste edasiandmiseks inimkonnale. Kuidas meid loodi? Mis saab pärast surma? Kas oleme oma tegude eest vastutavad? Nendele ja paljudele teistele küsimustele Jumala, inglite, Paradiisi, Põrgu ja muu kohta ei ole võimalik vastata ilma otsese ilmutuseta Loojalt ja Nähtamatu Nägijalt. Need vastused peavad olema autentsed ja toodud individide poolt, keda usaldame ja austame. Sel põhjusel kuuluvad sõnumitoojad oma ühiskonna eliiti selles osas, mis puudutab moraalselt käitumist ja vaimseid võimeid.

Seega ei aktsepteeri moslemid piiblitlugusid mõnest suurest prohvetist. Näiteks väidetakse, et Lot (*sa*) saatis purjus peaga korda verepilaatuse. Väidetavasti olevat Taavet (*sa*) saatnud surma ühe oma juhtidest, et tema naisega abielluda. Prohvetid tähendavad moslemitele enam kui see, millele need lood viitavad. Islami vaatevinklist ei saa need lood olla tõesed.

Jumal toetab prohveteid imedega ja juhendab neid, et tagada sõnumi katkematus. Prohvetite poolt inimkonnale edasi antava sõnumi sisu võib kokku võtta järgmiselt:

- Jumala selge mõiste: Tema tunnused, Tema looming, mida tuleks Talle omistada ja mida mitte.
- Selge idee nähtamatust maailmast, inglitest, džinnidest (vaimudest), Paradiisist ja Põrgust.
- Miks Jumal on meid loonud, mida ta meilt ootab, millised on tasud või karistused kuulekuse ja sõnakuulmatuse eest.
- Kuidas juhtida meie ühiskonda Tema soovi kohaselt; see tähendab selgeid juhiseid ja seadusi, mille õiglase ja ausa kohaldamise puhul on tulemuseks sujuvalt toimiv, harmooniline ühiskond.

Ülaltoodust tuleb selgelt välja, et prohveteid ei ole võimalik asendada. Isegi tänapäeval teaduse edenedes on ilmutus ainus autentne teabeallikas üleva maailma kohta. Juhiseid ei ole võimalik saada ei teadusest ega müstilistest kogemustest. Esimene on liialt materialistlik ja piiratud, teine liiga subjektiivne ja sageli eksitav.

Kui palju prohveteid on Jumal inimkonnale saatnud? See ei ole täpselt teada. Mõned islami õpetlastest on pakkunud, et ligi 240 000 prohvetit. Kindlad oleme aga üksnes selles, mis on selgelt Koraanis öeldud – Jumal on kord saatnud sõnumitooja igale rahvale. Seda seetõttu, et see on üks Jumala põhimõtetest: Ta ei pane inimesi aru andma tegude eest, kui Ta ei ole neile selgeks teinud, mida teha ja mida mitte. Koraanis on kirjas 25 prohveti nimed ja vihjed, et on olnud veel teisigi, kelle nimesid Prohvet Muhammedile (*saws*) ei mainitud. Nende 25 hulgas on Noa, Aabraham, Mooses, Jeesus ja Muhammed (*sa*) – need viis on suurimad Jumala sõnumitoojate seast. Moslemid usuvad ja austavad eranditult kõiki Jumala prohveteid. Kõik prohvetid saadeti ühe ja sama Ainuju-

mala poolt samal eesmärgil: juhtida inimkond Jumalani. Seega on uskumine neisse kõigisse oluline ja loogiline. Ühtede aktsepteerimine ja teiste eitamine tähendab, et on valesti aru saadud prohveti rollist või on lihtsalt tege- mist rassiliste eelarvamustega.

Moslemid on ainus kogukond maailmas, kes peavad us- kumist prohvetitesse usu osaks. Nii eitavad juudid Jeesust ja Muhammedi (*sa*) ning kristlased Muhammedi (*saws*). Moslemid aktsepteerivad kõiki Jumala sõnumitoojaid. Sellest hoolimata on ilmutused, mis need prohvetid enne Muhammedi (*saws*) Jumalalt inimkonnale töid, ühel või teisel moel tänapäevaks võltsitud.

Uskumine kõikidesse Jumala prohvetitesse on Koraanis moslemitele kohustuslikuks tehtud:

„Õelge (oo moslemid): Me usume Jumalasse ja sellesse, mis meile on saadetud, ja sellesse, mis on saadetud Aabrahamile ja Ismaelile ja lisakule ja Jaakobile ja nende järeltulijatele, ja sellesse, mis anti Moosesele ja Jeesusele, ja sellesse, mille prohvetid said oma Isandalt. Me ei tee vahet nende vahel ja oleme Temale alistunud.“ (2:136)

Koraan jätkab ka järgnevatel värssides moslemite juhendamist. Kui teised rahvad usuvad sama, kõnnivad nad õigel teel. Kui mitte, järgivad nad iseendi kapriise ja eel- arvamusi. Niisiis loeme:

„Ja kui nad usuvad sellesse, mis on sarnane teie usule, on nad õigesti juhitud. Kuid kui nad pöörduvad ära, siis on nad vaid vastu ja Jumal on teile nende vastu piisav. Ta on Kuulja, Teadja. (See on) Jumala religioon ja milline religioon on Jumala religioonist parem? Ja meie oleme tema sulased.“ (2:137–138)

On vähemalt kaks olulist prohvetlusega seotud punkti, mida tuleb selgitada. Need punktid puudutavad Jeesuse (*sa*) ja Muhammedi (*saws*) rolli prohvetitena, millest tavaliselt valesti aru saadakse.

Koraani seletus Jeesuse (*sa*) kohta eitab ühemõtteliselt tema „jumalikkust“ ja „jumala pojaks olemist“ ja näitab teda Jumala suure prohvetina. Koraan teeb selgeks, et Jeesuse (*sa*) süünd ilma isata ei tee temast veel Jumalat ja mainib selles suhtes Aadamat, kes loodi Jumala poolt ilma ema ja isata.

„Tõepoolest, Jeesuse suhe Jumalaga on sama, mis Aadama suhe Jumalaga; Ta lõi tema tolmust ja siis ütles talle „Ole!“ ja ta sai olema.“ (3:59)

Sarnaselt teiste prohvetitega tegi ka Jeesus (*sa*) imesid. Näiteks äratas ta surnud ellu ja ravis pimedaid ning pidalitõbiseid, kuid neid imesid korda saates tegi ta alati selgeks, et see kõik tuleb Jumalalt. Tegelikult jõudsid väärarusaamad Jeesuse (*sa*) isiksusest ja misjonist tema järgijateni sel põhjusel, et tema poolt kuulutatud juma-

likku sõnumit ei pandud kirja tema eluajal, vaid see kirju- tati üles ligikaudu saja aasta möödudes. Koraani kohaselt saadeti ta Iisraeli lastele, ta kinnitas Toora kehtivust, mis ilmutati Moosesele (rahu olgu temaga) ja tõi ka häid uu- diseid, et peale teda tuleb viimane sõnumitooja.

„Ning kui Jeesus, Maarja poeg, ütles: ‘Oo, Iisraeli lapsed, tõesti, ma olen teile (saadetud) Jumala Sõnumitooja, kes kinnitab Toorat (mis on tulnud) enne mind ning annab edasi hea uudise Sõnumitoojast, kes tuleb peale mind ning kelle nimi on Ahmad’ („kiidetu”).“ (61:6)

Sellele vaatamata eitas enamik juute tema õpetusi. Nad septsesid salaplaane tema eluküünla kustutamiseks ning löid ta endi arvates risti. Kuid Koraan lükkab selle väite ümber, öeldes, et nad ei tapnud teda ega löönud ka risti, vaid ta tõusis üles Jumala juurde. Koraanis on värss, mis annab mõista, et Jeesus tuleb tagasi ning kõik kristlased ja juudid usuvad temasse enne, kui ta sureb. Seda toeta- vad ka Prohvet Muhammedi (*saws*) autentset ütlused. Muhammedist (*saws*) sai inimkonna viimane prohvet. Ju- mal saatis temaga oma viimase ilmutuse, mis kordas kõike eelnevalt saadetut ning korrigeeris seda, mida inimene oli muutnud. Muhammedi (*saws*) kaaslased õppisid juba tema eluajal Koraani pähe ning kirjutasid palmilehtedele ja loomanahkadele üles. Seega on tänapäeval kasutuses olev Koraan täpselt seesama, mis ilmutati, silpigi ei ole muudetud, kuna Jumal ise on taganud selle säilimise.

PROHVEITTE JA SÕNUMITOOJATE VAHE

Kui lühidalt selgitada, siis islami seisukohast on iga sõnu- mitooja prohvet, aga iga prohvet ei ole veel sõnumitooja. Nii Koraanis kui Uues Testamendis võib sõnumitooja po- sitsioon prohveti omast kõrgem olla. Näiteks, iga kord kui mõlemat tiitlit korraga kasutatakse, mainitakse sõnumi- toojat alati esimesena. Sõnumitooja ülesandeks on tuua uusi Jumala sõnumeid, samas kui prohvetid säilitavad vanu. Jumala saadab nii sõnumitoojaid kui prohveteid häid uudiseid tooma ja oma rahvast korrale kutsuma. Moslemid teevad vahet taevalikel ja inimlikel sõnumi- toojatel. Koraan kirjeldab ingleid kui sõnumitoojaid, kuid mitte kunagi kui prohveteid. Samas on inimestest sõnu- mitoojad samal ajal ka prohvetid, samas kui iga prohvet ei ole automaatselt veel sõnumitooja. Inglid toovad alati inimestest prohvetitele või sõnumitoojatele käskle selle kohta, mida öelda, teha jne.

1 Üks Muhammedi nimevariantidest, tuleb samast sõnatüvest –HMD.

PROHVETID JA SÕNUMITOOJAD KORAANIS

	Nimi	P ²	S ³	I ⁴	Raamat	Rahvas	Koraanis mainitud
1	Adaam (Adam)	x					25
Esimene inimene ja ka esimene prohvet.							
2	Idriis (Eenok)	x	x				2
Idriis elas suurel põuaajal, mille Jumal Tema unustanud inimkonnale karistuseks oli saatnud. Idriis palvetas, et tuleks andestus ja kannatused lõppeksid ja nii hakkaski sadama.							
3	Nuuh (Noa)	x	x			Noa rahvas	43
Noa on peamiselt tuntud suure veeuputuse loost, kuid ta oli ka peamine Ainujumala kummardamisele kutsuja oma ajal. Moslemid usuvad, et just tema tugev usk Jumalasse viis selleni, et Jumal valis tema laeva ehitama.							
4	Huud (Eeber)		x			Aad	7
Moslemid usuvad, et ainult Huud, kelle järgi ka Koraani 11. peatükk on oma pealkirja saanud, ja veel mõned inimesed elasid üle suure tormi viis põlvkonda varem. Jumal saatis selle tormi, et karistada Aadi rahvast, kes oli Jumala unustanud.							
5	Saalihi (Salih)		x		dhikr	Thamud	9
Koraan jutustab meile, et Jumal käskis Saalihil oma rahvas, Thamud, hüljata, kuna nad hülgasid usu Jumalasse ja olid sõnakuulmatud, kui Jumal saatis neile erilise kaamli, mille eest nad pidid hoolitsema, kuid hoolitsuse asemel tapsid. Kui Saalih ja tema järgijad olid lahkunud, karistas Jumal Thamudi rahvast valju häälega taevast, mis nad kõik hetkega tappis.							
6	Ibrahiim (Aabraham)	x	x	x	suhuf Ibrahiim (Aabrahami kirjarullid)	Aabrahami rahvas	69
Moslemite jaoks on Aabraham üks olulisemaid prohveteid, kuna ta ehitas uuesti üles Mekas asuva Kaaba templi. Läbi tema poja Ismaeli sai Meka ümbrusesse loodud tsivilisatsioon, mille üheks viljaks on viimane prohvet, Muhammed (<i>saws</i>). Aabraham oli Jumalale nii kuulelik, et oleks äärepealt Jumala käsu peale ohverdanud oma poja Ismaeli. Seda ülimat Jumalale kuulelikkust tähistatakse iga-aastase aid ul-adha pühaga. Aabraham oli ka esimene, kes hakkas usklikke „moslemiteks“ ehk „Jumala tahte allujateks“ nimetama ja inimesi palverännakule kutsuma.							
7	Luut (Lot)	x	x			Loti rahvas, Soodom	27
Moslemid tunnevad Loti kõige paremini läbi tema katse jutlustada Soodomas ja Gomorras homoseksuaalsuse vastu. Ta julgustas oma rahvast Ainujumalasse uskuma, hoolimata sellest, et nad teda mõnitasid ja ignoreerisid. Islam eitab Vanas Testamendis kirjeldatud tegusid, mille kohaselt Lot olevat armastanud end purju juua ja kord purjusoleku ajal oma tütardega vahekorras olnud ja need rasedaks teinud.							
8	Isma'iil (Ismael)	x	x				12
Moslemid peavad Aabrahami esmasündinud poega Ismaeli oluliseks prohvetiks, kuna ta oli juba täiskasvanuna nõus Jumala käsu täitmiseks oma isa käe läbi ohverdatud saama. Kui ta ema Hažar oma lapsele nüüdse Meka lähisteles kõrbesse jäetuna vett otsis, avas Jumal nende jaoks Zamzami allika, mis siiani seal voolab.							
9	Is'haaq (Iisak)	x		x			17
Islami traditsiooni kohaselt sai Aabrahami teisest pojast Iisakust prohvet Kaananis. Tema ja ta vend Ismael kandsid edasi nende isa Aabrahami poolt õpetatud usku.							

10	Yaaquub (Jaakob)	x		x			16
<p>Koraan kirjeldab Jaakobit kui „valitute ja heade“ hulka kuuluvat. Ta kandis edasi nii oma isa lisaku kui ka vanaisa Aabrahami õpetust ning kummardas vaid Ainujumalat.</p>							
11	Yusuf (Joosep)	x					27
<p>Joosep on islami traditsioonis üks väga eriline inimene: ta ise oli prohvet, ta isa (Jaakob) oli prohvet, ta vanaisa (lisak) oli prohvet ja ka ta vanavanaisa (Aabraham) oli prohvet. Joosepi isa Jaakob armastas teda väga; lausa nii, et ta vennad teda kadestasid ja otsustasid ta surmata. Nad viisid ta ühel päeval endaga kaasa, kuid tapmise asemel jätsid kaevu põhja, kust kaamlitele vett otsivad karavanikaupmehed ta leidsid. Kui ta orjana Egiptusesse viidi, sai temast tänu vaarao unenäo seletamisele mõjuvõimas vaarao nõuandja. Islami traditsiooni kohaselt oleval Joosep endale saanud poole kogu inimkonnale osaks saanud ilust.</p>							
12	Ayyub (Job)	x					4
<p>Legendi järgi oleval Job 18 aastat Jumala poolt testiks saadetud haiguse käes vaevelnud. Tasuks kannatlikkuse ja oma kodulinnas Jumala heale teenimisele sai ta Jumalalt kingituseks nooruse allika, mis võttis ära kõik haigused, välja arvatud surma. Job on suure kannatlikkuse sümbol.</p>							
13	Shu'ayb (Jitro)		x			Midian	11
<p>Islam õpetab, et Jumal saatis Aabrahami järeltulija Shu'aybi Siinai mäe juures elavale Midiani rahvale juhiks. Kui inimesed teda ei kuulnud, hävitas Jumal uskmata külad. Koraanist ja hadithidest võib lugeda, et prohvet Mooses abiellus ühega Shu'aybi tütardest. Kuna Vanas Testamendis on sama Jitro kohta kirjas, arvatakse, et tegemist on sama prohvetiga, kuigi mõned islami õpetlased sellega ei nõustu.</p>							
14	Muusa (Mooses)	x	x		Toora (suhuf Muusa)	vaarao ja tema vaimulikud	136
<p>Koraan mainib Mooset rohkem kui ükskõik millist teist prohvetit. Ta kasvas üles vaarao õukonnas, kuna vaarao oli „päästja“ kartuses käskinud Iisraeli rahvast orjade poeglapsed tappa; tema ema aga oli ta veekindlaks tehtud korviga jökke viinud, kust ta vaarao õukonda kasvandikuks sattus. Tema ülesandeks oli Iisraeli rahvale Toora edasi anda. Koraanis on kirjas, et Mooses oli oma sõnumi edastanud ja Jumala ülesande täitnud, kui ta sai Siinai mäel Jumala käsutahvlid kümne käsuga. Ta vabastas orjastatud Iisraeli rahva Egiptuse vaarao käest, kes Jumala võimu eitas ja viis oma rahva Egiptuses välja. Oma kangekaelsuse tõttu ja kuna nad keeldusid Pühale Maale sisenemast, kartes selle pärisasukaid, pidid nad 40 aastat kõrbes ringi rändama (5:24). Islami traditsiooni kohaselt valis Mooses oma elu lõpul elu pikendamise asemel Jumala läheduse.</p>							
15	Haruun (Aaron)	x					20
<p>Aaronist sai oma vanema venna abiline. Ka tema ülesandeks oli Iisraeli rahva Egiptuse vaarao käest päästmine. Ta rääkis tihti Moosese eest, kuna Moosesel esines kokutamist.</p>							
16	Dawuud (Taavet)	x			zabuur (psalmid)		16
<p>Jumal ilmutas Taavetile Psalmid. Ta sai võitu võimsa Goljati üle. Islam eitab Piibli jutustust, mille kohaselt Taavet oleval oma väepealiku Uria kõige hullemasse võitluspaika saatnud, et ta surma saaks ja ta võiks abielluda tema naisega.</p>							
17	Sulayman (Saalomon)	x					17
<p>Saalomon õppis oma isalt Taavetilt palju, enne kui Jumal temastki prohveti tegi. Islami traditsiooni kohaselt sai Saalomon võime looduse ja džinnide käsutamiseks ja loomadega suhtlemiseks. Ta oli tuntud oma aususe ja õigluse poolest ja valitses Lõuna-Araabiani ulatuvat võimast kuningriiki.</p>							
18	Ilyas (Eelija)	x	x			Eelija rahvas	2
<p>Aaroni järeltulija Ilyas võttis peale Saalomoni kuningriigi kokkuvarisemist üle Arabia poolsaare lõunapoolse osa. Islami traditsiooni kohaselt püüdis ta poolsaare rahvast Ainujumala olemasolus veenda, kuid kui need tema õpetusest keeldusid, karistas Jumal neid põua ja näljaga.</p>							

19	Al-Yasa (Elisa)	x					2
Al-Yasast sai peale Ilyase surma Iisraeli laste uus juht. Ta tahtis Iisraeli kuningale ja kuningannale Jumala võimu näidata, kuid need pidasid teda vaid maagiks ja rahva karistuseks sai assüürlaste vallutusekspeditsioon.							
20	Yunus (Joonas)	x	x			Joonase rahvas (Niinive)	4
Jumal käskis Joonasel Niinive rahvas jumalakartlikkusele juhatada. Kuna aga rahvas Joonast kuulata ei tahtnud, otsutas too alla anda ja lahkuda. Joonase neelas alla hiiglaslik mereelukas (arvatavasti sinivaal) ja ta mõistis, et oli alla andes teinud vea ja palus Jumalalt andestust, kuni mereelukas ta välja sülitas. Ta naases Niinivesse, et veelkord oma rahvast jumalakartlikkusele juhatada, ja seekord nad järgnesid talle.							
21	Dhul-Kifl (Hesekiel)	x					2
Dhul-Kifli staatus prohvetina on islamis vaidlusteemaks, kuigi kõik on nõus, et tegemist oli jumalakartliku mehega, kes püüdis Jumala teel käia.							
22	Zakariyya (Sakarias)	x					7
Sakarias, Saalomoni järeltulija, oli templis preester ning hoolitses ka Jeesuse ema Maarja (Marjami) eest, kes tema juurde kasvama toodi, kuna Maarja ema oli vandunud, et kui ta lapse saab, annab selle Jumala teenistusse. Koraanis on kirjas, et Sakarias palus Jumalalt poega, kuna ta naine Al-Yashbi (Eliisabet) oli steriilne ega saanud lapsi. Jumal andiski talle poja Yahya (Johannese).							
23	Yahya ((Ristija) Johannes)	x					5
Yahya (Johannes) oli Jeesuse nõbu, Sakariase poeg. Läbi oma elu pidas ta võimsaid jutlusi Ainujumala kummardamisest. Koraanis ristimisest juttu ei ole.							
24	'Iisa (Jeesus)	x	x		Inžiil (evangeelium)	Iisraeli rahvas	25
Jeesus on islami üks austatumaid prohveteid, 'Iisa Al-Masiih (messias Jeesus). Ta sündis läbi ime, neitsist, ilma isata ja saadeti Iisraeli lapsi õigele teele tagasi kutsuma. Koraan kirjeldab Jeesuse olemust väga selgelt: tegemist ei ole mitte Jumala poja vaid prohveti ja sõnumitoojaga (4:171). Jumala abiga tegi ta palju imesid, näiteks elustas surnuid, tegi savist linnu, rääkis juba beebina hällist. Ta ei joonud alkoholi ja sai Jumalalt ilmutuse, mida nimetatakse Inžiil (evangeelium), kuid mis kahjuks oma algversioonis tänapäeval säilinud ei ole. Moslemid usuvad, et Jeesust ei löödud risti, vaid Jumal tõstis ta enda juurde üles, kust ta maailma lõpul tuleb Dažžaaali (Anti-Kristuse) vastu võitlema ja purustab Risti.							
25	Muhammed	x	x	x	qur'aan (Koraan)	kogu inimkond	5
Muhammed (<i>saws</i>) on viimane islami prohvet, kelle sõnum on mõeldud kogu inimkonnale. Ta sündis iidoleid kummardavas Mekas ning veetis enamuse oma elust tavalise kaupmehena. Juba keskealisena veetis ta palju aega Meka läheduses asuva mäe koopas, kus mõtiskles elu üle. 40-aastasena sai ta esimese ilmutuse Jumalalt. Ilmutus jätkus 23 aasta jooksul ja moodustab kokkukogutuna Koraani. Oma misjonitööd alustas ta Mekas, kust oli tagakiusamise tõttu sunnitus põgenema Mediinasse. Muhammed (<i>saws</i>) ei olnud mitte ainult prohvet vaid ka sõjapealik, religioosse ja ilmaliku elu juht. Tema elu lõpuks oli islam levinud juba üle Araabia poolsaare. Tänapäevaks on islam jõudnud kõigisse maailma äärtesse ja jagab kristlusega suurima religiooni tiitlit.							

Kui soovid mõne prohveti kohta veidi rohkem teada, võid uurida ka meie värviraamatuid - http://www.islam.pri.ee/lastele/lastele_12.html

või lugege Ibn Kathiri „Stories of the Prophets“ - <http://www.islambasics.com/index.php?act=lib&cat=name&letter=S>

Märkused

- 2 prohvet
- 3 sõnumitooja
- 4 imaam

MUHAMMEDI (*saws*) ETTEKUULUTUS PIIBLIS

Tõlkinud ja koostanud: Aisha

Oleme Muhammedist (*saws*) rääkinud väga erinevatel teemadel, seega pühenduksime seekord veidi uuele perspektiiviline – kas ja mida on Muhammedi (*saws*) kohta öeldud Piiblis.

5. Moosese raamatus räägib Mooses (*sa*) sellest, mida Jumal talle on öelnud, järgnevalt: „Ma äratan neile ühe prohveti nende vendade keskel, niisuguse nagu sina, ja ma panen oma sõnad ta suhu ja ta räägib neile kõik, mis mina teda käsin! Ja kes ei kuula mu sõnu, mis ta räägib minu nimel, sellelt nõuan mina ise aru!” (5 Mo. 18:18–19)

Nendest värssidest võime järeldada, et selles ettekuulutus mainitud prohvetil peavad olema järgmised tunnused:

Ta on nagu Mooses (*sa*).

Ta tuleb iisraellaste vendade, seega ismaeliitide seast.

Jumal paneb Oma sõnad selle prohveti suhu ning ta ütleb, mida Jumal teda käsitseb.

Uurigem neid tunnuseid lähemalt.

PROHJET NAGU MOOSES

Ei ole olnud kahte prohvetit, kes oleksid sarnasemad kui Mooses (*sa*) ja Muhammed (*saws*): mõlemale anti kõikehõlmav seadus ja õpetus paremaks eluks, mõlemad olid sunnitud oma vaenlase vastu astuma ning võitsid alati imelisel moel, mõlemad said nii prohveti kui ka rahva juhi staatuse, mõlemad juhtisid oma rahva vaenulikkusest keskonnast välja. Mooses ja Jeesus (*saws*) erinevad mitte ainult eelmainitu põhjal, vaid ka muudel olulistel põhjustel, nagu loomulik sünn, perekonnaelu jne. Mooses (*sa*) ja Muhammed (*saws*) surid, kuid Jeesus (*sa*) mitte. Veelgi enam, Jeesuse (*sa*) järgijad on pidanud teda Jumala pojaks ja mitte üksnes prohvetiks, nagu seda olid Mooses (*sa*) ja Muhammed (*saws*) ja nagu moslemid usuvad, et seda oli ka Jeesus (*sa*). Seega käib ennustus Muhammedi (*saws*) ja mitte Jeesuse (*sa*) kohta, kuna Muhammedil (*saws*) on palju rohkem sarnasusi Moosesega (*sa*), kui seda on Jeesusel (*sa*).

Uues Testamendis (Johannese evangeeliumis) näeme, et juudid ootasid kolme erineva ennustuse täitumist:

- 1) Kristuse tulekut,
- 2) Eelija tulekut,
- 3) prohveti tulekut.

See on selgesti näha kolmest küsimusest, mis esitati Ristija Johannesele (ra): „Ja see on Johannese tunnistus, kui juudid läkitasid Jeruusalemast preestrid ja leviite temalt küsima: „Kes sa oled?” Tema tunnistas ega salanud mitte, vaid ütles: „Mina ei ole Kristus!” Ja nad küsisid temalt: „Kes siis? Oled sa Eelija?” Tema vastas: „Ei ole!” „Oled sina see prohvet?” Tema vastas: „Ei!” (Jh. 1:19–21). Kui vaadata Piibli märkmetesse, siis on seal kirjas, et Jh. 1:21 räägitavast prohvetist on juttu ka 5 Mo. 18:15 ja 18:18. Sellest võib järeldada, et Jeesus (*sa*) ei ole see prohvet, kellest on juttu 5 Mo. 18:18.

PROHJET IISRAELLASTE VENDEADE SEAST

Aabrahamil (*sa*) oli kaks poega – Ismael ja lisak (*sa*) (1 Mo. 21). Ismaelist (*sa*) sai araablaste esiisa ja lisakust (*sa*) juutide esiisa. Prohvet, kellest juttu oli, ei pidanud tulema juutide endi, vaid nende vendade, seega ismaeliitide seast. Seega sobib Muhammed (*saws*) Ismaeli (*sa*) järeltulijana ettekuulutus mainitud prohvetiks.

Ka Jesaja 42:1–13 räägib Jumala sulasest, väljavalitust ja sõnumitoojast, kes kehtestab õiguse seaduse. „Tema ei nõrke ega murdu, kuni ta on maa peal rajanud õiguse ja saared ootavad tema õpetust!” (Js. 42:4). Värss 11 seostab selle oodatud sõnumitooja Keedari järeltulijatega („Tõstku häält kõrb ja selle linnad, külad kus Keedar elab!”). Kes oli Keedar? 1 Mo. 25:13 kohaselt oli Keedar Ismaeli (*sa*) poeg, prohvet Muhammedi (*saws*) otsene esiisa.

JUMAL PANEB OMA SÕNAD SELLE PROHJETI SUHU

Jumala sõnad (Koraan) pandi tõesti Muhammedile (*saws*) suhu. Jumal saatis ingel Gabrieli Muhammedile (*saws*) Koraani täpseid sõnu õpetama ning ette lugema. Seega ei ole Koraani sõnad Muhammedi (*saws*) enda omad. Need ei tulnud tema oma mõtetest, vaid pandi talle suhu ingel Gabrieli poolt. Muhammedi (*saws*) eluajal ning tema järelevalve all õppisid ta kaaslased samuti Koraani pähe ning kirjutasid selle tol ajal saadaolevatele materjalidele ka üles.

Lubatud prohveti kindlakstegemisel on väga suureks abiks veel üks Moosese (*sa*) ennustus, kus räägitakse Jumala paistmisest Meka Paarani mäelt: „Jehoova tuli

Siinailt ja tõusis neile Seirist; ta paistis Paarani mäelt ning ta tuli kümne tuhande pühakuga; ta paremast käest saabus tuline seadus neile.” (5Mo.33:2)

Nende sõnadega on Isandat võrreldud paistva päikese-ga. Ta tuleb Siinailt ning särab Seirist, kuid oma täies hiilguses paistab ta Paarani mäelt, kus ta pidi ilmuma kümne tuhande pühakuga, paremas käes tuline seadus. Ühelgi juudil, kaasa arvatud Jeesusel (*sa*), ei olnud Paarani-ga midagi pistmist. Hažar ja ta poeg Ismael (*sa*) rändasid Beer-Seba kõnnumaal ning hiljem elasid Paarani lähistel (1Mo.21:21). Ismael (*sa*) abiellus egiptlannaga ning tema esmasündinust, Keedarist, pärinevad araablased, kes on alati elanud ja elavad siiani Paarani kõnnumaal. Ja kui kõik on sellega nõus, et Prohvet Muhammedi (*saws*) esiisade liin läheb läbi Keedari Ismaelini (*sa*) välja ning ta on prohvet, kes ilmus Paarani kõnnumaale, sisenes Mekasse kümnest tuhandest mehest koosneva armeega ning andis oma rahvale edasi tulise seaduse, siis kas ei tuleks ka tunnistada, et eelnev ennustus on sõna-sõnalt täide läinud?

Habakuki raamatus lausunud prohvetlikud sõnad on erilise tähtsusega. Seal on öeldud: „**Tema (Paarani püha mehe) aulikkus katab taevaid ja maa on täis tema kiitust.**” (Ha.3:3). Sõnal „kiitus” on siin eriline tähendus, kuna Muhammedi nime otsene tõlge oleks „kiidetud”. Paarani kõnnumaa rahvale oli lubatud ilmutus Jumalalt: „**Tõstku häält kõrb ja selle linnad, külad, kus Keedar elab! Kaljude elanikud hõisaku, hüüdku valjusti mägede tippudelt! Andku nad Jehoovale au ja kuulutagu saartel tema kiidetavust! Jehoova läheb välja nagu kangelane, Ta õhutab võitlusindu otsegu sõjamees; ta tõstab sõjakisa, hüüab valjusti, et saada võitu oma vaenlaste üle.**” (Js.42:11-13)

Sellega on seotud veel kaks Keedariga seotud märkimist väärivat ennustust. Üks neist on Jesaja 60. peatükis: „**Tõuse, paista, sest sinu valgus tuleb ja Jehoova auhiilgus koidab su kohal ... Sind katab kaamelite hulk, Midjani ja Eefa noored kaamelid; kõik tulevad Sebast ... Su juurde kogunevad kõik Keedari karjad, sind teenivad Nebajoti jäärad: meelepärasena tulevad need mu altari peale ja ma teen veelgi ilusamaks oma ilusa koja.**” (Js.60:1-7)

Veel teinegi ennustus pärineb Jesajast: „**Ennustus**

Araabia kohta: Ööbige Araabia tihnikuis, dedanlaste killavoor! Minge vastu janustele, viige neile vett! Teemamaa elanikud, astuge oma leivaga põgenike ligi! Sest nad põgenevad möökade eest, paljastatud mõõga eest, vinnastatud ammu eest ja sõja raskuste eest. Sest Issand ütles mulle nõnda:”Veel aasta, palgalise aastate sarnaselt, ja kõik Keedari hiilgus on kadunud. Jääk Keedari poegade kangelaste ambude arvust jääb väheseks.”” (Js.21:13-17)

Neid Jesaja ennustusi tuleb lugeda Moosese 5. raamatu valguses, mis räägib Jumala paistmisest Paarani mäelt.

Kui Ismael (*sa*) elas Paarani kõnnumaal, kus tuli ilmale ka ta poeg Keedar, kes on araablaste esiisa, ning kui Keedari pojad pidid Jumalalt ilmutuse saama; kui Keedari hingekarjad pidid tulema jumalikule altari-le Jumala koda austama, kus pimedus pidi mõne sajandi vältel maad katma ja seejärel pidi seesama maa saama Jumalalt valguse; ning kui Keedari hiilgus pidi tuhmuma ning tema lastest ammumeeste ning kangelaste arv vähenema aasta jooksul peale seda, kui Paarani püha mees (Ha3:3) pidi möökade ning vinnastatud ammude eest põgenema, siis seesama Paarani püha mees ei ole keegi muu kui Prohvet Muhammed (*saws*). Prohvet Muhammed (*saws*) ongi Paarani kõnnumaal elanud Keedari Ismaeli (*sa*) püha järeltulija. Muhammed (*saws*) on ainus prohvet, kelle kaudu araablased said ilmutuse ajal, mil pimedus oli katnud maa. Läbi tema paistiski Jumal Paarani. Meka on ainus koht, kus Jumala koda austatakse ning kus Keedari hingekari (tema järeltulijad) tulevad alistunult jumalikule altarile. Tema oma rahvas kiusas Muhammedi (*saws*) taga, nii et ta pidi Mekast lahkuma. Ta oli janune ning põgenes paljastatud mõõga ning vinnastatud ammu eest ning aasta peale ta põgenemist kohtus ta Keedari järeltulijatega Badris, mis sai mekalaste ning Prohveti (*saws*) esimeseks lahinguväljaks. Peale seda Keedari laste ammuküttide arv vähenes ning Keedari hiilgus kadus.

Kui need ennustused ei käi Prohvet Muhammedi (*saws*) kohta, siis ei ole need siiani täide läinud. Jesaja 9. peatükis juttu olnud Jumala koda ei ole midagi muud kui Jumala koda Mekas ja mitte kristlik kirik, nagu kristlastest kommentaatorid arvavad. Seitsmendas värsis märgitud Keedari hingekari ei ole kristlikku kirikusse tulnud ning

on kõigutamatu fakt, et Keedari külade ning linnade elanikud on ainsad inimesed terves maailmas, keda kristlik kirik ei ole kunagi suutnud mingil moel mõjutada.

Samuti on Moosese 5. raamatus (33:2) mainitud 10 000 pühakut äärmiselt olulised. Ta (Jumal) paistis Paaranist ning tuli 10 000 pühakuga. Paarani kõnnumaa lugu pole midagi muud kui lugu sellest, kuidas Prohvet (*saws*) valutas Meka. Ta tuli Mediinast koos 10 000 kaaslasega ning astus taas Jumala iidsesse kotta. Ta andis maailmale edasi selle tulise seaduse, mis kõik eelnevad seadused tuhaks põletas. Trööstija, Tõe Vaim, kellest Prohvet Jeesus (*sa*) rääkis, ei ole keegi muu kui Prohvet Muhammed (*sa*). Selleks ei saa pidada Püha Vaimu, nagu arvavad kristliku kiriku teoloogid. Jeesus (*sa*) ütles: „**See tuleb teile heaks, et mina lähen ära. Sest kui ma ei läheks, ei tuleks Trööstija teie juure, aga kui ma ära lähen, siis ma saadan tema teie juurde.**” (Jh.16:7)

Need sõnad on selgeks tõestuseks selle kohta, et Trööstija pidi tulema peale Jeesuse (*sa*) lahkumist ning ei olnud kohal, kui Jeesus (*sa*) need sõnad lausus. Kas peaksime arvama, et Jeesuse (*sa*) eluajal Püha Vaimu ei olnudki, kui tema tuleku tingimuseks oli Jeesuse (*sa*) lahkumine? Pealegi räägib Jeesus (*sa*) temast nagu inimesest ja mitte kui vaimust: „ ... sest tema ei räägi iseenesest, vaid mida ta kuuleb, seda ta räägib ...” (Jh.16:13) Kas peaksime siis arvama, et Jumal ja Püha Vaim on kaks täiesti erinevat olendit ning et Püha Vaim räägib iseenda eest ning ka seda, mida kuuleb Jumalalt? Jeesuse (*sa*) sõnad viitavad selgelt Jumala sõnumitoojale. Jeesus (*sa*) nimetab teda Tõe Vaimuks ning nii räägib Prohvet Muhammedist (*saws*) ka Koraan: „**Ei, ta on tulnud tõega ning kinnitanud ka (eelnevaid) sõnumitoojaid.**” (37:37)¹

Uues Testamendis on mitmeid tekstilõike, mis viitavad selgelt Muhammedi (*saws*) tulekule, edastades teavet tema tegude ning ülesande kohta.

¹ Ik 126- käesolev: Dawud, Abdul-Ahad, „Muhammad in the Bible” („Muhammed Piiblis”)

Juudid saatsid preestrid Ristija Johannese (*sa*) juurde, et teada saada, kes ta on. „Tema tunnistas ega salanud mitte, vaid tunnistas: „Mina ei ole Kristus (Messias).” Ja nad küsisid temalt: „Kes siis? Oled sa Eelija?” Tema ütles: „Ei ole” – „Oled sina see prohvet?” Tema vastas: „Ei” ... Ja nad küsisid temalt ja ütlesid talle: „Miks sa siis ristid, kui sa ei ole Kristus (Messias) ega Eelija ega see prohvet?”” (Jh.1:20-25)

See prohvet, kellest siin juttu, ei ole Jeesus (*sa*), see on Muhammed (*saws*), sest Ristija Johannes jätkas terve Jeesuse järgneva elu jutlustamist, ristimist ning selle prohveti tuleku ettekuulutamist.

Jeesus (*sa*) ennustas teise prohveti tulekut, kelle nimi saab olema periqlytos või paraclete või paracalon ning kes (st kelle õpetus) kestab igavesti. „**Ja mina palun Isa, ja tema annab teile teise Trööstija (periqlytos), et see teie juure jääks igavesti.**” (Jh.14:16) periqlytos tähendab kreeka keeles „hiilgav”, „tunnustatud” või „kiiduväärt” ja just seda tähendab ka araabiakeelne nimi Ahmad². Ka Koraan kinnitab, et prohvet Jeesus (*sa*) ennustas Ahmadi- nimelise prohveti tulekut peale teda. Kõigeväelisem Jumal ütleb: „Ning kui Jeesus Maarja poeg ütles: ‘Oo, Iisraeli lapsed, tõesti, ma olen teile (saadetud) Jumala Sõnumitooja, kes kinnitab Toorat (mis on tulnud) enne mind ning annab edasi hea uudise Sõnumitoojast, kes tuleb peale mind ning kelle nimi on Ahmad.’” (61:6)³

Jumal on Piibli ettekuulutuses öelnud: „**Ja kes ei kuula mu sõnu, mis ta räägib minu nimel, sellelt nõuan mina ise aru!**” (5 Mo. 18:19)

See tähendab, et igaüks, kes usub Piiblis, peab uskuma ka sellesse, mida on öelnud prohvet Muhammed (*saws*).

² Üks versioon Muhammedist, sõnatüveks mõlema nime puhul HMD.

³ Al-Sheha, Abdurrahman, „Muhammad the Messenger of God” („Jumala Sõnumitooja Muhammed”)

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ
الَّذِي هدانا لهذا
بِئْسَ مَا كُنَّا لِهَذَا

ÕIGESTI JUHITUD KALIIFID

1. OSA

Koostanud ja tõlkinud: Aisha

„Seega, hoidke tugevalt kinni mu sunnast ja õigesti juhitud kaliifide sunnast; hoidke sellest hammastega kinni! Ja hoiduge uuendustest (usus), sest iga uuendus on bid'a ja iga bid'a on kõrvalekalle ja iga kõrvalekalle on Tules!“ (Sahih Al-Bukhari, Sahih Muslim)

Kes on need õigesti juhitud kaliifid, kelle sunnast peaksite kinni pidama? Õpetlased on üksmeelel, et need on neli esimest kaliifi: Abu Bakr As-Siddiq, Umar ibn Al-Khattab, Uthman ibn Affan ja Ali ibn Abi Talib (*raa*). Kuukirja selles numbris räägime kahest esimesest kaliifist.

1. ABU BAKR AS-SIDDIQ (*raa*)

ABU BAKR AS-SIDDIQ	
	
Kalifaat Abu Bakri valitsusaja kõrghetkel 634. aastal.	
Valitsusaeg:	8. juuni 632 – 23. august 634
Sündinud:	umbes 573
Sünnikoht:	Meka, Araabia poolsaar
Surnud:	23. august 634
Surmakoht:	Mediina, Araabia poolsaar
Eelkäija:	Muhammad (<i>saws</i>)
Järglane:	Umar (<i>raa</i>)

Abu Bakr As-Siddiq (Abdallah ibn Abi Qahafa või täisnimega Abdallah ibn Uthman ibn Amir ibn Amru ibn Kaab ibn Saad ibn Taim ibn Murrah ibn Kaab ibn Luai ibn Ghali ibn Fihr Al-Quraishi At-Taimi) oli Muhammedi (*saws*) äi ja üks tema lähedasematest kaaslastest ja nõuandjatest. Temast sai Muhammedi (*saws*) surma järel esimene kaliif ja Prohveti (*saws*) poliitiliste ja administratiivsete funktsioonide täitja. Ta oli esimene mees, kes islami vas-

tu võttis. Muhammed (*saws*) hakkas teda As-Siddiqiks („tõearmastaja“) nimetama, kuna ta armastas alati tõe ja oli suuteline ka seda välja selgitama.

Tema kalifaat kestis kaks aastat ja kolm kuud. Selle aja jooksul jõudis ta Araabia uuesti ühtseks liita. Peale Muhammedi (*saws*) surma keeldusid osad islami omaks võtnud araabia hõimud zakaati maksmast ja Abu Bakr (*raa*) pidas nende vastu võitlust, mis on tuntud Ridda sõdade nime all, kuni kõik araabia hõimud taas kord ühendatud said. Ta vallutas ka osa Pärsia ja Bütsantsi impeeriumidest, liites oma kalifaadiga Süüria ja Iraagi. Abu Bakr (*raa*) on ka tuntuks saanud sellega, et andis käsu kokku koguda Koraani värsid ja kõigest, mis olemas oli, võrreldes tervik tekitada. Ta võttis selle ette, kuna paljud tervet Koraani peast teadvad inimesed olid sõdades surnud ja ta mõistis, et kui Koraani ühtselt kirja ei panda, ei pruugi varsti enam teadjaid alles olla. Ta peatas ka Koraani erinevatesse araabia dialektidesse ümberpanemise, et originaalteksti puhtust säilitada.

Perekond ja kirjeldus

Abu Bakri (*raa*) isa nimi oli Uthman Abu Qahafa ja ema nimi Salma Umm-ul-Khair. Prohveti (*saws*) abikaasa Aisha (*raa*) on oma isa kirjeldanud järgnevalt: „Ta oli heleda nahaga, kõhna, hõreda habemega ja kergelt küürus. Tal olid sissevajanud silmad ja kõrge laup. Ta sõrmenukid olid karvadeta.“ (At-Tabari, „Tarikh Al-Rusul wa l-Muluk“ 3/524)

Tal oli kokku neli naist ja kuus last (+ 1 kasupoeg): 1. Quraylah bint Abd-al-Uzza ibn Abd ibn Asad (lahutatud): tütar **Asma bint Abu Bakr** (lapselapsed Abdallah ibn Al-Zubayr ja Urwa ibn Al-Zubayr), poeg Abd Allah ibn Abi Bakr. 2. Umm Ruman bint Amir ibn Uwaymir ibn Zuhayl ibn Dahman: kasupoeg Tufail ibn Abdullah ibn Harith, poeg Abd Ar-Rahman ibn Abi Bakr, tütar Aisha. 3. **Asma** bint Umays ibn Maad ibn Taym Al-Khathamiyyah: poeg Muhammad ibn Abi Bakr. 4. Habibah bint Kharijah ibn Zayd ibn Abi Zuhayr: tütar Umm Khultum bint Abi Bakr Lapse- ja nooruspõlv

Teda hakati kutsuma Abu Bakriks, kuna oma varajases lapsepõlves armastas ta väga väikeste kaamlite ja kitsedega mängida. Tal oli väga hea mälu ja ta armastas poeesiat.

18-aastaselt hakkas ta kaubandusega tegelema ja temast sai riidekaupmees. Järgnevatel aastatel reisis ta karavanidega palju ringi, külastades nii Jeemenit, Süüriat kui muid kohti. Ta sai rikkaks ja ka tema sotsiaalne positsioon kasvas. Veel oma isa eluajal sai temast oma hõimu juht.

Moslemina Mekas

Kui Muhammed (*saws*) **Khadijaga** (*raa*) abiellus ja naise juurde kolis, sai temast Meka aristokraatide kvartalis Abu Bakri (*raa*) naaber.

Kord, kui Abu Bakr (*raa*) ühelt ärireisilt naases, teatati talle, et Muhammed (*saws*) oli end prohvetiks kuulutanud ja jutlustas uut usku. Abu Bakrist (*raa*) sai esimene

täiskasvanud mees ja inimene väljaspoolt Muhammedi (*saws*) perekonda, kes islami vastu võttis.

Abu Bakri (*raa*) esimene naine Qutaylah bint Abd-al-Uzza ei võtnud islamit vastu ja Abu Bakr (*raa*) lahutas temast. Teine naine, Umm Ruman, hakkas aga moslemiks. Ka kõik tema lapsed, välja arvatud Abd Ar-Rahman ibn Abi Bakr, hakkasid moslemiteks.

Fakt, et Abu Bakr moslemiks hakkas, tõi islamile palju kasu, kuna tänu temale hakkas ka palju tema lähedasi sõpru, näiteks Uthman ibn Affan, Al-Zubayr, Talhah, Abdur Rahman bin Awf, Saad ibn Abu Waqqas, Abu Ubaidah ibn Al-Jarrah, Abdullah bin Abdul Asad, Abu Salama, Khalid ibn Said (*raa*) ja teised, moslemiteks („Al-Bidayah wan-Nihayah“ 3/26).

Orjandus oli Mekas väga levinud ja ka paljud orjad hakkasid moslemiteks. Kui vaba mees hakkas moslemiks, siis hoolimata vastuseisust kaitses tema hõim teda siiski. Orjadega oli aga teisiti – neid piinati ja kiusati taga. Abu Bakr (*raa*) andis moslemitest orjade vabastamiseks 40 000 dinaari („Tabaqat ibn Saad“ 3/169, 174; „Tarikh Ar-Rusul wa l-Muluk“ 3/426). Nii sai ta vabaks osta kaheksa moslemist orja, neli meest ja neli naist. Orjad, keda Abu Bakr (*raa*) vabastas, olid kas naised või vanad ja nõrgad mehed. Ta isa küsis temalt, miks ei vabasta ta tugevaid noori mehi, kuna saaks kasutada nende abi. Abu Bakr (*raa*) aga vastas, et teeb seda Jumala ja mitte enda jaoks. Arvatakse, et sellega seoses on ka 92:5-21 ilmutus.

Kolm aastat kutsus Muhammed (*saws*) islamisse salaja. Kui talle anti käsk avalikult kuulutama hakata, oli Abu Bakr (*raa*) esimene, kes sellest teatas ja seetõttu nii oimetuks peksti, et ta teadvuse kaotas (Atta Mohy-ud-Din „Abu Bakr“).

617. aastal panid mekalased moslemid boikoti alla. Paljud neist emigreerusid Abessiiniasse, kuid Abu Bakr (*raa*) jäi raskuste kiuste Mekasse. 620. aastal oli ta esimene, kes uskus Muhammedi (*saws*) öist reisi seitsmendasse taevasse ja seetõttu sai ta ka hüüdnimeks As-Siddiq.

Ümberasumine ja elu Mediinas

622. aastal kutsusid mediinalased moslemid enda juurde Mediinasse (mida tol ajal nimetati Yathrib). Muhammed (*saws*) käskis moslemitel väikeste gruppidega emigreeruda. Abu Bakr (*raa*) jäi viimaste seas Mekasse ja emigreerus alles koos Prohveti (*saws*) endaga. Muhammedi (*saws*) ja Abu Bakri (*raa*) põgenemise loost on juttu ka Koraanis 9:40.

Jõudnud Mekasse, hakkasid moslemid mošeed ehitama. Selle alla kuuluva maa eest maksis Abu Bakr (*raa*). Ka Mediinas sai temast riidekaupmees ja ta äri õitses.

624. aastal võttis Abu Bakr (*raa*) osa esimesest moslemite ja mekalaste vahel toimunud lahingust – Badrist. Kuid ta ei võidelnud, vaid kaitses Muhammedi (*saws*) telki.

Abu Bakr (*raa*) võitles ka Uhudi lahingus. Enne lahingu algust astus Abu Bakri (*raa*) poeg Abd Ar-Rahman ibn Abi Bakr, kes ikka veel moslem ei olnud, ette ja kutsus oma isa duellile. Abu Bakr (*raa*) võttis kutse vastu, kuid Muhammed (*saws*) keelas tal võidelda. Hiljem sai ka Abd Ar-Rahman ibn Abi Bakrist moslem. Hiljem, kui lahing moslemite kahjuks pööras, jäi Abu Bakr (*raa*) siiski Prohvetit (*saws*) kaitsma.

627. aastal võttis ta osa ka Kraavi lahingust ja Banu Qurayza lahingust (Tabqat ibn al-Saad „Maghazi“, lk 62). 628. aastal oli ta osaline Hodaybiyyah lepingus – temast sai üks selle tunnustajaid (Tabqat ibn al-Saad „Maghazi“, lk

62). Ta võttis osa veel paljudest moslemite lahingutest, kaas arvatud Meka vabastamine. 631. aastal, kui Muhammed (*saws*) Mediinast delegatsiooni Mekasse palverännakule saatis, pani ta Abu Bakri (*raa*) selle delegatsiooni etteotsa.

Veidi aega peale 632. aasta palverännakut, jäi Muhammed (*saws*) väga haigeks. Abu Said Al-Khudri (*raa*) on jutustanud ühe Muhammedi (*saws*) haiguse ajal peetud jutluse kohta: „Prohvet (*saws*) pöördus inimeste poole ja ütles: „Jumal andis ühele sulasele valida kas see maailm või see, mis on Temaga Teispoonsuses. Ta valis viimase.“ Abu Bakr (*raa*) hakkas nutma. Ma mõtlesin endamisi: „Miks see šeikh siis nutab, kui Jumal andis ühele oma sulasele selle maailma ja selle vahel valida, mis on Temaga Teispoonsuses ja too valis viimase?“ See sulane oli Jumala Sõnumitooja (*saws*) ise. Abu Bakr (*raa*) teadis rohkem kui meie. Prohvet (*saws*) ütles: „Oo Abu Bakr, ära nuta!“ Prohvet (*saws*) lisas: „Abu Bakr on mulle palju oma vara ja seltskonnaga kasuks olnud. Kui ma oleksin inimkonnast khalili võtnud, oleksin kindlasti võtnud Abu Bakri, kuid islami vendlusest ja sõprusest piisab. Jäägu mošeele vaid Abu Bakri uks.““ (Sahih Al-Bukhari 466)

Kui Muhammed (*saws*) oli surnud, ei suutnud paljud moslemid seda uskuda. Umar (*raa*) pidas jutlust ja ütles: „Jumala nimel, ta ei ole surnud, vaid läinud oma Isanda juurde, nagu Mooses ibn Imran läks ja jäi oma rahva eest peidetuks 40 päevaks. Mooses tuli peale seda tagasi, kui öeldi, et ta on surnud. Jumala nimel, ka Jumala Sõnumitooja tuleb tagasi ja löikab nende käed ja jalad maha, kes väidavad, nagu ta oleks surnud!“ („Tarikh Al-Rusul wal-Muluk“ 9/184)

Abu Bakr (*raa*) tuli ja ütles: „Istu maha, Umar!“, kuid Umar (*raa*) keeldus istumast. Seega tulid inimesed Abu Bakri juurde ja ta ütles: „Kui keegi teist kummardas Muhammedi, siis Muhammed on surnud, aga kui te kummardasite Jumalat, siis Jumal on Elus ja ei sure iial. Jumal on öelnud: „Muhammed on vaid sõnumitooja. Teised sõnumitoojad on lahkunud enne teda. Kui ta peaks surema või surma saama, kas pöörate siis uskmatuse poole? Kes iganes selja pöörab ei kahjusta Jumalat kuidagi, kuid Jumal annab tasu sellele, kes on tänulik.“ (3:144)“

Inimesed kordasid seda värssi Abu Bakri (*raa*) järgi. Umar (*raa*) on öelnud: „Jumala nimel, kui kuulsin Abu Bakrit seda retsiteerimas, ei suutnud mu jalad mind kanda ja ma kukkusin sel hetkel maha, kui kuulsin teda retsiteerimas, et Prohvet on surnud.“ (Sahih Al-Bukhari 733)

Kaliifina

Peale Muhammedi (*saws*) surma löid lõkkele pinged Mekast tulnud emigrantide ja Mediina päriselanike ansaaride vahel, mis Muhammedi (*saws*) eluajal peidus olid olnud. Kui Mediinalased kutsusid kokku koosoleku, et otsustada, keda oma uueks juhiks valida ja mekalased sellest teada said, kiirustasid Abu Bakr, Umar ja Abu Ubaidah ibn Al-Jarrah (*raa*) samuti sinna koosolekule, et mediinalased kiirelt hiljem kahetsetavat otsust vastu ei võtaks. Kaliifiks otsustati määrata Abu Bakr (*raa*). Kõige esimesena pakkus tema kandidatuuri välja Umar (*raa*). Kui Abu Bakr (*raa*) oli kaliifiks määratud, pidas ta rahvale kõne, milles ütles: „Mulle on antud volitused teie üle, kuid ma ei ole teist parim. Kui ma saan hästi hakkama, siis ai-

1 See, kelle armastus on südames kinni ja kes on rohkem kui sõber või armastatu. Prohvetil (*saws*) oli vaid üks khalilil - Jumal, kuid palju sõpru.

dake mind ja kui ma teen midagi halvasti, siis parandage mind.“ Ta ütles ka: „Kuuletuge mulle, kuni ma kuuletun Jumalale ja Tema Sõnumitoojale. Aga kui ma Jumalale ja Tema Sõnumitoojale ei kuuletu, ei pea te ka mulle kuuletuma. Tõuske palveks, Jumal olgu teile armuline!“

Abu Bakri (*raa*) kalifaat kestis kokku 27 kuud, mille jooksul ta jõudis maha suruda araabia hõimude mässud, alustada kampaaniat Pärsia ja Bütsantsi impeeriumite vastu, näidates seega ette trajektoori, mida mööda islami impeerium järgnevate kümnendite jooksul laienes.

Ridda sõjad

Peamised Ridda sõdade lahingupaigad.

Islami-eelses Araabias oli kombeks, et kui ühe hõimujuhiga leping sõlmiti, siis kehtis see vaid tolle juhi surmani. Sellest vana-araabia kombest Ridda („usust taganemise“) sõdade põhjus alguse saigi, kuna mitmed araabia hõimud keeldusid peale Muhammedi (*saws*) surma zakaati maksmast, öeldes, et neil oli leping vaid Muhammediga (*saws*).

Kesk-Araabia usutaganemise juhiks oli end ise prohvetiks kuulutanud Musaylimah Al-Yamama hõimust. Teised ülestõusukeskused olid Bahrainis, Omanis, Mahra piirkonnas ja Jeemenis. Araabia sai taas ühendatud 633. aasta 18. märtsiks.

Koraani säilitamine

Peale 632. aastal Musaylimah vastu peetud Yamama lahingut märkas Umar (*raa*), et palju moslemeid, kes olid terve Koraani pähe õppinud, oli surma saanud. Kartuses, et Koraan võib nii kaduda või muutuda, tegi ta Abu Bakrile (*raa*) ettepaneku ühe ülekontrollitud eksemplari üleskirjutamiseks ja säilitamiseks. Abu Bakr (*raa*) kutsus kokku komitee, mille eesotsas oli Zayb ibn Thabit (*raa*) ja kuhu kuulusid kõik Koraani peast tundjad ja Umar (*raa*). Peale kõigi olemasolevate kirjalike tekstide kokkukogumist, kontrollisid komiteeliikmed kõik omavahel üle. Peale seda, kui nad olid kindlad, et ei olnud ühtki värssi ära unustanud ega valesti lugenud, kirjutasid nad teksti üheks käsikirjaks kokku. See juhtus aasta jooksul peale Muhammedi (*saws*) surma. Enne surma andis Abu Bakr (*raa*) käsikirja Umarile (*raa*).

Riigi laiendamine

Peale Ridda sõdu käis Kirde-Araabia üks hõimupealik, Muthanna ibn Haris, Iraagis haarangutel. Ta rääkis Mediinas oma edust Abu Bakrile (*raa*), kes hakkas riigi laiendamisele mõtlema. Araablased kasutasid Iraaki tungimiseks kergemat ratsaväge, millega oli hiljem lihtne tagasi tõmbuda kõrbesse, kuhu Pärsia armee ei saanud neile järgi minna. Nii alustaski Abu Bakr (*raa*) impeeriumi laiendamist Iraagist. Ta kasutaks selleks oma geniaalseimat väejuhti – Khalid ibn Walidit (*raa*). Viimane Iraagi vallutamise lahing oli Firazi lahing 633. aasta detsembris. Kui Khalid ibn Walid (*raa*) oli juba teel Pärsia pealinna Ctesiphoni poole, sai ta Abu Bakrilt (*raa*) kirja, milles ta saadeti Süüriasse Bütsantsi vastu.

Bütsantsi tollaegne Süüria provintsi koosnes tänapäevastest Süürias, Jordaaniast, Iisraelist, Palestiinast, Liibanonist ja Lõuna-Türgist. Khalid ibn Walid (*raa*) mehed marssisid bütsantslaste üllatamiseks kaks päeva ilma veeta läbi kõrbe. Süüriasse siseneti 634. aasta juunis. Damaskus langes 18. septembril. Kodanikel lasti rahus edasi elada ja Bütsantsi impeeriumi sõduritele lubati kolm päe-

va rahu, mille jooksul nad võisid lahkuda.

Surm

Abu Bakr (*raa*) jäi haigeks ja suri Damaskuse piiramise ajal, 23. augustil 634. aastal. Kui ta tundis, et surm pole enam kaugel, teadis ta, et peab probleemide vältimiseks endale järglase määrama. Ta määras oma järglaseks Umari (*raa*), peale seda, kui oli asja osade kaaslastega läbi arutanud. Abu Bakr (*raa*) on üks kümnest Prohveti (*saws*) kaaslasest, kelle kohta Muhammed (*saws*) on tunnistanud, et nad saavad Paradiisi. Ta maeti Prohvet Muhammedi (*saws*) kõrvale.

2. UMAR IBN AL-KHATTAB (*raa*)

UMAR IBN AL-KHATTAB

Kalifaat Umari valitsusaja kõrghetkel 644. aastal.

Valitsus:	23. august 634 – 7. november 644
Sündinud:	umbes 586-590
Sünnikoht:	Meka, Araabia
Surnud:	7. november 644
Surmakoht:	Mediina, Araabia
Eelkäija:	Abu Bakr (<i>raa</i>)
Järglane:	Uthman (<i>raa</i>)

Umar ibn Al-Khattab oli neljast õigest juhitus kaliifist kõige võimsam ja üks võimsamaid ja mõjuvõimsamaid moslemite juhte üldse. Ta oli Prohvet Muhammedi (*saws*) kaaslane ja sai kaliifiks peale esimese kaliifi Abu Bakri (*raa*) surma 23. augustil 634. aastal. Ta oli suurepärase jurist ja seetõttu anti talle tiitlik Al-Faruq („see, kes suudab õige ja vale vahel vahet teha“). Ta oli ka esimene kaliif, keda hakati Amiir Al-Mu’miniiniks („usklike käskijaks“) kutsuma.

Umari (*raa*) käe all laienes islami impeerium enneolematu kiirusega, neelates kogu Pärsia impeeriumi ja 2/3 Bütsantsist (Hourani, lk 23). Teda peetakse suureks poliitiliseks juhiks, kuna ta suutis nii hästi seadust käsitleda, oma riigi poliitikat ja administratsiooni karmi käe all hoida kui ka suure Pärsia impeeriumi vähem kui kahe aasta jooksul vallutada. Umar (*raa*) oli see, kes peale 500 aastat eksii-

li Pühalt Maalt lubas juudid tagasi Jeruusalemma ja neil oma usku seal vabalt praktiseerida. (<http://www.jewish-virtuallibrary.org/jsources/History/Caliphate.html>)

Perekond ja kirjeldus

Umarit (*raa*) on kirjeldatud järgnevalt: Ta oli jõuline, robustne ja väga pikk mees, nii et turuplatsil paistis ta alati teiste seast kõrgelt silma. Ta pea esiosa oli paljas, silmad mustad, nahk kollakas (või ka punakas-valge) ja hambad säravvalged. Ta värvis alati oma habet ja hoolitses teatud taime abil oma juuste eest. („Lisan al-Arab“ 4/196; „Tabaqat al-Kubra“ 3/ 324 ibn Saad; „Tarikh ar-Rusul wa al-Muluk“ 4/ 196; At-Tabari)

Oma elu jooksul oli Umaril (*raa*) kokku 9 naist, kellelt ta sai 14 last: 10 poega ja 4 tütar: 1. Zaynab bint Mazhun: poeg Abdullah ibn Umar (vanem), poeg Abdullah ibn Umar (noorem), poeg Abdulrehman ibn Umar, tütar Hafsa bint Umar; 2. Umm Kulthum bint Jarwila Khuzima (lahutatud): poeg Ubaidullah ibn Umar, poeg Zayd ibn Umar; 3. Quraybah bint Abi Umayyah Al-Makhzumi (lahutatud); 4. Umm Hakim bint Al-Harith ibn Hisham (lahutatud): tütar Fatima bint Umar; 5. Jamilah bint Ashim ibn Thabit ibn Abi Al-Aqlah: poeg Asim ibn Umar; 6. Atikah bint Zayd ibn Amr ibn Nifayl: poeg Iyaad ibn Umar; 7. Umm Kulthum bint Ali: poeg Zayd ibn Umar, tütar Ruqayyah bint Umar; 8. Luhyah (võib-olla ka umm walad): poeg Abdulrehman ibn Umar; 9. Fukayhah (umm walad): tütar Zaynab bint Umar; veel üks poeg Az-Zubayr ibn Bakkar, kuid ei ole teada, milliselt naiselt.

Varajane elu

Umar (*raa*) sündis Mekas, Banu Adi klannis, keskklassi peres. Ta isa oli Khattab ibn Nufayl ja ema Hatmah bint Hasham. Noorena hoolitses Umar (*raa*) oma kaupmehest isa kaamlite eest.

Hoolimata sellest, et kirjaoskus oli tol ajal Araabias erakordne, õppis Umar (*raa*) noorena nii lugema kui kirjutama. Teismelisena õppis ta enesekaitset, ratsutamist ja maadlust (At-Tabari „Tarikh Al-Rusul wal-Muluk“). Ta oli ka andekas kõnepidaja. Tänu sellele sai temast oma isa järel hõimudevaheliste tülide vahendaja. Temast sai ka kaupmees ja ta käis mitmetel reisidel üle Bütsantsi ja Pärsia. („Al Farooq, Umar“ Muhammad Husayn Haykal, lk 40-41)

Uskmatuna Mekas

610. aastal hakkas Muhammed (*saws*) islamit avalikult kuulutama. Nagu paljud teised mekalased, oli ka Umar (*raa*) väga islami vastu ja kiusas moslemeid taga. Umar (*raa*) uskus Quraiši ühtsusesse ja nägi uues religioonis sellele ohtu. Seega otsustas ta, et Muhammed (*saws*) peab surema. („Al Farooq, Umar“ Muhammad Husayn Haykal, lk 51)

Umar (*raa*) hakkab moslemiks

Umarist (*raa*) sai moslem 616. aastal. Ta oli otsustanud Muhammedi (*saws*) tappa; nägi teel oma sõpra Nuaimi, kes oli juba salaja moslemiks hakanud ja rääkis talle oma kavatsusest. Nuaim, kes Umarit (*raa*) hästi tundis, hakkas Muhammedi (*saws*) pärast kartma ja, kasutades kavalust, öeldes Umarile (*raa*), et ta peaks enne omaenda perekonnaga tegelema. Umari (*raa*) öde oli juba varem oma mehega moslemiks hakanud. Kui Umar (*raa*) oma öe juurde jõudis, leidis ta öe ja õemehe Said bin Zaidi Koraani retsiteerimas. Ta hakkas oma õemeest peksma ja

kui öde vahele läks, peksis ta ka teda, kuni ta hakkas veritsema. Ta andis Umarile (*raa*) lehe, millel oli kirjas suura Ta-Ha üks värss. Värsi ilu üllatas Umarit (*raa*) niivõrd, et sel päeval sai temastki moslem. Juba samal päeval läks ta ka sama mõõgaga, millega Muhammedi (*saws*) tappa oli tahtnud, Prohveti (*saws*) juurde ja tunnistas oma usku. („Kitab al-Bidayah wan-Nihayah“, ibn Kathir) Ta läks ka kohe Quraiši juhi Amr ibn Hishami juurde ja tunnistas avalikult oma usku. Peale seda palvetas ta Quraiši juhtide vihast hoolimata avalikult Kaaba juures.

Umari (*raa*) moslemiks hakkamine andis noorele islami-kogukonnale palju jõudu juurde ja alates sellest said nad avalikult Kaaba juures palvetada.

Ümberasumine ja elu Mediinas

622. aastal, kui Yathribi (hiljem Mediina) moslemitest kogukond oli piisavalt suureks kasvanud ja Prohveti (*saws*) ning Meka moslemid enda juurde kutsunud, käskis Muhammed (*saws*) moslemitel sinna emigreeruda. Tavaliselt lahkuti hirmust mekalaste ees öösel, kuid Umar (*raa*) lahkus avalikult päeval, öeldes: „Igaüks, kes tahab oma naisest lese ja lastest orvud teha, tulgu minuga selle kalju taha kohtuma.“ („Serat-i-Hazrat Umar-i-Farooq“, Mohamad Allias Aadil, lk 119) Umar (*raa*) emigreerus Mediinasse koos oma õemehe Said ibn Zaidiga.

Mediinast sai uus islami keskus ja usk levis sealt kiiresti üle Araabia poolsaare. Umar ja Abu Bakr (*raa*) olid Mediinas Muhammedi (*saws*) peamisteks nõuandjateks. Umar (*raa*) võttis osa kõigist moslemite ja mekalaste vahel peetavatest lahingutes. 625. aastal abiellus ta Muhammedi (*saws*) tütre Hafsa'ga (*raa*). 628. aastal osales ta Hudaibiyyah lepingu allkirjastamisel tunnistajana, 631. aastal võttis aga osa Muhammedi (*saws*) hüvastijätu palverännakust.

Kui Muhammed (*saws*) 632. aasta 8. juunil suri, ei suutnud Umar (*raa*) seda kuidagi uskuda. Ta ütles: „Jumala nimel, ta ei ole surnud, vaid läinud oma Isanda juurde, nagu Mooses ibn Imran läks ja jäi oma rahva eest peidetuks 40 päevaks. Mooses tuli peale seda tagasi, kui öeldi, et ta on surnud. Jumala nimel, ka Jumala Sõnumitooja tuleb tagasi ja löikab nende käed ja jalad maha, kes väidavad, nagu ta oleks surnud!“ („Tarikh Al-Rusul wal-Muluk“ 9/184)

Abu Bakr (*raa*) tuli ja ütles: „Istu maha, Umar!“; kuid Umar (*raa*) keeldus istumast. Seega tulid inimesed Abu Bakri juurde ja ta ütles: „Kui keegi teist kummardas Muhammedi, siis Muhammed on surnud, aga kui te kummardasite Jumalat, siis Jumal on Elus ja ei sure iial. Jumal on öelnud: „Muhammed on vaid sõnumitooja. Teised sõnumitoojad on lahkunud enne teda. Kui ta peaks surema või surma saama, kas pöörate siis uskmatuse poole? Kes iganes selja pöörab ei kahjusta Jumalat kuidagi, kuid Jumal annab tasu sellele, kes on tänulik.“ (3:144)“ Umar (*raa*) on öelnud: „Jumala nimel, kui kuulsin Abu Bakrit seda retsiteerimas, ei suutnud mu jalad mind kanda ja ma kukkusin sel hetkel maha, kui kuulsin teda retsiteerimas, et Prohvet on surnud.“ (Sahih Al-Bukhari 733)

Kalifaadi asutamine

Peale Muhammedi (*saws*) surma löid lõkkele pinged Mekast tulnud emigrantide ja Mediina päriselanike Ansaaride vahel, mis Muhammedi (*saws*) eluajal peidus olid olnud. Kui mediinalased kutsusid kokku koosoleku, et otsustada, keda oma uueks juhiks valida ja mekalased sel-

lest teada said, kiirustasid Abu Bakr, Umar ja Abu Ubaidah ibn Al-Jarrah (*raa*) samuti sinna koosolekule. Peale kahte päeva läbirääkimisi suutis sõnaosav Umar (*raa*) mediinalased taas islamieelseteks rivaalitsevateks klannideks jagada ja nii nende ühisrinde purustada. Peale seda kinnitas ta oma tunnustust Abu Bakrile (*raa*) kui kaliifile ja enamik kohalolijaid järgis tema eeskujule. Umar (*raa*) kahtses, et enamust meklastest, kaasa arvatud Muhammedi (*saws*) enda pereliikmeid, kohal ei olnud. Samas ei saanud nad sinna ka midagi parata, sest probleem vajab võimalikult kiiret lahendamist. Islami kalifaadi loomisele kaasaaitamine on kindlasti üks olulisemaid Umari (*raa*) pärandeid.

Abu Bakri (*raa*) valitsusajal oli Umar (*raa*) tema üks peamisi nõuandjaid. Koos Khalid ibn Walidiga (*raa*) olid nad Ridda sõdade ülestõusude mahasurumise ja Arabia taasühendamise taga. Just Umar (*raa*) soovitas Abu Bakrile (*raa*) peale 300 Koraani peasttundja langemist Yamamah lahingus, Koraan ametlikult kokku koguda ja sellest käsikiri teha. Abu Bakr (*raa*) määras peale oma surma oma järglaseks Umari (*raa*). Hiljem, oma valitsusajal, eelistas Umar (*raa*) peale kiireid vallutusi pigem oma võimu tugevdada ja saavutatut hoida, selle asemel et lõputult impeeriumi suurendada.

Kaliifina

Kuna Umar (*raa*) oli väga range ja kange iseloomuga, ei pooldanud paljud mediinalased tema kaliifiks saamist, kuid Abu Bakr (*raa*) määras ta siiski erakordse tahtejõu, intelligentsuse, poliitiliste oskuste, erapoolsuse, õigluse ja vaeste eest hoolitsemise tõttu oma järglaseks („Umar Farooq-i-Azam“, Mohammad Hussain Haikal, lk 112-113). Enne surma kutsus Abu Bakr (*raa*) Uthmani (*raa*) enda juurde ja lasi tollel kirjutada testamendi, kus määras Umari (*raa*) oma järglaseks ja pani talle südamele, et ta peab Iraagi ja Süüria vallutamise piire laiendama. Üleminek Abu Bakri (*raa*) valitsemiselt Umari (*raa*) omale läks väga vaikselt.

Kuna Umar (*raa*) oli väga range ja otsekohene, kartsid paljud teda. Kui Umarist (*raa*) sai kaliif, pidas ta peale reedest kogukonnapalvet rahvale kõne ja ütles: „Vennad, ma olen märganud, et inimesed kardavad mind ... nad ütlevad, et ta (st Umar) on nüüd kaliif, Jumal teab, kui range ta saab olema. Kes seda ütles, ei ole eksinud ... teadke, vennad, et te tunnete minus muutust. Nendega, kes türranniseerivad ja võtavad teistelt nende õiguse, olen ma karm, kuid nendega, kes täidavad seadusi, olen ma lahke.“ Inimesed olid Umari (*raa*) kõnelt väga liigutatud. Umar (*raa*) rääkis tõtt – tema peamiseks mureks sai vaeste ja õigustest ilma jäetute heaolu. Ta lasi vabaks ka Ridda sõdade ajal sõjavangideks sattunud tuhanded beduiinid. Tema populaarsus kasvas ta valitsuse jooksul kõvasti.

Poliitiline ja tsiviiladministratsioon

Umari (*raa*) riik oli jagatud provintsideks ja mõnedeks autonoomseteks territooriumiteks. Igat provintsi juhtis kuberneri ehk wali, kelle Umar (*raa*) isiklikult valis. Provintsid olid omakorda jaotatud piirkondadeks, mida üle impeeriumi oli 100-ringis. Igat piirkonda või linna juhtis noorem-kuberneri, kelle samuti tihti Umar (*raa*) ise valis, kuid vahel tegi seda ka provintsikuberneri.

Araabia oli jagatud kaheks provintsi: Meka ja Mediina; Iraak kaheks: Basra ja Kufa; Tigriise ja Eufrati ülemjooksul asus Jazira provintsi; Süüria oli omaette provintsi; Pales-

tiinas oli kaks provintsi: Aylya ja Ramlah; Egiptuses kaks: Ülem-Egiptus ja Alam-Egiptus; Pärsias aga kolm: Khorasan, Azarbaijan ja Fars.

Umar (*raa*) oli esimene, kes tekitas riigiametnike vastu esitatud kaebuste uurimiseks spetsiaalse osakonna. Umar (*raa*) oli ka esimene, kes seadis sisse avaliku ministeeriumite süsteemi, kus hoiti ametnike ja sõdurite toimikuid. Sealsamas hoidis ta ka toimikutena teateid, mis ta oli erinevatele kuberneri- ja riigipeadele saatnud. Ta oli ka esimene, kes määras politsei jõud avalikku korda tagama ja esimene, kes hakkas segadust tekitavaid rahvahulki distsiplineerima. Umarit (*raa*) peetakse maailma ajaloo üheks geniaalsemaks poliitikuks. Ta on ka *fiqhi* ehk islami seadusandluse alusepanija. 641. aastal lõi ta Bait Al-Maali – finantsinstitutsiooni, mis andis vaesematele moslemitele aastast elatusraha. Ta enda elu oli impeeriumi suurusel hoolimata väga lihtne. Oma neljandal valitsusaastal määras ta, et islamikalendrit peab lugema alates *hižrast*, mis toimus 17 aastat varem.

Nälg ja katk

638. aastal oli Arabia poolsaarel suur põud, mille tagajärjel ähvardas rahvast nälg. Sajad tuhanded beduiinid kogunesid Mediinasse, kus jagati toitu. Peagi olid Mediina varud aga otsakorral. Umar (*raa*) kirjutas Süüria, Palestiina ja Iraagi provintside abipalved ja toitu saadeti juurde. Inimestele jagati välja mooni ja nad vabastati zaakaati maksimisest.

Samal ajal, kui Araabias oli nälg, vaevas Süüriat ja Palestiinat aga katk. Umar (*raa*) tahtis olukorda vaatama minna, kuid Süüria kuberneri Abu Ubaidah ibn Al-Jarrah (*raa*) keelas tal tulla. 25 000 moslemit suri katku, kaasa arvatud Süüria kuberneri. Peale katku järeleandmist külastas Umar (*raa*) Süüriat, et tolle administratsioon paika panna – paljud ametnikud olid surnud.

Surm

Umar (*raa*) mõrvati 644. aastal, oma võimu tipul. Mõrva teostasid pärslased, et Pärsia impeeriumi vallutamise eest kätte maksta. Seda planeeriti juba kuid ette.

3. novembril 644. aastal rünnati Umarit (*raa*) hommikupalve ajal. Mõrvariks valitud Abu Lulu pussitas teda kuus korda kõhtu. Abu Lulu jättis Umari (*raa*) kõvasti veritsema ja üritas põgeneda, kuid palvetajad kiirustasid teda kinni nabima. Ta püüdis põgeneda ja haavas selle käigus veel kahteteist inimest, kellest kuus või üheksa suri hiljem saadud haavadesse. Umar (*raa*) aga suri kolm päeva hiljem, 7. novembril 644. aastal. Ta maeti Muhammedi (*saws*) ja Abu Bakri (*raa*) kõrvale.

Surma oodates kõhkles Umar (*raa*), keda oma järglaseks määrata. Ta olevat öelnud, et kui Abu Ubaidah ibn Al-Jarrah, Khalid ibn Walid või Salim, vabastatud Pärsia ori (*raa*), oleks elus olnud, oleks ta valinud ühe neist. Viimaks määras ta kuueliikmelise komisjoni, kelle ülesandeks jäi enda hulgas uus kaliif valida. Sinna kuulusid: Abdur Rahman bin Awuf, Saad ibn Abi Waqqas, Talha ibn Ubaidullah, Uthman ibn Affan, Ali ibn Abi Talib ja Zubayr ibn Al-Awwam (*raa*). Umar määras 50-pealise armee valvama maja, kus koosolekut peeti.

Umari (*raa*) poeg Ubaidullah ibn Umar, saanud teada, et see oli pärslaste sepitsus, tahtis kõiki Mediina pärslasi tappa. Enne kinnipidamist jõudis ta Teisepoolsusesse saata kolm. Kui Umarile (*raa*) sellest teatati, käskis ta oma poja vanglasse panna ja ütles, et tema saatuse peab ot-

sustama järgmine kaliif. Umar (*raa*) suri 7. novembril; 11. novembril sai uueks kaliifiks Uthman ibn Affan (*raa*).

Päränd

Umarit (*raa*) peetakse üheks islami ajaloo mõjukaimaks inimeseks, tõeliseks islami impeeriumi arhitektiks ja 52. kõige mõjukamaks inimeseks maailma ajaloos („The 100“, Michael H. Hart). Juhina oli ta ühtviisi range ja karm, kui ka lihtne ja lahke vaeste vastu. Hiiglasliku impeeriumi valitsejana oli tema visiooniks, et ta ei tohiks enne magada, kui kõik tema alamad täis kõhuga võivad uinuda. Seetõttu käis ta tihti ka öösel mööda Mediinat hulkumas. Ta ütles: „Kui koer Eufrati kallastel nälga sureb, siis Umar (*raa*) on oma kohuse hooletusse jätmises süüdi.“ Samas

oli ta mees, kes teadis, et ainult visioonist ei aita; seda peab ka tegudega toetama.

Abd Allah ibn Masud (*raa*) on Umari (*raa*) kohta öelnud: „Umari moslemiks hakkamine oli vallutus, tema emigratsioon võit, tema valitsus õnnistus. Ma olen näinud aega, mil meil ei olnud võimalik Kaabas palvetada, kuni Umarist sai moslem. Kui temast sai moslem, siis võitles ta seni nendega (st Meka uskmatutega), kuni nad meid rahule jätsid ja me palvetada saime.“ (As-Suyuti, „The History of the Khalifas Who Took the Right Way“, lk 112)

Järgneb...

HADITHIEDASTAJAD

Tõlkinud ja koostanud: Aisha

Iga moslem teab (või vähemasti peaks teadma), kui olulise osa hadithist moodustavad selle edastajad. See, kes hadithi meieni on toonud, määrab selle, kas seda hadithi ka usaldusväärseks pidada saab. Samas, enamus meis loeb küll nende isikute nimesid hadithide alguses, kes need hadithid meieni toonud on, kuid samas ei tea nendest inimestest mitte midagi.

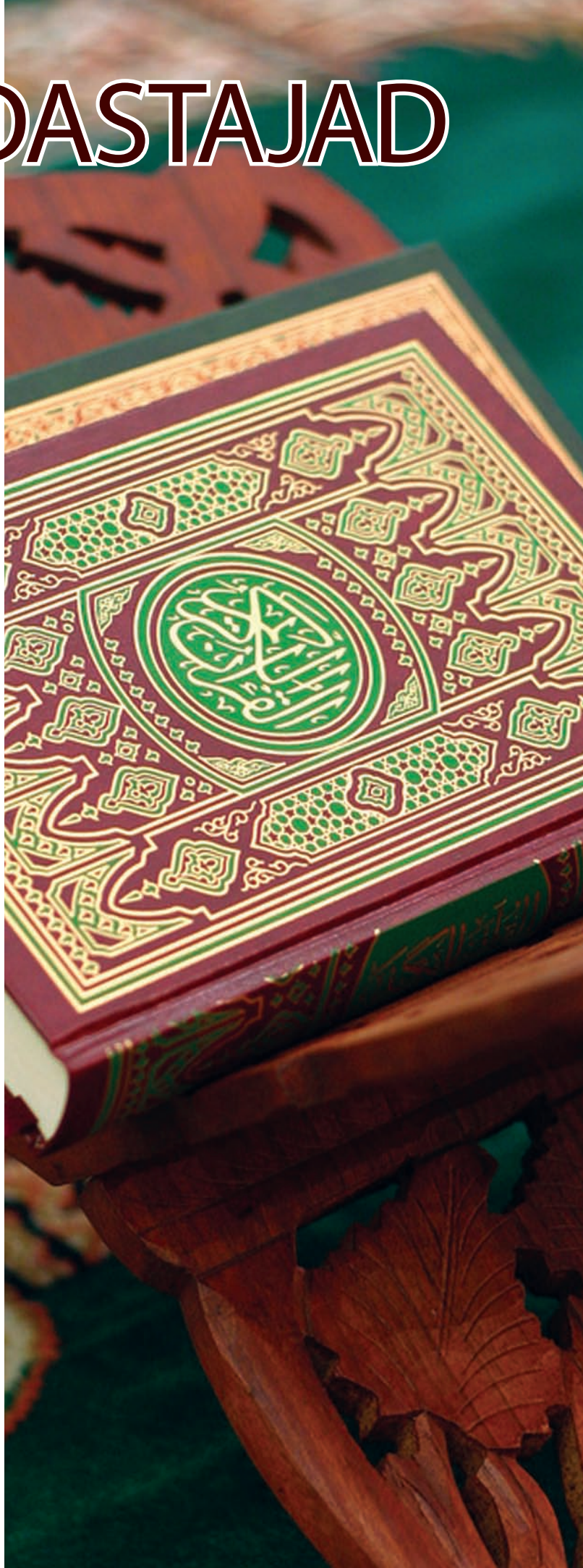
Täna proovime seda viga parandada ja lugeda paarikümne tähtsa hadithiedastaja kohta seda, mida nende puhul oluliseks võib pidada ja kuidas nad Prohvetiga (saws) üldse seotud on. Siin nimekirjas ei ole loomulikult kaugeltki ära toodud kõiki hadithiedastajaid vaid osad neist, kes Koraani viimast kolmekümnendikku seletavate hadithidega seotud on.

Abdullah ibn Amr (raa) – hadithiedastaja; tuntud Prohveti (saws) kaaslane ja sõjaväepealiku Amr ibn Al-Aasi poeg. Ta oli varajaste moslemiks hakkajate seas, veetis Prohveti (saws) kõrval palju aastaid ja elas veel kaua peale Prohvetit (saws), et tema jutustused edasi anda. Tema soov Prohveti (saws) õpetusi säilitada ja edasi anda oli nii suur, et ta kirjutas üles kõik hadithid, mida Prohvetilt (saws) oli õppinud, kogudes nii kokku ligi 1000 hadithi, mille kogu ta nimetas „As-Saadiqah“. Iga kord, kui ta Mekas käis, vallutasid õpilased kogu ta aja, kuid kuna ta enamuse ajast elas Egiptuses või Taifis ja veetis rohkem aega palves kui hadithe õpetades, on temast järgneva teile põlvedele temalt edasi antud vähem hadithe kui näiteks Abu Hurairah'lt ja Aishalt.

Abdullah ibn Masud (raa) – (surnud umbes 652) kuues mees, kes võttis vastu islami, Muhammedi (saws) üks lähedasemaid kaaslasi ja abilisi. Ibn Masudi kohta on ka öeldud, et ta oli „oma iseloomu poolest Prohvetile (saws) lähim“. Teda peetakse ka üheks neljast, kellelt Muhammed (saws) soovitas Koraani õppida.

Abu Hurairah (raa) – (tuntud ka kui Abd Al-Rahman ibn Sakhr Al-Azdi) (603-681) Muhammedi (saws) kaaslane ja hadithiedastaja, Sahih Al-Bukharis üks tsiteeritumaid ja Sahih Muslimis kõige rohkem tsiteeritud hadithiedastaja. Abu Hurairah'st sai moslem tänu tema hõimu juhile Tufayl ibn Amrile, kellega koos ta läks Mekasse Muhammediga (saws) kohtuma. Muhammed (saws) andis talle nimeks Abd Al-Rahman. 629. aastal läks ta koos mõnede teiste meestega oma hõimust Mediinasse.

Abu Said Al-Khudri (raa) – (tuntud ka kui Abu Said Sad ibn Malik ibn Sinan Al-Khazraji Al-Khudri) üks Prohveti (saws) noorematest kaaslastest, Mediina päritolu – Ansaar. Uhudi lahingu ajal 625. aastal oli ta veel liiga noor, kuid ta isa Malik ibn Sinan langes selles lahingus. Abu Said ise osales järgnevates lahingutes. Ta veetis kogu oma elu Mediinas, välja arvatud kord, kui ta Süürias kaliif Muawijjat külastas. Ta suri 682., 683., 684. või 693. aastal

ja on üks tsiteeritumaid hadithiedastajaid, andes edasi umbes 1170 hadithi, mistõttu teda peetakse seitsmendaks hadithiedastajate seas.

Abu Salamah (raa) – väga pühendunud Prohveti (*saws*) kaaslane, kes suri 625. aastal Uhudi lahingus saadud haava tõttu. Prohvet Muhammed (*saws*) abiellus asutusest Abu Salamah vastu tema lese Umm Salamah Hind bint Abi Umayyaga.

Abu Ubaydah (raa) – (tuntud ka kui Amir ibn Abdullah ibn Al-Jarrah või Abu Ubaydah ibn Al-Jarrah) (583-638) üks kümnest Prohvet Muhammedi (*saws*) kaaslasest, kellele lubati Paradiisi. Kaliif Umar ibn Al-Khattabi ajal oli ta ühe suure moslemarmee osa juhiks ning Umari potentsiaalsete kaliifide nimekirjas. Ta hakkas moslemiks vaid päev peale Abu Bakrit 611. aastal, emigreerus koos 83 mehe ja 20 naisega 624. aastal Abessiiniasse. Ta võttis osa Badri lahingust, kus ta isa Abdullah ibn Al-Jarrah teda ründas. Kuigi Abu Ubaydah püüdis teda vältida, blokeeris isa viimaks ta tee ja ta oli sunnitud oma isa enesekaitseks tapma. Tema lohutuseks ilmutas Jumal Muhammedile (*saws*) Koraani 58. peatüki värsi 22. Ta aitas kaasa Homikumaa vallutamisele, võttis Jeruusalemma ja inspireeris oma lihtsusega paljusid kristlasi moslemiteks hakama. Ta suri 639. aastal katku.

Adi ibn Hatim (raa) – üks Prohvet Muhammedi (*saws*) kaaslastest; araablaste hõimu Tayy juht, poet Hatimtai poeg. 630. aastal hülgas ta kristluse ja hakkas moslemiks. Ta liitus moslemite armeeaga kaliif Abu Bakri ajal ja aitas ülestõuse maha suruda ja oli Iraaki saadetud armee üks juhtidest.

Aisha bint Abu Bakr (raa) – (suri 678) Muhammedi (*saws*) abikaasa, „Usklike Ema“. Üks tsiteeritumaid hadithiedastajaid, andes edasi kokku 2210 hadithi, millest 316 on mainitud nii Sahih Al-Bukharis kui ka Sahih Muslimis. Teda peetakse oma aja üheks suurimaks islami õigusteaduse õpetlaseks, kelle juures käidi õppimas üle islamimaailma. Tema edasi antud hadithid puudutasid kõige rohkem Muhammedi (*saws*) isiklikku ja kodust elu.

Al-Baghawi – (tuntud ka kui Abu Muhammad Husayn ibn Masud ibn Muhammad Al-Farra Baghawi) (1043-1122) Shafii koolkonna afgaanist hadithiõpetlane, kes peale hadithiteaduse oli väga pädev ka fiqh'is (islami õigusteaduses). Tema õpetajaks oli Al-Husayn ibn Muhammad Al-Marwa Al-Rusi. Peamiselt tuntakse teda tema teose „Tafsir Al-Baghawi“ ja hadithiklassikasse kuuluvate „Sharh Al-Sunnah“ ja „Masabih Al-Sunnah“ tõttu.

Al-Hasan ibn Ali ibn Aby Talib (raa) – Ali ibn Abu Talibi ja Muhammedi tütre Fatimah poeg.

Al-Hasan Al-Basri – (tuntud ka kui Abu Said Al-Hasan ibn Abi-l-Hasan Yasar Al-Basri) (642-728 või 737) tuntud moslemist teoloog ja õpetlane, kes sündis Mediinas pärslasest vanematele.

Ali ibn Abu Talib (raa) – (598, 599 või 600 – 661) Muhammedi (*saws*) onupoeg, tütre abikaasa ja islami neljas kaliif (656-661). Ta oli esimene meessoost isik, kes islami vastu võttis, kuigi oli tol ajal veel laps. Sellest ajast jäi ta Muhammedi (*saws*) kõrvale ja toetas teda kõiges läbi ta elu.

Al-Mughirah ibn Shubah (raa) – üks silmapaistvamaid Prohvet Muhammedi (*saws*) kaaslasi. Ta oli pärit Taifi Thaifi hõimust ning hakkas moslemiks peale seda, kui kuulis peale Taifi lahingut 628. aastal ühe kristlase suust ettekuulutust tulevast prohvetist, mis langes kokku Muhammedi (*saws*) tulekuga. Peale moslemiks hakkamist võttis ta vapralt osa kõigist lahingutest ja kaotas Yamama lahingus ühe silma. Umari kalifaadi ajal oli ta Basra asevalitseja, alates 639. aastast Basra valitseja.

Amr ibn Abasah (raa) – üks Muhammedi (*saws*) kaaslastest ja hadithiedastajatest. Amr ise on jutustanud, et kohtas Muhammedi (*saws*) tolle misjoni algusajal Mekas ning küsis: „Kes sa oled?“ Muhammed (*saws*) vastas: „Ma olen prohvet.“ Amr küsis siis: „Mis on prohvet?“ Muhammed (*saws*) vastas: „Jumal on mind saatnud.“ Amr küsis: „Millega Jumal sind saatis?“ Muhammed (*saws*) vastas: „Käsuga hävitada iidolid ja kohelda oma sugulasi lahkelt; uskuda Jumala ainsusesse ja mitte kedagi Tema kõrval austada.“

Ar-Rabi ibn Khuthaym Al-Thawri – (surnud umbes 682) Abdullah ibn Abbasi õpilane, tuntud tabi'i (Prohveti (*saws*) kaaslaste järgija). Tema autoriteedil on edasi antud palju Sahih Al-Bukhari hadithe. Ta oli küll invaliid ega saanud käia, kuid tsiteerides üht hadithi ütles alati, et kui ta kuuleb palvekutset, peab ta palvele tulema, kasvõi roomates.

Ash-Shabi – (tuntud ka kui Amir ibn Shurahabil Ash-Shabi) Prohveti (*saws*) kaaslaste järgija – tabi'i.

Ata ibn Abi Rabah – Ibn Abbasi õpilane, tuntud tabi'i moslem ja hadithiedastaja, keda tihti on tsiteerinud tema 8. sajandi õpilane islami õpetlane Ibn Jurayj.

Ath-Thawri ibn Said – (tuntud ka kui Sufyan ibn Said Ath-Thawri) (716-778) tabi'i islami õpetlane, haafiz (keegi, kes teab kogu Koraani peast) ja jurist; Thawri koolkonna looja; hadithikoguja, kel õnnestus kokku koguda märkimisväärne hulk Prohveti (*saws*) jutustusi.

Ibn Abbas (raa) – (tuntud ka kui Abdallah ibn Abbas) Prohvet Muhammedi (*saws*) nõbu. Suurte teadmistega moslem, tafsiiiri (Koraani seletuse) ekspert ja tuntud hadithiedastaja. Tema ema oli teine naine, kes islami vastu võttis. Kui Ibn Abbas sündis (618/619), viis ta ema ta enne imetamist Prohvet Muhammedi (*saws*) juurde ja Prohvet (*saws*) pani veidi oma sülge vastsündinu keelele. Ibn Abbas kasvas üles Muhammedi (*saws*) kõrval, viis talle tihti *wuduks* vett, palvetas koos temaga, käis temaga kokkusaamisel, reisidel ja ekspeditsioonidel. Muhammedil (*saws*) oli tavaks tihti ta enda kõrvale tõmmata, teda õlale patsutada ja öelda: „Oo Jumal, õpeta talle Raamatut!“. Ibn Abbas pühendas kogu oma elu õppimisele ja jättis meelde hulga Prohveti (*saws*) õpetusi. Isegi peale Prohveti (*saws*) surma jätkas ta Prohveti (*saws*) õpetuste kogumist ja teistele kaaslastele õpetamist. Ta konsulteeris teiste kaaslastega, vahel kuni 30 kaaslasega ühe küsimuse üle. Ibn Abbasist pärineb Abbasiidide dünastia. Ta suri 71-aastasena 687/688. aastal Taifis. Ta on õpetanud nii Ata ibn Abi Rabahit, Wahb ibn Munabbihit, Al-Rabi ibn Khuthaymit kui ka Qasim ibn Muhammad ibn Abu Bakrit. **Ibn Al-Aswad Al-Kindi (raa)** – (tuntud ka kui Miqdad ibn Al-Aswas Al-Kindi) üks Prohvet Muhammedi (*saws*) kaaslasi; ori, kes hakkas salaja moslemiks ja emigreerus

Mediinasse. Ta on tuntuks saanud kui Koraani õpetaja ja tema retsiteerimisstiil sai tuntuks kogu Damaskuses. Ta suri 90-aastasena.

Ibn Jarir – (tuntud ka kui Abu Jafar Muhammad ibn Jarir Al-Tabari või lihtsalt Al-Tabari) (838-923) üks varasemaid, tuntumaid ja kuulsamaid pärslasest ajaloolasi ja Koraani seletajaid, kes kirjutas vaid araabia keeles. Tuntuimaks on tema teosed „Tarikh Al-Tabari“ (prohvetite ja kuningate ajalugu) ja „Tafsir At-Tabari“ (Koraani seletus).

Ibn Zayd (raa) – (tuntud ka kui Usama ibn Zayd) Muhammedi (*saws*) vabastatud orja ja kasupoja, ühe esimese moslemi Zayd ibn Harithah poeg. Seetõttu pidas Muhammed (*saws*) Usamat peaaegu oma pojapojaks ning armastas teda nagu oma tütrepoegi Al-Hasanit ja Al-Husayni. 10-aastaselt tahtis ta Uhudi lahingus kaasa võidelda, kuid seda talle ei lubatud. Tema esimeseks lahinguks sai 15-aastaselt Kraavi lahing. Hunayni lahingu käigus, kui moslemid nurka suruti, oli Usamah üks neist meestest, kes Prohveti (*saws*) kõrval edasi võitlesid ja kaotuse võiduks pöörasid.

Ibn Zubayr (raa) – (tuntud ka kui Abdallah Al-Zubayr või Abdallah ibn Az-Zubayr) (624-692) üks Muhammedi (*saws*) kaaslane, kelle isa oli Zubayr ibn Al-Awwam ja ema **Asma bint Abu Bakr**. Ta võttis aktiivselt osa Bütsantsi ja Sassaniidide impeeriumi vastu läbi viidavatest kampaaniatest.

Ibn Umar (raa) – (tuntud ka kui Abdallah ibn Umar) (614-693) teise kaliifi Umar ibn Al-Khattabi poeg. Ta oli silmapaistev hadithiedasjata ja seadusetundja, kelle käest küsid nõu isegi valitsejad.

Ikrimah ibn Abu Jahl (raa) – oluline islami algusaja juht ja Muhammedi (*saws*) kaaslane. Abu Jahli pojana oli ta alguses üks Muhammedi (*saws*) vastaseid Mekas, kuid hakkas Meka vallutusel 630. aastal moslemiks ja temast sai oluline tsiviil- ja militaarjuht varajases islamiriigis. Ta suri Yarmouki lahingus.

Kaab Al-Ahbar – (tuntud ka kui Abu Ishaq Kaab ibn Mati Al-Humayari Al-Ahbar) väljapaistev Jeemeni rabi, kes hakkas moslemiks. Tabi'ina on ta edastanud palju isra'ilyasid (judeo-kristlikust traditsioonist pärit hadithe).

Masruq ibn Al-Ajda – (surnud 682) tuntud ja austatud

tabi'i, jurist ja hadithiedastaja. Ta oli üks paljudest Abdulah ibn Masudi õpilastest ja resideerus põhiliselt Kufas (Iraagis). Hiljem sai temast endast tuntud õpetaja. Tema käe all on õppinud näiteks Ibrahim Al-Nakha'i ja paljud teised. *Masruqi* kohta on räägitud, et ta oli väga harras Jumala kummardaja ja võimeline Kaaba ees täiskumarduses magama.

Qatadah ibn Al-Nu'man (raa) – (surnud 632) üks Muhammedi (*saws*) kaaslastest ja Ansaaridest; haafiz, paljude hadithide edastaja. Uhudi lahingus 625. aastal sai ta löögi silma, nii et ta silmamuna põse kohal ripnes. Prohveti (*saws*) kaaslased tahtsid selle ära lõigata, kuid küsisid enne Prohveti (*saws*) arvamust, kes käskis silma rahule jätta. Ta palus Qatadah eest Jumalat ja sättis silma õigele kohale tagasi, nii et keegi enam aru ei saanud, milline silm vigastatud sai.

Sahl ibn Sad Al-Saidi (raa) – (surnud 91 AH) üks Prohveti (*saws*) silmapaistvaid kaaslasi, Ansaar ja varajase islami õpetlane.

Said ibn Jubayr – (tuntud ka kui Abu Muhammad) (665-714) üks olulisemaid tabi'ine ja oma aja tähtis jurist; pärit Kufast (Iraagist); on edasi andnud mitmeid Ibn Abbasi hadithe.

Ubayy ibn Kaab (raa) – (tuntud ka kui Abu Mundhir) (surnud 649) üks Prohveti (*saws*) kaaslastest ja austatud isik islami algusaastate ühiskonnas. Sündinud Mediinas, Banu Khazraji hõimus. Ta oli üks esimesi Mediinalasi, kes moslemiks hakkas ja Aqabah's Muhammedit (*saws*) kui prohvetit tunnistas. Ta oli ka Muhammedile (*saws*) sekretäriks, kirjutades tema kirju. Ta oli üks vähestest, kes Koraani suurasid üles kirjutas ja peale Muhammedi (*saws*) surma üks 25st inimesest, kes tervet Koraani peast teadis. Ühe Muhammedi (*saws*) hadithi kohaselt on ta üks neljast inimesest, kellelt Muhammed (*saws*) soovitas Koraani õppida.

Umar ibn Al-Khattab (raa) – (umbes 586-590 – 644) üks olulisemaid Prohveti (*saws*) kaaslasi; islami impeeriumi teine kaliif ja üks mõjuvõimsamaid islamimaailma juhte üldse. Ta oli tuntud jurist ja tuntud oma õigluse poolest. Ta oli ka esimene kaliif, keda hakati amiir al-mu'miniiniks (usklike käskijaks) kutsuma. Tema valitsusajal laienes islami impeerium kiirelt, neelates kogu Pärsia impeeriumi ja rohkem kui 2/3 Ida-Rooma impeeriumist. Umar oli esimene, kes peale 500 aastat lubas juudid tagasi Jeruu-

ISLAMI ÕPETLASED

ÕIGUSKOOKONDADE LOOJAD:

Abu Hanifa an-Nu'man (699-767) – hanafiyya õigus-
koolkonna looja

Malik ibn Anas (715-796) – malikiyya õiguskoolkonna
looja

Muhammad ibn Idris ash-Shafi'i (767-820) – šafi'iyya
õiguskoolkonna looja

Ahmad ibn Hanbal (sünd.780-855) – hanbaliyya
õiguskoolkonna looja

VARASED ÕPETLASED:

Imaam Bukhari (810-870) – hadithide koguja, kõige
autentsemaks peetava hadithikogu „Sahih Bukhari“
koostaja (1/6 = üks kuuest sunni islami poolt tunnis-
tatud hadithikogust)

Imaam Muslim (821-875) – hadithide koguja, olulis-
selt teise hadithikogu „Sahih Muslim“ koostaja (1/6)

Abu Dawud (817-888) – hadithide koguja, „Sunan
Abi Dawud“ autor (1/6)

At-Tabari (838-923) – üks esimesi ja väga tuntud
islami ajaloolasi („Tarikh At-Tabari“) ja Koraani inter-
preteerijaid („Tafsir At-Tabari“)

An-Nasa'i (829-915) – hadithide koguja, „Sunan Al-
Sughra“ (1/6)

Ibn Maja (824-887) – hadithide koguja, „Sunan Ibn
Maja“ autor (1/6)

Al-Tirmidhi (824-892) – hadithide koguja, „Sunan Al-
Tirmidhi“ autor (1/6)

Ibn Taymiyya (1263-1328) – tuntud islamiteadlane,
wahhabismi liikumise intellektuaalne allikas

An-Nawawi (1233-1278) – hadithide ja islami õigus-
teaduse õpetlane, „Riyadh As-Salihin“, „40 hadithi“
jpt.

Al-Qurtubi (-1273) – hadithide ja islami õigusteaduse
õpetlane, „Tafsir al Jami' li-ahkam al-Qur'an“ autor

Ibn al-Qayyim (1292-1370) – islami õigusteaduse ja
Koraani interpretatsiooni õpetlane

Ibn Kathir (1301-1373) – tuntud tafsiri (Koraani inter-
pretatsioon) ja paljude muude teoste autor

Ibn Khaldun (1332-1406) – ajaloolane, tänapäevase
ajalooteaduse, sotsioloogia ja majandusteaduse üks
alusepanijatest, tuntuim teos „Muqaddima“

Al-Tahawi (853-933) – hadithi ja islami õigusteaduse
õpetlane

Suyuti (1445-1505) – islami teoloogia õpetaja ja
kirjanik

Ali Ibn Athir (1160-1233) – ajaloolane ja islami õpet-
lane

Ibn Hazm (994-1064) – Andaluusia filosoof, kirjanik, ajaloolane, õigusteadlane, teoloog
Al-Ghazali (1058-1111) – Pärsia teoloog ja filosoof

HILISEMAD ÕPETLASED:

Abdullah Yusuf Ali (1872-1953) – ühe kuulsaima inglisekeelse Koraani tähenduse tõlke autor („The Holy Qur’an: Text, Translation and Commentary”)

Marmaduke Pickthall (1875-1936) – lääne õpetlane (inglane, William Vallutaja järeltulija), kes võttis vastu islami usu; ühe kuulsaima inglisekeelse Koraani tähenduse tõlke autor („The Meaning of the Glorious Quran”), mis oli kõige esimene moslemi tõlgitud Al-Azhari Ülikooli tunnustusega Koraani tähenduse tõlge inglise keelde

Muhammed Ibn Abd Al-Wahhab (1703-1792) – kuulsaim Wahhabi liikumise (islami puhastamiseks innovatsioonidest ja ebajumalakummardamisest) õpetlane („Kitab At-Tawhid”)

Allamah Shibli Numani (1857-1914) – õpetlane, kes pühendas oma elu Muhammedi (*saws*) eluloo uurimisele, jõudis kirjutada 2 köidet planeerivatast tööst („Sirat-un-Nabi”)

NÜÜDISAEGSED ÕPETLASED:

Muhammad Yusuf Khandlawi (1917-1965) – Sunni islami õpetlane, „Lives of the Sahaba” autor

Muhammad Nasiruddin Al-Albani (1914-1999) – hadithi ja islami õigusteaduse õpetlane, üks mõjuvõimsamatest 20. sajandi islami õpetlastest

Abd Al-Aziz Ibn Baaz (1910-1999) – endine Saudi Araabia peamufti, üks mõjuvõimsamaid tänapäeva õpetlasi

Ahmed Deedat (1918-2005) – võrdleva religiooni-teooria õpetlane

Muhammad Ibn Saalih Al-Uthaymeen (1925-2001) – maailmakuulus islami õigusteaduse õpetlane, ligi 50 teose autor

Zakir Naik (1965-) – võrdleva religiooniteooria õpetlane

Muhammad Muhsin Khan (1927-) – ühe tuntuima inglisekeelse Koraani tähenduse tõlke („Interpretation of the Meaning of the Noble Quran in the English Language”) ja „Sahih Bukhari” tõlke autor

Nüüd, kus oleme nii pikalt lugenud prohvetitest, kaliifidest, Prohveti (*saws*) kaaslastest hadithiedastajatest ja muudest õpetlastest, tekib paratamatult küsimus, et milline osa on kõiges selles naistel? Kui islami ajaloo seoses naisi mainitakse, siis tihti ainult Prohveti (*saws*) abikaasasid, kui sedagi, kuigi tegelikult on islamis peale Prohveti (*saws*) abikaasade olnud veel palju olulisi naisfiguure. Tutvuksime lühidalt kahe suure ja olulise grupiga nendest: Prohveti (*saws*) naissoost kaaslased ja moslemitest naisõpetlased, kes on end pühendanud hadithiteadusele.

Prohveti (*saws*) kaaslaste hulgas oli palju väga vapraid, siiraid ja usklikke naisi, kelle roll islami arengus ei ole kindlasti mitte väiksem kui meeste oma. Nad mitte ainult ei hoidnud meeste kodusid ja lapsi, vaid aitasid väga usinasti kaasa näiteks ka lahinguväljal, peamiselt haavatute eest hoolitsedes, kuid ka võideldes. Nad olid väga ettevõtlikud nii usulises kui ka muus plaanis. Kuna islam on naisele andnud õiguse ise oma usku valida ja mitte automaatselt abikaasa või isa usku olla, põgenesid paljud moslemiks hakanud naised Mekast oma uskmataute perekondade juurest Mediinasse. Juba see ainuüksi näitab nende ettevõtlikkust ja tugevat usku Jumalasse. Kõige esimene inimene, kes islami vastu võttis, oli justnimelt naine – Prohveti (*saws*) abikaasa **Khadija** (*raa*). Kuid ta ei olnud kaugeltki mitte erandlik – nii Mekas kui Mediinas oli esimeste moslemite hulgas palju naisi.

Üks Mediina esimestest moslemitest oli **Rumaysa bint**

Milhan (Umm Sulaym) (*raa*). Ta oli väga tugeva usuga moslem, eeskujulik naine ja ema. Teda tunti ka tema suurepärase iseloomu ja intelligentsuse tõttu. Ta oli oma otustes väga iseseisev. Peale leseks jäämist nõudis ta oma uuel abikaasalt kaasavaraks vaid seda, et too islami vastu võtaks. Teda peetakse meeles ka kui äärmiselt vaprat ja julget naist, sest ta käis moslemite armeega lahingutes kaasas ning mitte ainult ei hoolitsenud haavatute eest vaid püüdis ka kõigest hingest Prohvetit (*saws*) oma piigiga kaitsta, kui Uhudi lahingus moslemid suures hädas olid.

Asma bint Abu Bakr (*raa*) oli Prohveti (*saws*) abikaasa **Aisha** (*raa*) poolõde ja umbes 18. inimene, kes islami vastu võttis. Tema poeg Abdallah ibn Al-Zubayr oli esimene moslem, kes Mediinas peale hižrat sündis. Ta oli julge naine, kes ei kartnud iial Prohvetilt (*saws*) millegi kohta küsida, mida tal oma usu praktiseerimiseks vaja läks.

Asma bin Umais (*raa*) oli Muhammedi (*saws*) abikaasa **Maymuna bint Al-Harithi** (*raa*) poolõde. Ta võttis osa emigratsioonist Abessiiniasse. Peale oma esimese abikaasa surma läks ta Abu Bakrile (*raa*) mehele. Ta oli nii kange, et nõudis, et ta Prohveti (*saws*) viimasele palverännakule kaasa võetaks, kuigi oli viimast kuud rase. Nii juhtuski, et ta sünnitas palverännakul oma poja Muhammed ibn Abu Bakri. Abu Bakr (*raa*) tahtis ta lapsega koju tagasi saata, kuid Prohvet (*saws*) toetas teda ning ütles, et tal lubatakse palverännakut edasi teha. Peale Abu Bakri (*raa*) surma abiellus **Asma** (*raa*) Ali ibn Abu Talibiga (*raa*). Teda peeti islami oluliseks õpetlaseks.

JA NAISED?

Koostanud ja tõlkinud: Aisha

Habibah bint Ubaydullah (*raa*) oli Muhammedi (*saws*) abikaasa **Zaynab bint Jahshi** (*raa*) vennatütar. Peale seda, kui ta vanemad ta isa islami hülgamise ja kristlaseks hakkamise tõttu lahutasid, abiellus Prohvet (*saws*) tema ema **Ramlah bint Abu Sufyaniga** (*raa*), seega sai Muhammedist (*saws*) ka tema kasuisa. Teda on islami biograafiateraatutes nimetatud ka **Habibah bint Umm Habibah bint Abu Sufyaniks**; arvatavasti selle tõttu, et ta isa islami hülgas.

Halimah bint Abu Dhuayb (*raa*) (tuntud ka kui Halimah bint Abdullah ja Halimah As-Sa'diyah) oli Prohvet Muhammedi (*saws*) piimaema, kes tema eest tema esimestel eluaastatel suure armastusega hoolitses. Ka tema oli esimeste Meka naiste seas, kes islami vastu võtsid ja end ihu ja hingega sellele pühendasid. Ta võttis osa ka ekspeditsioonidest ja suri Larnaca piiramise ajal Küprosel.

Hammanah bint Jahsh (*raa*) oli Muhammedi (*saws*) abikaasa **Zaynab bint Jahshi** õde. Ta emigreerus Mediinasse ja andis Muhammedile (*saws*) truudusvande koos muhaazirite ja ansaaridega. Ta võttis osa Uhudi lahingust, tassides janustele vett ja hoolitsedes haavatute eest. **Hammanah** (*raa*) abikaasa Musab ibn Umair (*raa*) langes selles samas Uhudi lahingus. Hiljem abiellus ta Talha ibn Ubaydullahiga (*raa*), keda peetakse üheks kümnest inimesest, kellele lubati Paradiis.

Rumaysa bint Milhan (*raa*) (tuntud ka kui Umm Sulaym) oli üks esimesi Mediinas moslemiks hakanud naistest. Tema poeg Anas ibn Malik (*raa*) oli üks silmapaistvamaid Prohveti (*saws*) kaaslasid. Teda tuntakse ka kui väga vaprat naist. Uhudi lahingu ajal tassis ta oma kleidivoltide vahel piiki kaasas, jagas janustele vett ja hoolitses haavatute eest. Ta oli ka üks neist, kes püüdsid iga hinna eest Prohvetit (*saws*) vaenlaste eest kaitsta.

Umm Hakim (*raa*) oli väga tugev ja vapper naine. Marj Al-Saffari lahingus tappis ta üksi seitse Bütsantsi sõdurit. Sellest lahingust võttis moslemite poole peal osa terve bataljon naisi.

Umm Kulthum bint Uqba (*raa*) oli Prohveti (*saws*) vaenlase Uqbah ibn Abu Muayti tütar. Ta põgenes ja otsis moslemite juures kaitset peale seda, kui Prohvet (*saws*) oli saanud ilmutuse selle kohta, et usklikke naisi ei tohi uskmatute juurde tagasi saata (60:10).

Nüüd aga väike ülevaade mõnedest üksikutest islami naisõpetlastest tuhandete seas. Eriti suurt rolli on naised islamis mänginud just hadithiteaduses sunnat arendades, kaitstes ja sellealaseid teadmisi jagades. Enamus moslemeid teab **Aisha** (*raa*) ja **Umm Salamah** (*raa*) olulist rolli hadithide edastamisel ja seda, et Aishat (*raa*) peeti oma aja üheks suurimaks islami õigusteaduse õpetlaseks, kelle juurde tuldi õppima üle terve islamimaailma. Peaaegu eranditult on kõik peamised hadithikogujatest õpetlased oma õpetajate nimekirjas viidanud ka suurele hulgale naissoost õpetlastele. Miks aga ei tunne me ühtki neist tuhandetest naisõpetlastest, kes veel sajandeid hiljem hadithiteaduses nii olulisel kohal seisid?

Sunni õpetlase Mohammad Akram Nadwi sooviks oli koostada üks väike biograafiline leksikon naisõpetlaste kohta. Kui ta sellesse teemasse aga sügavamalt laskus, leidis ta oma suureks üllatuseks ligi 8000 naisest hadithiõpetlast, kellest kindlasti rääkima peaks. Nüüd on tema väikesest biograafilisest leksikonist saanud 40-kõiteline suurteos, mis mainib paljude teiste hulgas ka 10. sajandi

naisjuristi, kes reisis teiste naiste harimiseks läbi Süüria ja Egiptuse; 12. sajandi naishadithiõpetlast, kelle nii mees kui naissoost õpilased ei suutnud ära imestada tema „kaamlikoormajagu“ tekstide teadmiste üle; 15. sajandi naisõpetlast, kes õpetas hadithiteadust Prohveti (*saws*) enda mošees Mediinas, mida peetakse üheks olulisemaks kohaks islamis; 7. sajandi naisjuristi, kes andis välja kaalukaid fatwasid nii palverännaku rituaalide kui ka kaubanduse kohta; keskaegses Aleppos elavat naisjuristi, kes mitte ainult ei andnud ise välja olulisid fatwasid vaid nõustas selles ka oma palju tuntumat abikaasat jne.

Sahih Al-Bukhari kõige olulisema kommentaari autor Ibn Hajar toob ühes oma teoses ära lühikese biograafilise nimekirja ei vähemast ega rohemast kui 170 silmapaistvast 8. sajandi naisõpetlastest. Enamus neist olid hadithiõpetlased, kelle käe all ta ka ise oli õppinud.

Paljude teiste naisõpetlaste seas tasub kindlasti mainida **Umm Al-Dardat** (surnud 700), kes õpetas Damaskuses hadithiteadust ja fiqhi ning kelle õpilaste hulka kuulus isegi kaliif isiklikult. Osad tema aja olulisimad meessoost õpetlased on teda pidanud olulisimaks oma aja hadithiõpetlaseks, jättes tema seljataha näiteks tuntud Al-Hasan Al-Basri ja Ibn Sirini. Eriti autoriteetseteks peeti tema teadmisi **Aisha** (*raa*) edastatud hadithide osas. Tema paljude kuulsate õpilaste hulka kuulub ka Abu Bakr ibn Hazm, tuntud Mediina kohtunik, keda kaliif Umar ibn Abd Al-Aziz isiklikult käskis kõik **Umm Al-Darda** autoriteedil õpitud hadithid kirja panna.

Zaynab bint Sulayman (surnud 759) sai tuntuks kui väljapaistvaim oma aja naishadithiõpetlane, kelle õpilaste hulgas oli palju väga tähtsaid mehi.

11. sajandi naisõpetlaste hulgas on mitmeid, kelle loengust võtsid osa ka tolle aja väga tuntud meesõpetlased. Üks sellistest naisõpetlastest on **Karima Al-Marwaziyya** (surnud 1070), keda peetakse oma aja parimaks Sahih Al-Bukhari tundjaks. Tolle aja üks olulisemaid õpetlasi, Herati Abu Dharr, pidas Karima teadmisi nii tähtsateks, et soovitas kõigil oma õpilastel Sahih Al-Bukharit just tema ja ei kellegi teise juures õppida, kuna pidas tema õpetust kvaliteetsemaks võimalikuks. **Karima Al-Marwaziyya** õpilaste hulka kuulus näiteks ka silmapaistev islamiõpetlane ja ajaloolane Khatib Al-Baghdadi.

Fatima bint Muhammadil (surnud 1144) oli au kanda tiitlit musnida Isfahan (ehk „Isfahani suur hadithiautoriteet“).

„**Kirjutaja**“ **Shuhda** (surnud 1178) oli tuntud ja tunnustatud kalligraaf ja hadithiõpetlane. Tema Sahih Al-Bukhari ja teiste hadithikogude loengutes käis alati suur hulk õpilasi ja tema kõrge reputatsiooni tõttu osad inimesed isegi valetasid, et olid olnud tema õpilased.

Sitt Al-Wuzara oli tuntud Sahih Al-Bukhari ja fiqhi õpetlane.

Zaynab bint Ahmad (surnud 1339) pidas Damaskuses väga nõutud loenguid Abu Hanifa „Musnadist“, At-Tirmidhi „Shamailist“ ja At-Tahawi „Sharh Ma'ani Al-Atharist“. Ka kuulus maailmarändur Ibn Battuta õppis Damaskuses peatumise ajal tema ja mitmete teiste naiste käe all. Tegelikult ei olnud nendel aegadel eriti palju meesõpetlasi, kelle õpetajate hulgas ei oleks olnud ka naisi.

Zaynab bint Abd Al-Rahmani käest sai erilise imaam Maliki „Muwatta“ tunnistuse Damaskuse kuulus ajaloolane Ibn Asakir, kes õppis kokku ligi 1200 mehe ja 80 naise käe all. Kuulus Koraani kommentaator Jalal Al-Din Al-Suyuti õppis imaam Safi „Risalat“ Hajar bint Muham-

madi juures. **Zaynab bint Al-Sha'ri** õppis hadithiteadust mitmete tähtsate õpetlaste juures ja õpetas hiljem omakorda paljusid kuulsaid õpetlasi, nagu näiteks Ibn Khallikan.

Juwayriya bint Ahmad õpetas oma aja suurtes ülikoolides, andes mitmetes islamiteadustes kuulsaid loenguid, mis meelitasid kohale palju tähtsaid õpilasi; nende hulgas ka tema enda õpetajaid.

Aisha **bint Abd Al-Hadit** (723-816) peeti oma aja olulisimaks hadithiõpetlaseks.

Kuid oli palju ka selliseid naisõpetlasi, kelle teadmised hõlmasid kaugelki enam. **Umm Hani Maryam** (1376-1466) näiteks õppis Koraani juba väikese lapsena pähe, asudes seejärel erinevate islamiteaduste, nagu teoloogia, fiqhi, ajaloo ja grammatika kallale. Seejärel rändas ta hadithiteaduste parimate õpetlaste käe all õppimiseks ringi, jõudes nii Kairosse kui ka Mekasse. Tuntud Ibn Fahd oli hiljem üks tema õpilasi.

Aisha bint Ibrahim (1358-1438) õppis Damaskuses ja

Kairos ning pidas seejärel loenguid, millel käis alati palju tolle aja silmapaistvaid õpetlasi.

Asma bint Kamal Al-Din (surnud 1498) pidas avalikke hadithiteaduse loenguid. Tema südameasjaks oli naistele erinevate islamiteaduste õpetamine.

Aisha bint Muhammad (surnud 1500) oli Damaskuses asuva Salihiyya ülikooli professor ning õpetas hadithiteadust paljudele õpilastele.

Fatima Al-Fudayliya, tuntud ka kui šeikha I-Fudayliya, asutas Mekas rikkaliku avaliku raamatukogu ning õpetas paljusid silmapaistvaid hadithiõpetlasi.

Nii võiks pea lõputult jätkata, kuid usun, et mõte on edastatud – naiste panus nii islami säilitamisse kui ka edasikandmisesse ei piirdu vaid heade moslemite kasvatamisega, vaid naised on läbi islami ajaloo ka ise aktiivset teadustööd teinud ja kõigele olulisele käe külge löönud.

Moslemipäevikud

MOSLEMINA EESTIS JA SOOMES

Olen eestlanna ja kogu elu olen elanud Eestis, aga umbes viis kuud tagasi kolisin Soome, kuna olen Helsingis tööl. Ei oska öelda, kas jään siia pikemaks või ei, seda näitab aeg... Miks ma pealkirjastasin oma jutu kahe riigi nimega? Sellepärast, et kuigi ma praegu elan Soomes, käin ma ikkagi palju Eestis, oma kodumaal ja alati, kui ma saabun koju, siis külastan ma Tallinna mošeed ja kohtun kohalike moslemi vendade ja õdedega. Ma ei ole olnud moslem eriti pikka aega, vaid kolm kuud ja kuna ma valmistusin saama moslemiks Eestis ja pöördusin islamisse Soomes, siis on need kaks riiki minu teel islamisse mõlemad mänginud oma rolli ja teineteisega läbi põimunud. Loodan, et minu jutustuse lugeja suhtub veidi leebema kriitikaga võimalikesse vigadesse, mis võivad siin ette tulla, kuna ma olen islamis veel nn. "roheline". Tänan.

Kuna ma veedan suurema osa oma ajast siiski praegu Soomes, siis alustan ehk sellest, kuidas ma sain oma esimesed kogemused islamist ja tutvumisest teiste moslemitega. Ma ei olnud ennem eriti kokku puutunud moslemitega, isegi võib öelda, et ma veidi pelgasin kõike, mis puudutas islamit ja moslemeid. Kui ma kolisin Soome, siis selleks ajaks olin ma juba üsna valmis teada saada rohkem islamist ja selleks pidin ma leidma mošee, kus saaksin rohkem informatsiooni ja loomulikult ma lootsin tutvuda moslemitega, kellega arutleda sellel teemal ja mõista pe-

remini ja sügavamalt kõike. Mul on sõber Alžeerias, kellega suhtlen interenetic peaaegu igal õhtul. Tema nimi on M'hmed. Temaga tutvudes ma ei osanud isegi unes näha, et minust saab moslem. M'hmed on minu jaoks inimene, kes jutustas palju islamist ja oma maast ning traditsioonidest, oma mõtetest ja tunnetest, mis on tal tihedalt seotud usuga. Ajapikku hakkas mind see teema huvitama, ei oska isegi öelda miks täpselt, aga alati kui ta jälle midagi rääkis uut islamist või kui me lihtsalt kasvõi niisama sattusime jutustama elust ja elumõttest, siis mulle tundus, et islam on väga selge ja arusaadav, ning mis põhiline - elulähedane. Lõpuks hakkasin ma lausa ise talle küsimusi esitama ja ta püüdis võimalikult adekvaatselt neile vastata. Kui ta aga ei leidnud vastuseid ise, siis palus ta mul paar päeva oodata, ütles et ta peab Imami käest küsima, kuna ta ei tahaks mulle anda valesid vastuseid, et ma ei saaks asjadest valesti aru. Läksid päevad, läksid ööd.. Istusin palju arvuti taga ja lugesin islamimaade kohta, usu kohta, otsisin materjale mitmetes eri keeltes, küsisin teiste inimeste arvamusi ja mõtteid ja minus sündis ühel päeval juba teadlik mõte, et see on asi, mis mind tõesti huvitab. Esialgu oli see vaid huvi.

Kui ma aga jõudsin Soome, siis toimus minu elus väga suur muutatus, mis loomulikult tekitas teatud stressi. Helsingisse tulin ma koos oma 11 aastase pojaga, üksi võõrasse linna, uus töökoht, uued kombad, uus toit, uus

keskkond ja uued eluviisid, algul tundus, et see on huvitav kõik ja küll ma hakkama saan, aga veidi aja pärast tundsin, kuidas siiski see liiga suur muutus mõjus natuke stressi tekitavalt. Alguses ma jäin isegi haigeks. Kuid minu sõber Alžeerias tegi need kõik muutused minuga koos läbi distantsilt internetis, iga päev ta toetas mind moraalselt ja emotsionaalselt, süstis minusse positiivsust ja rääkis mulle huvitavaid lugusid koraanist. Ja siis ma leidsin Helsingis ühe mošee, mis asub kuskil päris kesklinnas. Võtsin endale eesmärgiks seal ära käia ja tutvuda sealse te moslemitega ning näha, mida kujutab endast mošee. Käik mošeesse lõppes islamisse pöördumisega, see oli mulle endalegi üllatus. Ma kartsin sinna minna üksi, kuna esimest korda ju, seega palusin ühel oma heal tuttavale kaasa tulla minuga. Õnneks oli ta nõus, Üks päev enne mošeesse minekut ma avaldasin sõbrale, M'hmedile, et ma tahan minna mošeesse aga ma kardan sinna minna, kuna ma ei tea eriti midagi islamist, ei oska palvetada ja isegi mitte riietuda, nagu peaks. Tema aga ütles mulle, et ma muretsen täiesti ilma asjata, kuna moslemid üle kogu maailma on kõik ühesugused ja ta on täiesti kindel, et mind võetakse seal sõbralikult vastu ja kõik saavad aru, et ma tulin lihtsalt asjaga lähemalt tutvuma, ning kindlasti leian ma sooja vastuvõtu. Olin ikka veel veidi skeptiline, aga niipalju see siiski rahustas mind, et ma ikkagi läksin sinna järgmisel päeval, aga koos oma tuttavaga. See tuttav oli samuti araabia keelt kõnelev inimene, kuna ma eeldasin, et mošees ilmelt on enamus inimesi, kes räägivad araabia keelt.

Jõudes mošee juurde tundsin kuidas mu süda taob kaks korda kiiremini, kui tavaliselt, peas oli tuhat mõtet ja isegi korraks ma aravsin, et ei, parem ma ikka ei lähe, või siis et ok, ma lähen teine kord. Kuid kui meenutasin M'hmedi rahustavaid sõnu, siis otsustasin lõpuks siiski mošee uksest siseneda. See oli sõnul seletamatu tunne, mis mind sellel hetkel valdas, kui ma olin jalanõud ära võtnud ja mu jalg puudutas esimest korda elus mošee vaipa..

Minu tuttav kadus kuhugi ära natukeseks ajaks aga tuli peagi tagasi Imamiga, kes minu suureks üllatuseks rääkis täitsa hästi soome keelt. Ta tervitas mind ja ütles, et tal on hea meel, et tulin neile külla, siis aga vabandas, et tal on natuke kiire hetkel, sest peagi on palve aeg. Ma kujutasin selleks ajaks juba ette, mida palve moslemite jaoks tähendab aga ma ei olnud ise kunagi palvetanud. Imam palus mul minna ühte ruumi, mis oli mõeldud naistele palvetamiseks. Ma olin väga segaduses ja ärevil, sest ma ei saanud suure ähmiga hästi aru, mida minult tahtakse. Astusin siis sinna ruumi ja leidsin eest neli või viis moslemi naist. Mõned nendest olid tumedaverelised ja kaks naist soomlannat. Imam ütles neile, et siin on naine Eestist, kes on huvitatud tutvuma mošee ja meiega, seejuures oli ta väga sõbralik ja tema näos oli lai naeratus. Hetkel mulle tundus, et kogu palveruum löi särava, sest need naised, kes seal olid pöördusid kõik minu poole ja olid kuidagi väga rõõmsad ja nende silmist paistis siirast heameelt. Kohe tuldi minu juurde ja hakati mind üle puistama küsimustega, et kuidas mul läheb ja kuidas ma siia sattusin, kust olen ja kas ma olen moslem. Istusin siis punasele vaibale maha ja hakkasin jutustama oma teest Eestist Soome, oma Alžeeria sõbrast ja oma huvist islami vastu. Mind kuulati suure huviga ja esitati palju küsimusi, aga need küsimused ei olnud pealetükkivad ja mulle meeldis neile vastata. Siis aga kõlas Athan (palvele kutse) ja see ehmatas mind taas, sest nüüd ma küll ei teadnud,

mis ma tegema pean. Kuid enne, kui ma jõudsin paanikasest sattuda, võeti mul käest kinni ja juhutati vaibale, ühte ritta teiste naistega. See tumedavereline naine, kes seda tegi ei rääkinud minuga ühtki sõna aga tema naeratus ja rahustav pilk ütlesid mulle palju. Lõpuks ta sosistas mulle kõrva, et kui ma tahan, siis ma võin samuti palvetada, ma ei pea muud tegema, kui vaid matkima teisi. Ja läks vaid mööda ehk minut, kui ma avastasin ennast palvetamas koos teistega, vaatamatta sellele et ma seda ei osanud, vaatamatta mu antud hetke segasele seisundile, tundsin ma, et ma tahan seda teha. Ma lasin kõigel lõpuks minna nii, nagu läheb, ise automaatselt mõeldes, et las Jumal otsustab, mis minust saab.

Peale palvet saadeti mind ühte klassiruumi, kus oli seesama Imam ja mõned teised moslemi naised, kes valmisid õppima araabia keelt. Mulle öeldi, et siin saab igal laupäeval õppida keelt tasuta ja et kui ma olen huvitatud, siis olen teretulnud. Istusin veidi aega ja vaatasin, kuidas Imam seletas parasjagu just ühe sõna kirjutamist araabia tähtedega ja mõtlesin endamisi - oii, kui keeruline, seda ei saa ma iial selgeks. (selle mõtte peale, oleks M'hmed kindlasti öelnud, et ei peaks kõigesse alati negatiivselt kohe suhtuma, on hea olla positiivne ja tuleks anda endale võimalus kasvõi tutvuda uute asjadega). Ma jõudsin isegi mõned tähed ja sõnad endale üles kirjutada, kui tuli üks mees, kes asendas Imami ja hakkas õpetama teisi, mind aga kutsus Imam klassist välja ja küsis, kas ma tahaksin tema käest midagi küsida, sest tal on nüüd aega minuga rääkida ja mulle mošeed paremini tutvustada. Kõigepealt tahtsin ma näha Koraani, seda päris õiget araabia keelset, sest ma polnud kunagi Koraani näinud. Seda mulle ka kohe näidati, ja mitte vaid üht vaid seal oli neid palju. Lõpuks me istusime ja vestlesime päris pikalt paljudest asjadest Imamiga, kuni ta mu käest küsis, et kas ma soovin temalt veel midagi küsida, et ma võin tema käest ka selliseid küsimusi küsida, mis minu jaoks ehk tunduvad ebaolulised või siis selliseid, mida ma arvan et need on rumalad küsimused, et ma ei pelgaks midagi ja küsiks vabalt kõige kohta. Siis ma küsisin ta käest, et kuidas saadakse moslemiks? Imam vastas, et see on väga lihtne, kui ma tunnen et ma oma südames seda soovin ja olen selleks valmis, kui ma ei tee seda kellegi või millegi pärast, kui vaid iseenda vabal tahtel või kui ma usun et jumal on üks ja et tema sõnumitooja on Mohammed, siis ma võin öelda vaid need samad sõnad ja edasi on juba kõik minu oma kätes, temapärast võin ma seda teha kasvõi kohe, kui ma tunnen, et olen selleks valmis.

Tahtsin öelda, et ma tulin siia esialgu vaid tutvuma mošee ja moslemitega, aga kui avasin suu, siis kuulsin omaenda üllatuseks, et ma vastasin talle - jah. Ma tahan saada moslemiks ja seda kohe ja siin ja kuna esimesed sõnad, mis ma islami kohta paar kuud tagasi internetist leidsin araabia keeles (inglise keelsete tähtedega välja kirjutatult) õppisin ma ka kohe pähe, siis ütlesin: "Āshādu ʾallāh ilāhā illā Allāh, wa āshādu ʾannā Muḥammadar rasuulullāh.." ma teadsin ka nende tähendust, leidsin eesti keelse tõlke Eesti Islami Koguduse kodulehelt (Ei ole teist jumalust peale Jumala ja Muhammed on Tema sõnumitooja.)

Sellest hetkest peale olen ma moslem, elan moslemina Soomes aga käin ka väga tihti Eestis, külastan mõlemaid mošeesid nii tihti, kui võimalik ja olen tutvunud nüüdseks mõlemas riigis elavate moslemitega. Eestis on meid, moslemeid vähem, seepärast tunnen ma sealseid öde-

sid, vendasid peaaegu kõiki, aga kuna Soome on suurem riik ja rohkem rahvast, rohkem mošeesid, siis tunnen vaid neid, kes käivad Suomen Islamilainen Yhdyskunta mošees ja araabia keele tundides, aga ka neid on juba suhteliselt palju.

Esiialgu oli väga keeruline üldse kõigesse sisse elada, kuna peale moslemiks saamist tuli ilmsiks, et minu elu hakkab nüüd veel enam muutuma, lisaks neile muutustele, mis mul ennem olid. Aga vaatamatta kõigele, on just islami usku pöördumine see, mis on leevendanud minu stressi seoses kolimisega Soome, seoses töövahetusega, seoses tutvusringkonna muutumisega, seoses minu uue elu algusega. Isegi toitumis harjumusi tuli muuta, see on Soomes suhteliselt kerge, kuna siin on olemas päris mitmed nn. Halal kauplused, kus on võimalik osta toidukaupu, mis on sobivad, näiteks Halal liha, kuna ma jätsin koheselt sealihha söömise ära ja teadsin et ka poest ostetud muud liha ei ole soovitatav süüa, siis esialgu kattis mu toidulaua vaid kala ja juurikad. Tänu Halal kapluste olemasolule olen nüüd saanud oma toidumenüüd mitmekesisemaks teha. Kuna aga ma ei söö enam nn. E'dega vorstikesi poe lettidelt ja ei tarvita enam ka absoluutselt alkoholi, ning palvetan nüüd juba regulaarselt 5 korda päevas, siis tänu sellele kõigele kokku olen ma ka hakanud parem välja

nägema, olen kaalus 5 kuuga maha võtnud 10kg, minu enesetunne ja enesehinnang on tugevalt kasvanud, minu eluvaated on muutunud positiivseks, kuna loen Koraani, käin mošees õppimas teadmiseid islami kohta ja olen õnnelik selle üle, et kõik teadmised, mis ma olen saanud saab koheselt ellu rakendada ja mis põhiline! Need töötavad praktilises elus!

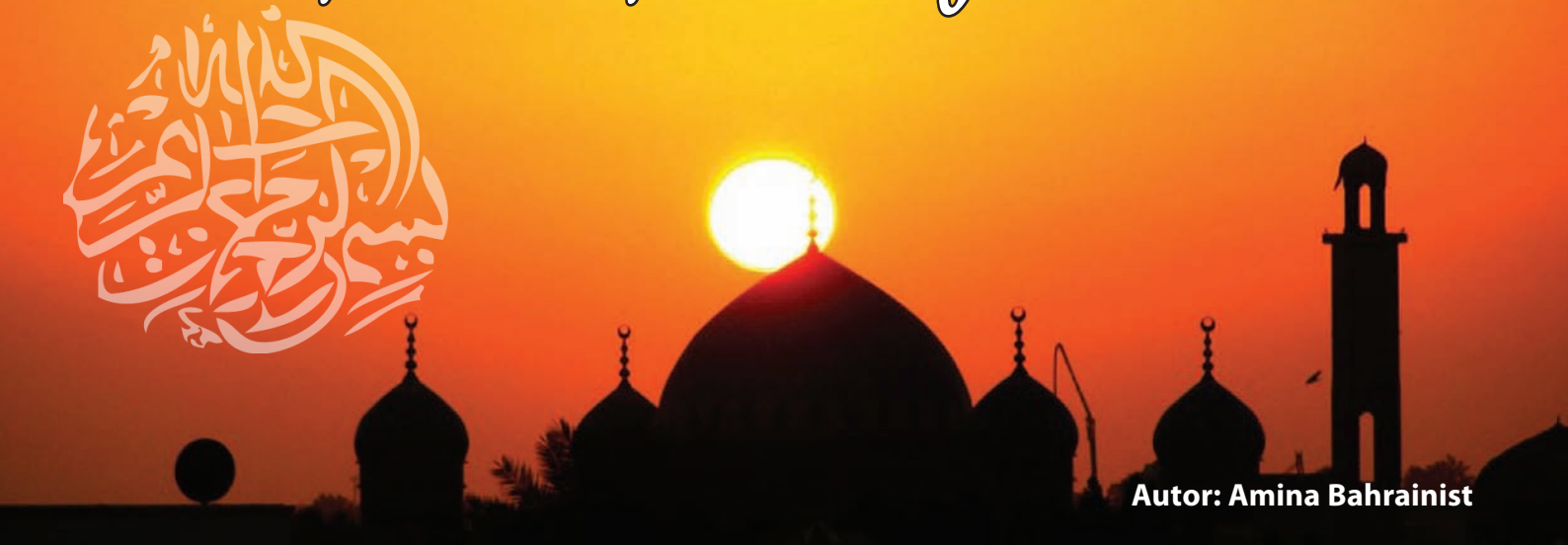
Kõik mu pereliikmed on aktsepteerinud minu pöördumist islamisse, nad ütlevad kõik nagu ühest suust, et ma näen palju noorem ja parem välja, kui ennem, olen õnnelik ja nakatan ka teisi positiivsusega. Ja loomulikult tunnen ma ka ise seda muutust. Tänu Allahhile, kes on suunanud mind islamisse, tänu mu sõbrale, kes avas ukse, tänu kõigile, kes mind on selles osas toetanud ja aidanud, olen ma saanud õnnelikuks ja mind ootab veel ees suur ookean, nagu öeldakse ju et islam on suur ookean, mina tean tõesti sellest ookeanist vaid ehk tilgavõrra aga ka see tilk on juba väga palju mulle andnud ja nüüd tean, et annab veelgi, peaasi et ma ise oleksin kannatlik ja püüdlük, uutele teadmistele avatud ja et ma ei kaotaks iial usku jumalasse, Allahi, kes on mulle nii palju kinkinud.

Marge

BAHRAIN

pärlid, palmid ja moslemid

Autor: Amina Bahrainist

Salaam Aleikum Wa Rahmatullahi Wa Barakaatuh.

Seekord kirjutan ma endast ja oma teekonnast islamisse. Igaühel on oma teekond, enda leidmine. Minu teekond algas juba varases lapsepõlves.

Olen sündinud Eestis, raskel Nõukogude ajal, mil välismaailmaga oli meil erilisel piiratud kontakt. Minu pere oli luteri usku ja ma mäletan, kuidas ema mulle õpetas kõik palved saksa keeles. Luteri kirikuga ei tundud ma algusest peale mingisugust sidet. See oli minu jaoks nii võõras ja külm.

Tundsin juba lapsena, et olen sündinud vales kohas, sest mulle meeldis kõik araabia-kultuuriga seotu. Mulle meeldis araabia muusika, araabia stiilis riietus jne. Kinodes käisin vaatamas kõike Egiptuse filme, mida sel ajal ohtralt näidati, sest Nõukogude Liidul olid ju eriti soojad suhted Egiptuse ja Iraagiga. Mäletan, et sel ajal oli olemas kino „Oktoober“, mis asus kusagil Narva maantee alguses, kus neid India ja Egiptuse filme pidevalt näidati.

Mäletan ka seda, et neelasin igasugust infot, mida araabia maade kohta kirjutati-näidati. Kuid ajastu, nagu ütlesin, oli suletud ja nii jäid ainult unistused.

Mäletan, kui viibisin 70-80ndatel aastatel tihti Leningradis, siis miski magnet tõmbas mind seal Neeva kalda juures asetsevasse imeilusasse mošeesse. Käisin seal mitu korda ukse taga, aga sisse ei saanud.

Abiellusin, sündisid 2 poega ja elu jätkus juba Soomes. Lahutasin ja jäin üksi oma poegi kasvatama. Kuid Soomes elades sain juba lähema kontakti oma unistustega. Hakkasin koos oma lastega reisima ja kuigi oleme väga palju igal pool maailmas reisinud, olid minule kõige lähimateks kohtadeks ikka islamimaad. Ma nagu otsisin ikka täidet oma hinge, sest hinges oli tühjus.

Vahepeal tekkis mul ka tunne, et äkki on budism minu jaoks see õige. Kuid vastuse sain külastastades Indiat ja Budha templeid.

Kui pojad suureks said, hakkasin üksi või koos sõbran-

naga reisima ja reisisihiks olid alati islamimaad - Türgi, Maroko, Egiptus, Tuneesia, Jordaania, Malaisia, Araabia Emiraadid, Katar ja Bahrain. Eriti Pärsia lahe maades olles, tundsin end justnagu kodus. See oli nii imeliselt hea tunne!

Kui esmakordselt 2002. aasta alguses Dubaisse reisisin, kõndisin ühel öhtul päris üksinda sealses *suuqis*. Ükki kõlas *adhaan* ... see tuli umbes viiest mošeesst korraga. Olin nagu paigale naelutatud, sest seekord oli see kutse minu jaoks nii võimas ja läks otse mu südamesse. See oli hetk, mil teadsin, et minust saab moslem.

Peale seda hakkasin lugema, läbi neti nii palju uurima, kui see võimalik oli. Ikka islamit. Ma ei julgenud oma otsusest kellelegi rääkida ja nii lähenesin oma eesmärgile üksinda, õppides ja lugedes islamist.

Enam mul kahtlusi polnud, et kas olen õigel teel, sest iga sammuga, mis tegin, oleks nagu iga killuke oma õigele kohale saanud.

Suhtlesin ka neti kaudu mitme moslemiga ja eriti tähtsaks sidemeks kujunes mul üks inimene Saudi-Araabiast, kes nagu oli see killuke, mis minu elust puudus.

Need olid minu jaoks väga rasked ajad – oli palju vastuolusid ja olin justkui kaotanud eluisu, elades justkui zombi. Mu elus puudus rõõm. Ainuke, mis mind hoidis veel pinnal, oli Jumal ja side Temaga. Palusin Jumalalt, et kui mu elu edaspidigi samasugune kannatus saab olema, ei laseks Ta mul kannatada, vaid lõpetaks kannatuse või annaks märgi, et elul on veel mõte.

Ja sealt ta tuligi, vastus minu palvetele. See inimene oli nagu kingitus Jumalalt, mille üle olen igavesti tänulik. Tänu sellele inimesele tegin ma oma „ametliku“ sammu islamisse ja ütlesin Bahrainis oma *šahaada*. Seejärel on kõik olnud nagu unenäos – olen õnnelik!

Olen õnnelik, kui ärkan iga hommik *adhaani* kutsel. Olen õnnelik, et saan minna iga päev mošeesse. Olen õnnelik, et mind ümbritsevad minu kallid õed ja vennad. Olen õnnelik, et mu elul on jälle MÖTE ... **ALHAMDULILLAH!**

Ma' as-salama,

ELU EESMÄRK

Tõlkinud ja koostanud: Amina Iirimaalt

JEESUSE LUGU - I

Allah valis Aadama, Noa ja Imraani ning Aabrahami perekonnad Oma religiooni teenistusse, nagu me loeme Koraani suurast Al-Imraan.

Aabrahami Majas olid Iismaeli ja Iisaku lapsed ja Imraani omas Maarja ja Jeesus. Imraan oli Maarja isa.

Imraan oli Taaveti järglane, vaga ja tõsiusklik mees. Maarja ema nimeks oli Hanna, Faqud bin Qabili tütar. Ta oli samuti jumalakartlik ja õiglane. Zakaria oli tollel ajal prohvetiks ja vastavalt suurema osa õpetlaste arvamusele, oli ta Maarja õe Ašia abikaasa. Mõnede arvates oli ta aga hoopis tema ema õe mees, kelle nimeks oli samuti Ašia.

Maarja emal ei olnud võimalik lapseootele jääda, kuid ühel päeval, kui ta vaatles lindu toitmas oma linnupoege, soovis ta samuti emaks saada. Ta vandus, et kui saab lapse, annab ta tolle Allahi teenistusse, Bait-ul-Maqdise mošeesse elama.

Ta jäigi rasedaks ja sünnitas Maarja. Ta oli küll lootnud poega Bait-ul-Maqdise teenistusse, kuid kõikide soovide vastu sündis hoopis tütar. Talle meenus tema töotus ja ta lausus pettumuses: „Mu Isand, ma olen ilmale toonud tütarlapse, ... ja meessugu ei ole nagu naissugu.”

Pühendumuse eesmärgi tõttu oleks see pidanud olema poiss, kes saaks astuda mošee teenistusse, kuid Allahi soovi vastu ei saa mitte keegi. Sel ajal oli tavaks osa oma lastest Bait-ul-Maqdise teenistusse pühendada, ise samal ajal Allahilt tasu lootes.

Nagu on teada, imik nutab kui ta näeb ilmavalgust. See on nõnda, sest Saatan puutub igat vastsündinud, välja arvatud Maarja poega Jeesust.¹

Maarja sai Isanda poolt armuliselt vastu võetud, ja lasi tal kasvada ilus ja puhtuses ning usaldas ta Zakaria hoole alla.

Paljud eksegeedid on öelnud selle kohta, et kui ta ema tema sünnitas, mähkis ta tema seejärel ning viis mošeesse ja andis sinna vastutavatele. Seal hakati vaidlema, kes küll Maarja enda hoolde võtab, sest ta oli nende imami, kõige vagama isiku, tütreks. Zakaria soovis tema eest hoolt kandma hakata, sest tema naine oli Maarja tädi või õde, nagu loeme eelpool mainitud erinevatest arvamustest.

Nad otsustasid omavahel liisku heita. Kui need inimesed, kes vaidlesid Maarja eestkostjaks olemise üle, olid ühel meelel liisu viskamises, korjasid nad selleks oma kirjutussuled kokku ja asetasi need teatud kohta. Seejärel saadeti üks laps sinna ning tema ülesandeks oli tuua üks neist endaga tagasi. Selleks osutus Zakaria oma. Osad neist nõudsid liisu viskamise kordamist, kuid seekord soovisid nad hoopis suled jökke visata. Hooldaja õigused võidab see, kelle oma ujub vastuvoolu.

Järjekordselt sai võidu prohvet Zakaria. Kuid tekkis väitlus ja nõuti kolmas liisu heitmine. Sellel korral pidi võitma see, kelle sullepea ujub pärivoolu. Zakaria jäi jälle peale ja nõnda sai temast Maarja täieõiguslik eestkostja.

Eksegeedid räägivad, et Zakaria ehitas Maarjale mošeesse eraldatud toa, mis kuulus ainult temale. Maarja ülistas Allahi üksinduses nii päeval kui ööl ja vaatas mošee järgi, millal iganes oli selleks tema kord. Tema vagadus sai niivõrd tuntuks, et teda hakati eeskujuks võtma.

Allah jagas Maarjale Oma erilist armu. Ja millal iganes prohvet Zakaria Maarja kambrisse tema vajaduste järgi pärimiseks sisenes, nägi ta seal hooajaväliseid värskeid puuvilju. Ta oli nende nägemisest väga hämmastunud. Iga kord, kui ta Maarjalt nende kohta aru päris: „Oo Maarja, kust kohast sa need said?“, kostis Maarja, et need puuviljad saatis talle Allah.

Koraani kohaselt tulid inglid Maarja juurde et talle edastada rõõmsaid uudiseid sellest, et ta oli valitud üle kõikide teiste naiste tema ajal. Ta sai valitud väga eriliseks eesmärgiks – et läbi tema saaks teoks imeline sünd; ilma

¹ Ahmad 2:275

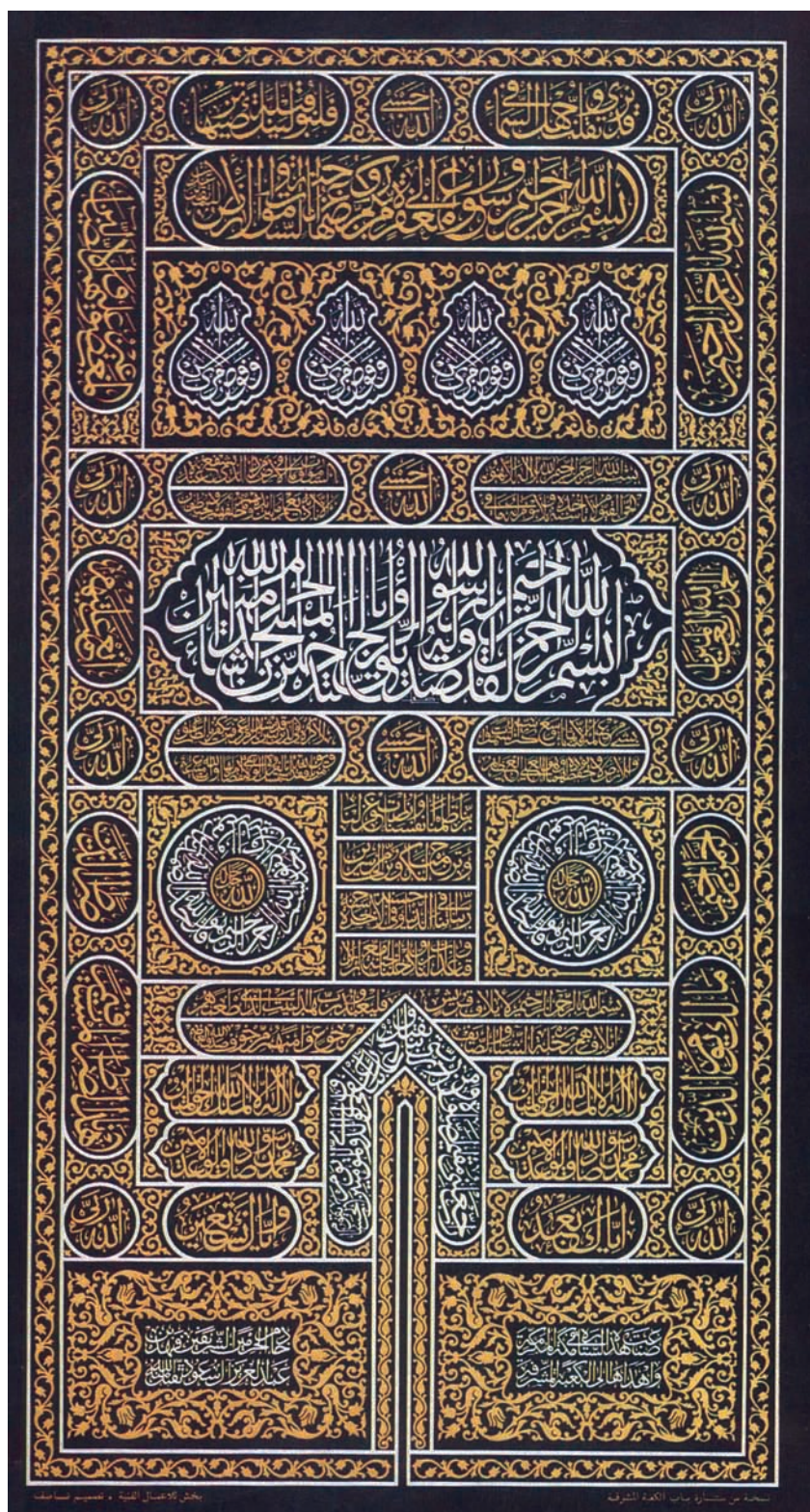
isata rinnalaps, kes räägib imikueas, kutsudes inimesi Allahi teele; ja räägib ka täiseas, kutsudes inimesi Allahi tee Maarjal paluti tugevdada oma andumust ja ülistamist, näitamaks oma tänulikkust Allahile selle suurepärase teene eest, mille osaliseks ta sai.

Koraani värss, milles ingel ütleb Maarjale, et ta oli valitud üle kõikide maailma naiste, võib ka tähendada seda, et ta oli parimaks naishingeks üle kogu aja, oleviku ja tuleviku.

Anas (radiya Allahu anhu) edastas jutustuse Prohvet Muhammadilt (salla Allahu alaihi wa sallam), milles ta lausub: „Parimad neli naist maailmas on Imraani tütar Maarja, vaarao naine Asia, Khuwailidi tütar Khadiža ja Prohvet Muhammadi (salla Allahu alaihi wa sallam) tütar Fatima.”

Kasutatud kirjandus: **Stories of the Prophets**, Ibn Kathir

Järgneb ...

MINU MAROKO

ehk maailma teistpidi vaatamise õpik.

Autor: Kätlin Hommik-Mrabte

ARGIELU

Argielus ollakse siin väga töökad. Kõigepealt, igal hommikul koristame maja. Või õigemini küll Najat ja Tata koristavad, sest minul ei lubata suurt midagi teha.

Eks ta õige ole, et ma eriti nende koristusstiili ei valda, kuid kipun arvama, et mitte see ei ole minu kodutöödest eemale hoidmise põhjuseks. Usun, et pigem mängib siin rolli mingi kliše eurooplannast, kellel kodus on iga töö jaoks masin ja kes vaid kahe käega millegagi hakkama ei saagi – seega, miks teda piinata?

Kuid kõigist keeldudest hoolimata püüan ma siiski ise, omapäi ja omasoodu korda pidada alumisel korrusel, mis on minu valdus. Ka siia saadavad nad mulle appi 12-aastase Wafaa – iga kord, kui näevad, et koristama asun – kuid siiani olen suutnud ta ikka tagasi saata.

Kui mainin koristusstiili, siis võtke arvesse: kui üks tavaline eestlanna ilma eelnevate instruktsioonideta siia majja koristama panna, siis marokolannad naeraksid end lõhki. Võtame näiteks elutoa. Iga eestlanna otsiks kohe, kus on tolmuimeja, et võimalikult korralikult kogu seda diivani ja vaibaparadiisi puhastada. Aga ei – tolmuimejat ei ole! Selle asemel on pisike plastmassist riist, millel rullikud all. Seda peab käpukil vaiba peal roomates edasi-tagasi liigutama ja nii koguneb kõik sodi rullikute kohal olevasse anumasse. Vähemasti kord nädalas aga tehakse elutoas suurpuhastust. See tähendab, et kõik diivanipadjad, madratsid, katted ja raamidki tassitakse elutoast välja, vaip rullitakse kokku ning põrand pestakse üleni puh-

taks. Kui tihti Eesti pereemad elutoa hiigelvaiba toast välja viskavad, et selle alt põrandat pesta?

Ega see põrandapesugi siin midagi väga lihtsat ja loogilist ole. Nimelt elavad marokolased vannitoas. See ei tähenda, et nad teised toad hüljanud oleks ja ainult vannitoas istuksid, vaid seda, et enamik nende majast on meie mõistes sisustatud kui vannituba või saun, kuna seinad ja põrandad on kaetud kahhelkividega. Iga toa nurgas on ka väikese ümara metallraamiga kaetud äravoolutoru ots, justkui duši all. Ah et milleks seda tarvitatakse? Marokos ei võeta põranda pesemiseks välja mitte põrandapesuämbrit ja moppi või kaltsu, vaid hoopis voolik, tavaline hari ja kummihari. Kõigepealt uhutakse põrand ja seinte alumised ääred voolikust veega üle ning seejärel visatakse üle põranda pesupulbrit, mida harjaga agaralt nühitakse. Siis tuleb võtta kummihari ning kogu see seebivesi äravoolutorust alla tõmmata. Kogu protsess tuleb veel kord ilma pesupulbrita läbi teha, sest muidu jääb põrand libe. Ja nii iga päev...

Ei ole ka imestada, et põrandaid peab iga päev pesema, mõnikord isegi mitu korda, sest suur osa elust käib põrandal ning on oluline, et see oleks puhas. Olin tõsiselt ehmunud, kui esimest korda nägin, kuidas meie koduabiline Tata õhtusööki valmistas – kükitades lõikus ta agaralt spetsnoaga enda ees köögipõrandal olevat peterselli väikesteks tükkideks... ning peterselli ja köögipõranda vahel ei olnud mitte midagi! Sealsamas kõrval lebas ka lihakäntsakas, küll kolletunud paberil, kuid siiski põrandal.

Mu isu kadus täielikult ja paar päeva suutsin ma süüa vaid leiba ja salatit. Sain uuesti teistega koos sööma hakata vaid seetõttu, et mulle miljon korda kinnitati: nii enne kui ka pärast söögivalmistamist pestakse köögipõrand korralikult puhtaks. Siiski jääb mulle arusaamatuks, milleks endale nii palju tööd juurde teha, kui ometi on olemas lauad ja toolid. „Me oleme põlvest põlve nii teinud, oleme harjunud,“ seletab Najat minu kommentaaride peale. Seejärel ta muigab ja lisab: „Pane Tata maailma kõige modernsemasse kööki, kust ükski köögiriist ei puudu, ning kindla peale valmistab ta ikka kõike põrandal.“

Ka leivatainast sõtkutakse põrandal istudes, kuid õnneks selleks mõeldud suurel puuanumal. Proovisin minagi kord marokolannade moodi leiba valmistada, kuid avastasin, et taina korralikuks sõtkumiseks peavad olema küll tõstja või ujuja käelihased – see ei ole niisama naljaasi.

Leiba valmistatakse kas iga päev või ülepäeva, vastavalt vajadusele. Tainas sõtkutakse kodus valmis, lastakse kerkida, patsutatakse ratasteks, kaetakse kerge mannakihi ja saadetakse linnaahju küpsema. Jah, linnas on olemas mitu ahju, kuhu inimesed oma leivad küpsema viivad, sest igas kodus ahju ei olegi! Tavaliselt valmistatakse süüa väikesel gaasiballoonil; nagu oldaks iga päev matkal. Meil küll on olemas uhke gaasipliit koos ahjuga (marokolased millegipärast elektripliite ei kasuta), aga nagu ütleb Najat: „Kes siis seda leiba iga päev passida viitsib, nagu muud ei olekski teha!“ Jah, ja nagu muud

ei olekski teha, kui iga päev mitu korda põrandat pesta, tahaks selle peale vastata.

Tegelikult tehakse siin mitu korda päevas muidki asju, mida meie oleme harjunud harvemini tegema. Näiteks poeskäik. Oh, või mis poest me üldse räägime? Oleks ma ometi teadnud, mida siin poe all mõeldakse, kui äi mulle Khuribgas supermarketit pakkus! Sellises väikeses linnas nagu Moulay Bouazza meie mõistes poodi ei ole, on vaid paksult kaupa täis laotud kioskid, mida nimetatakse hanuut'iks ja kust kõike üldse ei leiagi. See viimane märkus on muidugi vaid minupoolne, sest kohalike jaoks on siin kõik vajalik olemas. Nemad küll sellest ei hooli, et röstrisse panemiseks röstsaia või pitsa tegemiseks juustu ei leidu. Nad on rahul sellega, et iga kord, kui millegi keetmiseks või küpsetamiseks läheb, saadavad nad mõne oma või naabrilapse, kes parasjagu ette jääb, hanuut'i ning lasevad tuua just selle, mida parasjagu vaja on. Kui on vaja kaht muna, siis kaks muna tuuaksegi, ei rohkem ega vähem.

See on ka põhjuseks, miks ma eriti köögis toimetada ei saa, isegi kui mind lastaks: esiteks ei ole siin saada paljusid toiduaineid, mida mul söögitegemiseks vaja läheks, ning teiseks, ma ei ole harjunud iga kord, kui midagi valmistada tahan, saatma kedagi enda eest paari muna ja sadat grammi jahu tooma. Pean veel palju õppima, harjutama ja trenni tegema, enne kui minust võib saada tõeline Maroko mampsel.

Hanuut'id ei ole päris ainsad kohad, kus saab end toiduainete ja muu vajalikuga varustada. Igal kolmapäeval ja iga ilmaga peetakse linnas turgu. Kõik ümberkaudsete külade talumehed tulevad kokku, et turul oma saadusi müüa. Kohal on ka kaupmehed, kes müütavad kõike alates riietest kuni kaunilt maalitud savitaldrikuteni välja.

Kindla peale ei õnnestu ühelgi eestlasel seda turgu endale silme ette manada, kui ta kunagi siin käinud ei ole. Meile on turg koht, kus inimesed lõputute letiridade vahel ringi sagivad ja parimat kaupa otsivad. Siin aga letiridu üldse ei olegi. Ridamisi on hoopis eesleid, kes teevad põrgulärmi, ning vanu vankrilogusid, mis rivis linna ühes või teises otsas õhtut ja omanikku ootavad. Kauba võib aga leida maha laotatud presentkatetelt ja kilekottidelt, mille lõputud read linna täiesti blokeerivad, nii et liigelda saab vaid jalgsi. Kaupmees ise istub rätsepistes oma kauba kõrval, närib sihvkasid või sügab niisama habet ning takseerib rahulikult möödakäijaid.

Kui soovid hinna üle kaubelda või parimad porgandid, õunad, tomatid või muud saadused välja valida, pead sinnasamasse maha kükitama või põlvitama. Ühelgi tootel ei ole iialgi hinda peal. Tihti vaatab kaupmees ostja väljanägemise järgi, mis hinda too maksta jõuaks – jälle kord üks põhjus marokolastel oma rikkust varjata ja mu mehel mind mitte turule kaasa võtta, kui tal on kindel plaan midagi osta: eurooplannadest abikaasad tulevad tavarahva meelest vaid koos suure varaga. Igalt poolt on kosta jutuvada, kaupleva rahva valjusid hääli ja laste naeru. Õhus on tunda tuhande müüdava vürtsi terav-magusat lõhnasegu ja kohalikes lahtistes kohvikutes küpseva liha ja juurviljade isuäratavat aroomi: kusagilt peavad ju kõik need turulised süüa saama. Turupäev on reedese kogukonnalpe kõrval linnakese tippsündmus, olgugi et sellega käivad pea alati kaasas tolmused riided ja porised kingad või varbad.

Minu isiklik lemmikpäev on reede ja seda mitte häbi tunnistada, selle religioosse tähtsuse tõttu, vaid kuna sel päeval saab süüa kuskussi. Mis on see kuskuss, mille nimel ma iga nädal päevi loen ja reedet ootan, justkui laps ootab kommikotiga vanaema külaskäiku? Kuskuss on suureteraline manna, mida tundide kaupa liha-juurviljakeeduveega aurutatakse ja õliga segatakse, seejärel juurviljad ja liha ning piimakaste lisatakse ja mis maitseb nii hea, et lausa keele viib alla. Seda serveeritakse kuhjana tohtu suurel puuvaagnal ning süüakse traditsiooniliselt kätega.

Mismoodi küll mannat ja juurvilju kätega süüa saab? See on tõesti omaette kunst. Kõigepealt lõmastatakse sõrmede vahel juurviljatükk, seejärel segatakse kaste, juurviljajupikesed ja mannaterad omavahel ühtlaseks pudruks, võetakse paremasse pihku, veeretatakse graatsiliste randmeringide saatel ühtlaseks pallikeseks ning pannakse suhu. Kogu selle toimingu juures ei satu tükikestki ei lauale ega sööjale sülle. Mina isiklikult ei ole selliseks meisterlikuks soorituseks võimeline ja söön aplalt lusikaga.

Kuskuss ei ole mitte vaid minu lemmik – maroko rahvas on andnud sellele austava nime taam, mis tähendab lihtsalt toitu. Kuskuss on toit par excellence – võib-olla seetõttu, et selle valmistamine on nii vaearikas, või siis sellepärast, et see sisaldab kõiki vajalikke toitaineid.

Üks põhjus, miks ma kuskussi nii väga armastan, on selle vähene vürtsikogus. Ülejäänud Maroko toidud on minu maitse jaoks kas liiga vürtsikad või liialt magusad. Eriti põletava suutäie sain kala-riisipalle süües. Kui ma Najati käest küsisin, miks ta ometi sinna sisse nii palju vürtse paneb, vastas ta õlgu kehitades: „Kuidas siis, muidu on ju kala maitset tunda.“

Iga kord, kui midagi süüa tehakse, viiakse osa sellest potikesega välja. Mind valdas uudishimu – miks ja kuhu ometi läheb see potike, vahel ka kaks? Pärisin Najatilt aru. „Meil on siin naabreid, kellel on rahadega kitsas. Kuidas me saame oma kõhu täis süüa, kui inimestel, kes meile nii lähedal elavad, jäävad kõhud tühjaks?“

Selline käitumine paistab olevat tavaline mitte ainult meie peres, vaid kogu Marokos. Arvatavasti on see välja kasvanud islami kohustuslikust almusest ehk zakaat'ist, mille kohaselt igaühel, kes teenib rohkem kui kulutab ning on suuteline aasta lõpuks teatud summa kõrvale panema, on kohustus sellest 2,5 protsenti vaestele anda. Seda ei peeta aga mitte armuanniks vaestele, vaid nende õiguseks. Jumal on meile kõigile andnud teatud vara ja meie kohus on seda jagada nendega, kellele vähem antud.

Tõsi ta on, et ligimesearmastust peaks meis kõigis olema ja seda mitte ainult siis, kui tahame oma vanadest riietest lahti saada. Abivajajatega tuleks jagada ka seda, mida ise tarvitame.

Eelkõige ma ise peaksin seda nõuannet kuulda võtma. Mitte et ma kade oleksin ja oma osast vaestele anda ei tahaks, aga laenaja tüüp ma küll ei ole. Kolhoosielu, kus kõik kuulub kõigile, minule ei sobi. Nii näiteks on mulle pinnuks silmas, et minu sussid pidevalt elutoa ukse kõrvalt ära kaovad. On ju igaühel ukse ees ka oma paar olemas, kuid keegi ei paista siin „omast“ välja tegevast ja võetakse ikka kõige esimesed ettejuhtuvad. Kedagi peale minu ei paista see häirivat ja minu protest on kui hüüdjä hääli kõrbes. Olukord on seda täbaram, et kui minu sussid on läinud, siis mina teiste omi jalga panna ei taha ja käingi sokkis.

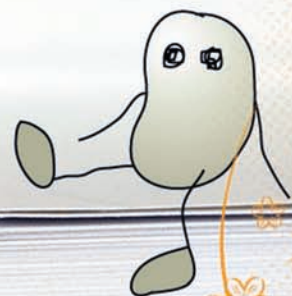
Aga mis siin sussidest rääkida, hoopis hullem on lugu siis, kui vannitoast dušigeel, svamm või šampoon lihtsalt ära kaob. Mitte ei tule selle peale, et peaksin enne duši alla minekut järele kontrollima, kas kõik on ikka olemas. Siin aga elatakse kord juba nii, et kui on ühel, siis on järelikult kõigil.

Meie, eestlased, oleme suured individualistid ja mina olen kohe väga eestlane! Marokolased seevastu on ju oma juurtelt hõimurahvas ja hõimus käib kõik teisiti. Hõim on midagi enam kui meie perekond ja kui mingid tavad on juba kord põlvkondade jooksul rahvale sisse kasvanud, siis ei aita siin ühe individualisti kisa enam midagi. Suur erinevus meie ja nende ühiskonna vahel on see, et meie ühiskonna väikseim osake on indiviid, neil aga perekond, ja sellest allapoole ei harutata.

Perekonnas on pea kõik lubatud ning pereliikmed on sama mis sa ise: „palun“ ja „aitäh“ neile öelda ei tasu, sest muidu võivad nad koguni solvuda, et pead neid võõrasteks, kellega peab etiketinorme täitma. „Aitäh“ asemel võib aga öelda „Jumal õnnistagu sind“ – selle peale vähemasti keegi ei solvu, sest sinu „aitähhi“ ei ole kellelegi õigupoolest vaja, Jumala õnnistust ei ole aga kunagi küllalt.

Mosleminaise käsiraamat

AUTOR: HUDA KHATTAB

7. peatükk

Lahutus

Islam on abielulahutus Allahi poolt lubatud, ent see on Tema jaoks jälestavaim tegu ja kõige viimane abinõu, kui midagi abielupaari lepitamiseks pole aidanud.

ENNETAMINE ON PAREM HAAVADE PARANDAMISEST

Parim viis lahutust ennetada on esmalt leida partnerid, kes omavahel sobivad. See on üks korraldatud abielu põhjustest, kus vanemad, pere ja teised moslemid nooremaid partnerivalikus juhatada saavad. See on parem, kui lasta noorel endal otsustada, mis võib olla mõjutatud emotsioonidest, füüsilisest ligitõmbest või sõgedast arumumisest, mis annab reeglina abielule ebastabiilse baasi.

Ainult sellepärast kellegagi abielluda, et ta hea moslem on, ei ole piisav! Me oleme kõik õed ja vennad islamis, ent siiski ei ole meile kõik sama armsad ja me ei ole kõigiga samal arvamusel –rolli mängib ka tolerantsus ja usaldus. Küsimus on ka kafa's. Harva esineb, et paaril on suur positsiooni erinevus (staatuse, haridus jne.), eelkõige kui naist austatakse rohkem kui meest. Kuigi islamis pole kastikorda nagu hinduismis, on siiski inimlikust seisukohast kasulik valida partner samast staatusest, samade eluviiside ja kommetega, samast sotsiaalsest keskkonnast; liigse erinevuse puhul ei pruugi abielupaar ühist pinda leida ja üksteist mõista ning nii abielu lagunebki. Abielusse tuleb suhtuda täie tõsisusega ja seega peaks algusest peale kõigest teadlik olema. Islamiteadmiste jagamine on väga hea baas abieluks, ent samuti peab arvestama igapäevaste asjaoludega. Naine, kes on harjunud elama luksuslikku elu, ei pruugi kohaneda selle lihtsaga, mis ta mehel pakkuda on. Samuti on naisel raske alluda mehele, kes on temast vähem haritud või vähemate islamialaste teadmistega. Vastupidine olukord (st kui mees on rikkamast perest, intelligentsem või haritum) on aga vastuvõetav. Osadele meist meeldib pidev seltskond ja elu majas, teistele aga on hoopis rahu ning vaikus meelepärasem. Osad inimesed on õnnelikud võõrast kultuurist inimesega abielludes ja naudivad kahe erineva kultuuri väljakutset.

Teistele on aga ebamugav abielluda kellegagi võõrast kultuurist ja nad eelistavad pere loomiseks endaga sarnast partnerit. Pole olemas kindlat reeglit! Abiellumisel peab olema tähelepanelik ja usaldama oma sisetunnet. Kui kahtled mõnes asjas on ikkagi parem kindel olla ja mitte abielluda, kui pea ees õnnetusse sukelduda.

Peale selle on vaja abielule reaalne pilk heita. Teineteisega harjumine ja teineteise eluga arvestamine võtab aega. See ei juhtu üleöö! Abielu on miski, mille kallal peab pidevalt töötama; mõlemad partnerid peavad andma ja võtma. Lahutus pole hädapiduriks esimese lahkeli või sõnasõja järel. Enamus paaridel on lahkeliid, see on üks osa abielu tõusudest ja mõõnadest. Abielu stabiilsus nõuab aega; see on nagu uue kingapaariga: see tuleb sisse kanda!

KUI ABIELU LAGUNEB

Kõigest hoolimata võib abielu paljudel põhjustel laguneda. Me oleme siiski kõik inimesed ja võime abielus, nagu ka kõiges muus, vigu teha. Abielupaarid võivad mõnikord teineteisest niipalju kaugeneda, et sellega lausa oma abielu ohtu seavad. Kui abielu hakkab lagunema, peab paar kõikvõimalku endast andma, et lepitust leida, ent kui see siiski ei aita ja midagi enam paranadada ei saa, ei sunni islam neid paare selles õnnetus abielus nagu eluaegses vanglas edasi olema.

Lahutus on viimane pääsetee. Vastupidiselt populaarsele müüdile pole mehel mingit eesõigust lahutusele.

Islam on erinevaid lahutusviise. Abielulepingusse võib isegi lisada ühe punktina oma õiguse mehest lahutamiseks. Paljud naised kardavad seda teha, ent neil süngetel aegadel peab kaine peaga olema ja see ennetusviis on väärtuslikuks abiks. Osad mehed kasutavad abielu kurjasti ära ja naised on kohustatud end ise kaitsma ja positiivselt meelestatuks jääma. Nad peavad olema valmis kodust väljaspool töötama, kui abielu luhtub.

Partneritel on võimalik koos lahutusprotsessi alustada või siis üks partneritest võib iseseisvalt selle otsuse vastu võtta. Islami erinevad lahutusviisid on kirjeldatud järgnevalt.¹

Talaq

See on mehepoolne abielu lahutuse nõudmine, mis kujutab endast verbaalset lahutuse nõudmist. Seda ei saa täide viia siis, kui naisel on kuupuhastus.² Iga lahutuse väljaütlemine peab olema vastavuses naise kuupuhastusega (see on iga naise juures erinev). Vahepeal peab igal võimalikul viisil abielu päästa püüdma ja naisel on õigus täielikule mehepoolsele ülalpidamisele.

Naisel on õigus lahutusele talaqi läbi, kui enne abielu selles kokkuleppele on jõutud ja see punkt abielulepingusse sisetatud on. Paljud naised on liiga tagasihoidlikud, et seda abielulepingusse sisestada, ent islamis on neile see õigus antud.

Khul'

Seda tüüpi lahutusel on naisepoolne initsiatiiv. Sel juhul peab ta maksma mehele kompensatsiooni, tagastades mahri³ (mehepoolne kingitus naisele abiellumisel).

Naisele anti see võimalus, et end väljakannatamatust abielust vabastada. On näiteid hadithitest naiste kohta, kus nad khul'iga lahutust nõudsid, kuna nad oma meestega enam koos elada ei kannataanud.⁴ Keegi pole kohustatud abiellu jääma, kui see on lõputuks piinaks muutunud ja naine on sunnitud võib-olla islami piire ületama.

Naisel on õigus khul'i nõuda ja mees peab, kui kõik püüdlused on luhtunud, tal minna laskma.⁵ Kahjuks on abielusid, kus mees kohtleb naist kohutava julmusega, ent siiski ei taha ega luba endast lahutada. Sellistele meestele peab meenutama Allahi sõnu:

„Ja kui te lahutate naistest ja nad on ära ootanud oma aja, siis kas hoidke neid vastuvõetavatel tingimustel tagasi või laske nad vastuvõetavatel tingimustel vabaks. Ja ärge hoidke neid kinni, plaanides halba, patustamiseks (nende vastu). Ja kes seda teeb, on kindlasti endale liiga teinud. Ja ärge võtke Jumala värse naljana. Pidage meeles Jumala soosingut teie suhtes ja mis teile on ilmutatud Raamatust ja Tarkusest, millega Ta teid juhendab. Ja kartke Jumalat ja teadke, et Jumal on Kõike Teadja.“ (2:231)

Mubara'a

See lahutus põhineb vastastikusel kokkuleppel ja lahti ütlemisel.

1 Al-Faruqi, *Women, Muslim Society and Islam*, lk. 72

2 Seda sellepärast, et kuupuhastuse ajal on seksuaalne vahekord keelatud; mehe lahutusemõtted võivad olla seotud frustratsiooniga. Vaata Qaradawi, *The Lawful and Prohibited*, lk. 213

3 Vaata Qaradawi, lk. 219

4 Mawdudi, *The Laws of Marriage and Divorce in Islam*, lk. 36

5 Mawdudi, *The Laws of Marriage and Divorce in Islam*, lk.

40-41

Li'an

Selle lahutustüübiga süüdistab mees oma naist abielurikkumises. Islami kohaselt peab mees selleks tooma neli(!) tunnistajat oma naise ja kellegi võõra mehe vahekorrale. Kui mehel pole neid nelja tunnistajat, peab ta neli korda Allahi nimel vanduma, et ta tõtt räägib. Naine peab kas end süüdi tunnistama või vanduda, et ta pole abielu rikkunud. Kui ta vannub, lastakse ta vabaks. Kui sellele, kes valet vannub, laskub Jumala viha. Kui tõendid (nii poolt või vastu) puuduvad, tunnistatakse abielu lepitamatuks ja lahutatakse.

LASTE EEST HOOLITSEMINE

Väikesed lapsed jäävad lahutuse korral ema juurde, välja arvatud juhul, kui ema pole võimeline nede eest hoolitsema. Isa peab aga igal juhul nii lastele kui laste emale kõik muretsema.⁶

Enamusel juhtudel on emal laste eestkostesõigus, välja arvatud siis, kui ta uuesti abiellub⁷. Juhul, kui lapsed on piisavalt vanad, et ise enda eest kosta, peab ka nende soove arvestama⁸. Laste huvid² on määravad; nad peavad jääma vanema juurde, kes nende eest kõige paremini hoolitseda ja islamit õpetada oskab.

Tegemist on väga tõsiste küsimustega, mis siinses raamatus vaid pealiskaudset kirjeldust leiavad. Iga juhtum on tegelikult individuaalne. Õde, kes sellisesse situatsiooni on sattunud, peab abi ning nõu saamiseks kindlasti usaldusväärse õpetlase või moslemi või organisatsiooni poole pöörduma, enne kui lahutusprotsessiga alustada.

KOKKUVÕTE

Lahutus on islamis lubatud, ent see on alles viimane pääsetee. Abikaasa hoolikas valimine on parem kui lahutus. Vastupidiselt laialt levinud arusaamale, et lahutus islamis on vaid mehe hüüatus: „Talaq! Talaq! Talaq!“ on lahutus igal juhul keeruline protsess ja selle on erinevaid vorme. Ka tuleb püüda paari enne tõsiselt lepitada, kui lahutamiseks läheb.

6 Abdalati, *The Family Structure in Islam*, lk. 246

7 Rahman, *Role of Muslim Women*, lk. 314

8 Vaata märkust nr.7

Pudrupotike keeda...

Autor: Khadeja

pilk Alžeeria kööki

SUVIKÕRVITSA SALAT

1kg kabatšokke
1 pea küüslauku
Sool
Pipar
Sidrunimahl
Kirsstomatid

Keeda suvikõrvits soolvees pehmeks.

Lõika seejärel üsna paksudeks kuubikuteks ja asetage vaagnale, puista peale peeneks hakitud küüslauk ja vala üle sidrunimahlaga. Maitsesta vastavalt soola ja pipraga. Garneering koos kirsstomatitega.

Photo Cuisine Algérienne

KARTULISUPP

500g kartueid
100g niitnuudleid
1 sibul
2 spl õli
20g võid
Sool
Pipar

Koori, pese ja tükelda kartul, sibul tükelda kuubikuteks, pane need või ja õliga potti.

Maitsesta soola ja pipraga ning küpseta. Ärge unustage lisada aeg-ajalt vett. Purusta kartulid kahvliga, kui nad on keedetud. Lisa ½ liitrit vett ja kuumuta keemiseni, puista viimaks nuudlid.

Serveerimisidee: lisa veidi sidrunimahla ja puista peale hakitud peterselli.

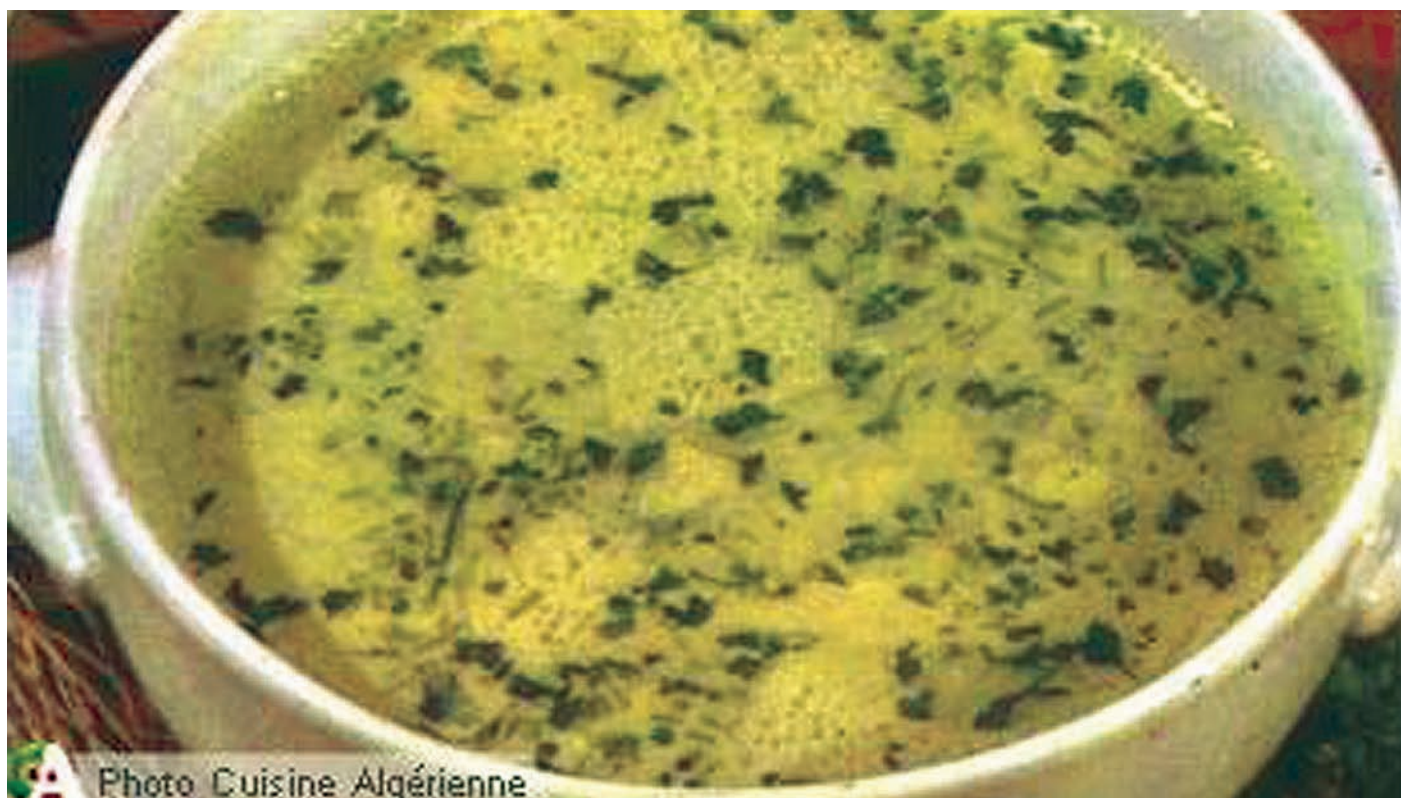

Photo Cuisine Algérienne

LIHTSAD KÜPSISED

4 muna
1 klaas õli
1 klaas suhkrut
1 klaas tärklis
1 spl vanilli
Veidi riivitud sidrunikoort
2 pakki küpsetuspulbrit (20gr pakk)
Jahu (ca 800-1000 gr)

Kate
Suur pakk M&M komme
250 gr shokolaadi

Sega kausis munad ja suhkur. Lisa õli, vanill, sidrunikoort, küpsetuspulber ja jahu. Massi segada seni, kui tainas on ühtlane ja ei hakka enam käte külge. Tainas rulli töölaual ca 1 cm paksuseks ning lõika sellest erinevad vormid ja kujundid. Kuumuta ahi enne 200°C-ni. Küpseta ahjus kuniks küpsised on kuldpruunid. Katteks sulata shokolaad ning vala kommid kaussi. Kui shokolaad on sulanud ja veidi jahtunud, kalla see kreemi jaoks mõeldud kotti või kilekotti ning lõika tilluke auk sisse. Jahtunud Küpsised aseta plaadile tihedalt teineteise kõrvale ning kaunistada sulashokolaadi ja kommidega

KORAANINURK

92. SUURA – ÄL-LÄIL – ÖÖ (21 äjät)

	Jumala, kõige Armulisema, Halastavama nimel.	bismilläähi r-raḥmääni r-raḥiim.	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
1	Katva öö nimel	wa l-läili idää jagšää.	وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰ
2	ja heledalt tõusva päeva nimel	wa n-nähääri idää täžällää.	وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّىٰ
3	ja Selle nimel, kes lõi mehe ja naise ¹ ,	wa mää ḥalaqa d-dākārā wal-ʿuntää.	وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ
4	tõesti, teie pingutused on mitmesugused ² .	innä säʿjakum läšättää.	إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَّىٰ
5	Sellele, kes annab (<i>almust</i>) ja on jumalakartlik	fä ämmä män äʿṭaa wat-taqa	فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ
6	ning usub parimasse ³ ,	wa šaddaqa bi-l-ḥusnä.	وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَىٰ
7	lihtsustame Me tee kergendusele ⁴ .	fäsānujässiruhu li-l-jusraa.	فَسَنِّيئِرُهُ لِلْئِسْرَىٰ
8	Kuid sellele, kes on ihne ja peab end piisavaks	wa ämmä män bāḥilā wastāgnää.	وَأَمَّا مَنْ ۖ بَخِلَ وَاسْتَغْنَىٰ
9	ning salgab parimat ^{5 6} ,	wa kāḍḍābā bi-l-ḥusnä.	وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَىٰ
10	lihtsutame me tee raskusele.	fäsānujässiruhu li-l-ʿusraa.	فَسَنِّيئِرُهُ لِلْعُسْرَىٰ
11	Ja kuidas on talle kasuks ta vara, kui ta kukub ^{7 8?}	wa mää juḡnii ʿānhu määluhu idää taraddää.	وَمَا يُعْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّىٰ
12	Tõesti, Meie ülesandeks on juhatada ^{9 10}	innä ʿāleinää lä-l-hudää.	إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَىٰ
13	ja tõesti on Meie käes Teisipoolsus (<i>viimane</i>) ja Siinpoolsus (<i>esimene</i>).	wa innä länää lä-l-ääḥirätā wa l-uulää.	وَإِنَّ لَنَا لَلْآخِرَةَ وَالْأُولَىٰ
14	Seega olen Ma teid hoiatanud lõdmava tule eest ¹¹ ,	fä ändärtukum nääran tālazzaa.	فَأَنْذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّىٰ
15	milles põleb vaid nurjatuim;	lää jašläähää illää l-äšqaa.	لَا يَصْلَاهَا إِلَّا ۖ الْأَشْقَىٰ

16	see, kes salgab ja pöördub ära ¹² .	ällädi kaddäbä wa täwällää.	الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّى
17	Sellest pääseb jumalakartlik,	wa säjužännäbuhää l-ätqaa.	وَسَيَجْزِيهَا الْأَثَى
18	kes annab oma varast, et puhastuda	ällädi 'uutii määlähu jätäzäkkää.	الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّى
19	ja mitte selleks, et keegi talle ta helduse eest tasuks,	wa mää li-'ähädin 'indähu min-ni'mätin tužžää.	وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ نِعْمَةٍ تُجْزَى
20	sest ta otsib vaid oma Kõrgeima Isanda rahulolu ¹³ .	illää b(i)tiğaa'a wažhi rabbihi l-ä'lää.	إِلَّا ۖ اتَّبَعَاءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْأَعْلَى
21	Ja kindlasti saab ta rahul olema ¹⁴ .	wa läsäwfä jarđaa.	وَلَسَوْفَ يَرْضَى

¹ Vaata ka 78:8 ja 51:49.

² Jumal vannub vastandlike asjade nimel (saabuv päev-saabuv öö, mees-naine), et meile teada anda, mis juhtub meiega, keda jagatakse samuti tegude järgi kahele vastandpoolele (head-halvad). (Tafsir Ibn Kathir, suura 92)

³ Qatadah (رضي الله عنه) ütles: „Tähendab usub, et saab (oma heade tegude ja jumalakartlikkuse eest) prima tasu.“ (At-Tabari 24:470)

⁴ Ibn Abbas (رضي الله عنه) ütles: „Tähendab heategudele.“ (Ad-Durr Al-Manthur 8:535)

⁵ St ta ei usu, et heade tegude eest saab Teispooluses tasu. (Tafsir Ibn Kathir, suura 92)

⁶ Ali (رضي الله عنه) jutustas: Kui me olime Baqi' Ğarqadis matuserongkäigul, tuli Jumala Sõnumitooja (صلى الله عليه وسلم) ja istus ning me istusime tema ümber. Tal oli käes väike kepp; ta pööras pea alla ja asus oma kepiga maad uuristama. Seejärel ta ütles: „Teie hulgas ei ole kedagi ja pole ühtki loodud hinge, kellele poleks määratud koht kas paradiisis või põrgutules ja kirja pandud kas õnnetus või õnn.“ Üks mees küsis: „O Jumala Sõnumitooja, kas peaksime sõltuma sellest, mis meile kirja on pandud ja hülgama (head) teod? Sest see meie hulgas, kes on määratud õnnistusele (teispooluses), liitub õnnistatud inimestega ja see, kes on neetud, teeb selliseid tegusid, mis on iseloomulikud inimestele, kes on neetud.“ Prohvet (صلى الله عليه وسلم) ütles: „Neile, kellele on määratud õnnistatud saama, on õnnistatutele iseloomulike tegude tegemine väga lihtne, samal ajal kui neile, kellele on määratud neetud saama, on lihtne teha neetutele iseloomulikke tegusid.“ Seejärel retsiteeris ta: „Sellele, kes annab (*almust*) ja on jumalakartlik ja usub parimasse (*tasuse*) ... (92:5-6)“ (Sahih Al-Bukhari 6/4948)

⁷ Mujahid ütles: „Tähendab, kui ta sureb.“ (At-Tabari 24:476)

⁸ Zayd bin Aslam ütles: „Kui ta läheb alla põrgutulle.“ (At-Tabari 24:476, Al-Qurtubi 20:85)

⁹ Qatadah (رضي الله عنه) ütles: „Tähendab seletada, mis on seaduslik ja mis keelatud.“ (At-Tabari 24:477)

¹⁰ Teised on öelnud: „Kes läheb õigele teele, see jõuab ka Jumala juurde (Teispooluses).“ Vaata ka 16:9. (At-Tabari 24:477)

¹¹ An-Numan bin Bashir (رضي الله عنه) jutustas: Jumala Sõnumitooja (صلى الله عليه وسلم) ütles: „Tõesti, Viimsel Kohtupäeval saab Põrgurahvast kergeteime karistuse mees, kelle taldade alla pannakse sõetükid, mis ta aju keema ajavad.“ (Ahmad 4:274, Fath Al-Bari 11:424)

¹² Abu Hurairah (رضي الله عنه) jutustas: Jumala Sõnumitooja (صلى الله عليه وسلم) ütles: „Kõik mu järgijad sisenevad Viimsel Kohtupäeval Paradiisi, välja arvatud need, kes keelduvad.“ Nad (st kaaslased) küsisid: „Kes küll keeldus, o Jumala Sõnumitooja?“ Ta vastas: „Kes mulle kuuletub, siseneb Paradiisi ja kes mulle ei kuuletu, see on keeldunud.“ (Ahmad 1:196, Fath Al-Bari 13:263)

¹³ sõna-sõnalt „nägu“

¹⁴ Paljud Koraani kommentaariga tegelevad õpetlased on maininud, et need värsid käivad eriti just Abu Bakr As-Siddiqi kohta, kuna ta on läbi aegade üks parimaid näiteid kellestki, kes oli nõus Jumala ning ta Sõnumitooja aitamise nimel kõigest loobuma ning ka end ohverdama. (Tafsir Ibn Kathir, suura 92)

صحیح البخاری
 The Translation of the Meanings of
 Sahîh Al-Bukhâri
 Arabic-English
 Volume 1

SAHIH AL-BUKHARI

8. Kitaab Us-Salaat (palve raamat) – valitud hadithe

349. Abu Dhar (*raa*) jutustas: Jumala Sõnumitooja (*saws*) ütles: „Kui ma olin Mekas, avati mu maja katus ja Gabriel laskus alla, avas mu rinna ja pesi seda Zamzami veega. Seejärel tõi ta tarkust ja usku täis kuldanuma ja peale selle sisu mu rindu valamist, sulges ta mu rinna. Seejärel võttis ta mu käe ja tõusis minuga lähimasse taevasse. Kui ma jõudsin lähimasse taevasse, ütles Gabriel lähima taeva väravavahile: „Ava!“ Väravavaht küsis: „Kes on?“ Gabriel vastas: „Gabriel.“ Väravavaht küsis: „Kas keegi on veel sinuga?“ Gabriel vastas: „Jah, Muhammed on minuga.“ Ta küsis: „Kas teda on kutsutud?“ Gabriel vastas: „Jah.“ Väravavaht ja me läksime läbi lähima taeva, kus nägime istuvat meest, suur rahvahulk temast paremal ja suur rahvahulk temast vasemal. Kui ta vaatas paremale, siis ta naeris ja kui ta vaatas vasemale, siis ta nuttis. Siis ütles ta: „Tere tulemast, vaga prohvet ja vaga poeg.“ Ma küsisin Gabrielilt: „Kes see on?“ Ta vastas: „See on Aadam (as) ja inimesed temast paremal ja vasemal on tema järeltulijate hinged. Temast paremal on Paradiisi rahvas ja temast vasemal on Põrgu rahvas ja kui ta vaatab endast paremale, ta naerab ja kui ta vaatab endast vasemale, ta nutab.“

Siis tõusis ta minuga, kuni jõudsim teise taevasse ja ta ütles väravavahile: „Ava!“ Väravavaht ütles sama, mis esimese taeva väravavaht ja avas värava.

Anas ütles: „Abu Dhar lisas, et Prohvet (*saws*) kohtus Aadama, Idriisi, Moosese, Jeesuse ja Aabrahamiga (as). Ta (Abu Dhar) ei täpsustanud, mis taevas keegi oli, aga ta mainis, et ta (Provet (*saws*)) kohtus Aadamaga lähimas taevas ja Aabrahamiga kuuendas taevas.“

Anas ütles: „Kui Gabriel koos Prohvetiga (*saws*) Idriisist möödus, ütles viimane: „Tere tulemast, vaga prohvet ja vaga vend!“ Prohvet (*saws*) küsis: „Kes see on?“ Gabriel vastas: „See on Idriis.“

Prohvet (*saws*) lisas: „Ma möödusin Moosesest ja ta ütles: „Tere tulemast, vaga prohvet ja vaga vend!“ Prohvet (*saws*) küsis: „Kes see on?“ Gabriel vastas: „See on Mooses.“ Siis möödusin ma Jeesusest ja ta ütles: „Tere tulemast, vaga vend ja vaga prohvet!“ Ma küsisin: „Kes see on?“ Gabriel vastas: „See on Jeesus.“

Seejärel möödusin ma Aabrahamist ja ta ütles: „Tere tulemast, vaga prohvet ja vaga poeg.“ Ma küsisin Gabrielilt: „Kes see on?“ Gabriel vastas: „See on Aabraham.“

Prohvet (*saws*) lisas: „Siis tõusis Gabriel minuga kohta, kus ma kuulsin sulgede kriipimist.“

Ibn Hazm ja Anas ibn Malik ütlesid: „Prohvet (*saws*) ütles: „Seejärel pani Jumal mu järgijatele ülesandeks 50 palvet. Kui ma Jumala selle käsuga tagasi läksin, möödusin ma Moosesest, kes minult küsis: „Mis on Jumal su järgijatele ülesandeks pannud?“ Ma vastasin: „Ta pani neile ülesandeks 50 palvet.“ Mooses ütles: „Mine tagasi oma Isanda juurde, kuna su järgijad ei suuda seda taluda.“ Ja Ta tegi selle poole väiksemaks. Kui ma jälle Moosese juurest möödusin ja teda sellest teavitasin, ütles ta: „Mine tagasi oma Isanda juurde, kuna su järgijad ei suuda seda taluda.“ Seega läksin ma tagasi Jumala juurde ja palusin veel vähendamist ja see tehti poole vähemaks. Ma möödusin veelkord Moosesest ja ta ütles mulle: „Mine tagasi oma Isanda juurde, kuna su järgijad ei suuda seda taluda.“

Seega läksin ma tagasi Jumala juurde ja Ta ütles: „Saab olema viis palvet ja nad kokku võrduvad (tasus) 50 palvega, kuna Minu Sõna ei muutu.“ Ma läksin Moosese juurde ja ta käskis mul veelkord tagasi minna. Ma vastasin: „Nüüd on mul häbi oma Isandat uuesti paluda.“ Siis viis Gabriel mind Sidrat-ul-muntaha juurde, mis oli kirjeldamatutesse värvidesse mässitud. Siis lasti mind Paradiisi, kus ma nägin väikestest pärlitest seinu ja mille maapind oli muskusest.“

350. Usklike Ema Aisha (*raa*) jutustas: „Jumal tegi ülesandeks palve ja kui Ta selle ülesande andis, oli see vaid kaks rakat, ükskõik kas kodus või reisil. Seejärel jäi reisija palve samaks, aga mitte-reisija palvet kasvatati.“

355. Umar bin Abu Salama (*raa*) jutustas: „Ma nägin Prohvetit (*saws*) ühesainsas riides Umm Salama (*raa*) majas palvetamas ja ta oli selle riide otsad ristanud ümber oma õlgade.“

359. Abu Huraira (*raa*) jutustas: Prohvet (*saws*) ütles: „Keegi teist ei tohiks palvetada ühesainsas riides, mis teie õlgu ei kata.“

361. Said bin Al-Harith (*raa*) jutustas: „Ma küsisin Jabir bin Abdullahilt (*raa*) ühes riides palvetamise kohta. Ta vastas: „Ma olin osadel reisidel koos Prohvetiga (*saws*) ja läksin ükskord öösel mingi asja pärast tema juurde ja leidsin ta palves. Ma kandsin ühtainust riiet, millega katsin oma õlad ja palvetasin tema kõrval. Kui ta palve lõpetanud oli, küsis ta: „Oo Jabir, mis riie see on, mida ma nägin ja millega sa oma õlgu katsid?“ Ma vastasin: „See on (kitsas) riie.“ Ta ütles: „Kui riie on piisavalt lai, siis keera see endal ümber keha (kattes õlad) ja kui see on liiga kitsas, siis kasuta seda izaarina (st keha alumise poole katmiseks).““

362. Sahl (*raa*) jutustas: „Meestel oli kombeks Prohvetiga (*saws*) palvetada, izaar (alakeha ümber seotud riie) kaela ümber seotud nagu poistel. Seega ütles Prohvet (*saws*) naistele, et nad oma päid (kummardusest) ei tõstaks, kuni mehed on istunud.“

365. Abu Hurairah (*raa*) jutustas: „Üks mees tõusis püsti

ja küsis Prohvetilt (*saws*) ühes riides palvetamise kohta. Prohvet (*saws*) vastas: „Kas kõigil teist on kaks riiet?“ Üks mees küsis sarnase küsimuse Umarilt (*raa*), mille peale too vastas: „Kui Jumal teid rikkamaks teeb, peate end palve ajal korralikumalt katma. Vastasel juhul võib palvetada, kandes izaari ja ridaat (ülakeha kattev riie), izaari ja särki, izaari ja qabaat, pükse ja ridaat, pükse ja särki või pükse ja qabaat, tubbaani (põlvpüksid, mis katavad põlvi) ja qabaat või tubbaani ja särki.“ (Jutustaja lisas: „Ma arvan, et ta ütles ka tubbaani ja ridaat.“)

367. Abu Said Al-Khudri (*raa*) jutustas: „Jumala Sõnumitooja (*saws*) keelas üheainsa riide kandmise, nii et intiimpiirkond jääb katmata istimääl as-sammaa' (end niimoodi riidesse mässimise, et selle otsa ei ole võimalik kergitada ega käsi välja võtta). Ta keelas ka al-ihtibää (niimoodi tagumiku peal istumise, et põlved ulatuvad ülakeha vastu ja käed on jalgade ümber ja jalad laiali).“

372. Aisha (*raa*) jutustas: „Jumala Sõnumitooja (*saws*) palvetas *fažrit* ja osad usklikud naised, oma katteriietega kaetud, palvetasid samuti *fažrit* ja läksid siis koju tagasi, ilma, et neid oleks ära tuntud.“

373. Aisha (*raa*) jutustas: „Prohvet (*saws*) palvetas khamiisas (kandiline riietuses), millel oli muster peal. Palve ajal vaatas ta mustrit. Kui ta palve lõpetanud oli, ütles ta: „Vii see khamiisa Abu Jahmile ja too mulle tema anbižaanijja (villane mustrita riietuses), kuna see (st khamiisa) viis mu tähelepanu palvelt kõrvale.“

Aisha (*raa*) jutustas: Prohvet (*saws*) ütles: „Ma vaatasin palve ajal selle (st khamiisa) mustrit ja kartsin, et see paneb mind veel proovile (võttes mu tähelepanu).“

374. Anas (*raa*) jutustas: „Aishal (*raa*) oli qiraam (õhuke villane kardin), millega ta üht poolt oma kodust varjas. Prohvet (*saws*) ütles: „Võta see qiraam ära, sest ma kujutan selle pilte enda ees ka palve ajal.“

375. Uqba bin Amir (*raa*) jutustas: „Prohvetile (*saws*) kingiti siidist farruuž. Ta kandis seda palve ajal. Kui ta oli palve lõpetanud, võttis ta selle kiiresti seljast, nagu oleks see talle vastumeelne, ja ütles: „See ei ole jumalakartlike rõivas.““

377. Abu Hazim jutustas: „Sahl bin Sadilt (*raa*) küsiti

(Prohveti (*saws*)) minbari (kõrgem koht mošees, kust peetakse jutlust) materjali kohta. Sahl (*raa*) vastas: „Tean sellest veel elavate hulgas kõige paremini. See oli tehtud tamariskipuust. Selle ori too tegi selle Jumala Sõnumitooja (*saws*) jaoks. Kui see ehitati ja mošeesse paigaldati, tõusis Jumala Sõnumitooja (*saws*) sellele, näoga Kaaba suunas, püsti ja ütles „Allaahu akbar!“ ja inimesed tõusid tema seljataga püsti (et palvetama hakata). Ta retsiteeris ja kummardas ja inimesed kummardasid tema taga. Siis tõstis ta oma pea ja taganes, astus maha ja tegi täiskummarduse ja siis astus ta taas minbarile, retsiteeris, kummardas, tõstis pea ja taganes, astus maha ja tegi täiskummarduse. See on, mis ma minbari kohta tean.“

Ahmad bin Hanbal ütles: „Kuna Prohvet (*saws*) oli inimestest kõrgemal, ei ole eelneva hadithi kohaselt keelatud, kui imaam on kõrgemal kui need, kes tema taga palvetavad.“

379. Maimuna (*raa*) jutustas: „Jumala Sõnumitooja (*saws*) palvetas ja mina istusin menstruatsiooni ajal ta kõrval ja aeg-ajalt puudutasid tema riided mind täiskummarduse ajal.“ Maimuna (*raa*) lisas: „Ta palvetas khumra (väike matt, mis on vaevu täiskummarduse ajal käte ja näo jaoks piisav) peal.“

20. PEATÜKI SISSEJUHATUS: Jabir ja Abu Said palvetasid laeval. Al-Hasan ütles: „Kui see kaaslastele raske ei ole, siis võib palvetada seistes ja vastavalt (laeva) pööramistele end pöörates; vastasel juhul aga istudes.“

382. Aisha (*raa*) jutustas: „Mul oli kombeks Jumala Sõnumitooja (*saws*) ees magada ja mu jalad olid qiblast vastassuunas. Kui ta täiskummardusse laskus, lükkas ta mu jalgu ja ma võtsin need eest ära ja kui ta püsti tõusis, sirutasin need välja.“ Aisha (*raa*) lisas: „Tol ajal ei olnud majades valgustust.“

386. Abu Maslama Said bin Yazid Al-Azdi jutustas: „Küsisin Anas bin Malikilt, kas Prohvet (*saws*) oli kunagi kingades palvetanud. Ta vastas: „Jah.““

390. Abdullah bin Malik bin Buhaina (*raa*) jutustas: „Iga kord, kui Prohvet (*saws*) palvetas (täiskummarduses), lükkas ta käsivarred kehast nii eemale, et ta valged kaenlaalused olid näha.“

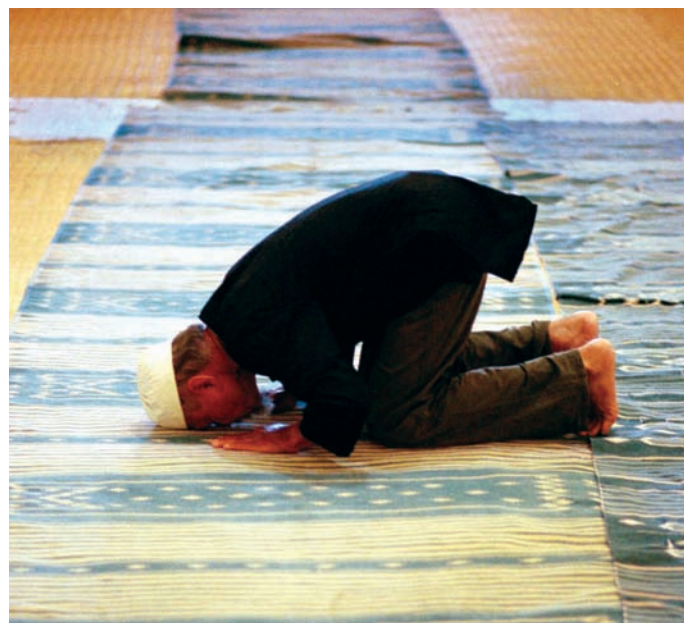
399. Bara bin Azib (*raa*) jutustas: „Jumala Sõnumitooja (*saws*) palvetas Bait-ul-Maqdisi (Jeruusalemma) suunas 16 või 17 kuud, kuid ta oleks tahtnud Kaaba (Meka) suunas palvetada, niisiis Jumal ilmutas: „Tõesti, Me oleme näinud sind (st Muhammedi) nagu taeva poole pööramas ...“ (2:144). Siis Prohvet (*saws*) keeraski näoga Kaaba suunas ja rumalad inimesed, nimelt juudid, küsisid: „Mis on neid qiblast pööranud, mille poole nad palves end suunasid?“ (Jumal ilmutas: „... Ütle (oo Muhammed (*saws*)): „Jumalale kuuluvad mõlemad, ida ja lääs. Ta juhib neid, keda soovib, õigele teele.“ (2:142)“.

Üks mees palvetas koos Prohvetiga (*saws*) (Kaaba suunas) ja läks välja. Ta nägi osasid Ansaare Bait-ul-Maqdisi poole *asrit* palvetamas ja ütles: „Tunnistan, et palvetasin koos Jumala Sõnumitoojaga (*saws*) Kaaba suunas.“ Ja kõik inimesed pöörasid end näoga Kaaba poole.“

400. Jabir (*raa*) jutustas: „Jumala Sõnumitoojal (*saws*) oli kombeks (vabatahtlikke) palveid sadulas sooritada, ükskõik mis suunas loom pööras. Ja kui ta tahtis kohustuslikku palvet sooritada, ronis ta sadulast maha ja palvetas qibla suunas.“

401. Abdullah (*raa*) jutustas: „Prohvet (*saws*) palvetas (Alledastaja Ibrahim ütles: „Ma ei tea, kas ta palvetas rohkem või vähem kui tavaliselt.“) ja kui ta oli lõpetanud, küsiti temalt: „Oo Jumala Sõnumitooja (*saws*), kas palvet on muudetud?“ Ta vastas: „Mis siis on?“ Inimesed vastasid: „Sa palvetasid nii ja nii palju.“ Seega Prohvet (*saws*) painutas oma jalgu, pööras end näoga qibla suunas, tegi kaks lisakummardust ja lõpetas oma palve tasliimiga. Kui ta oma näo meie poole pööras, ütles ta: „Kui midagi oleks palves muudetud, oleksin ma teile kindlasti sellest teatanud, kuid ma olen vaid inimene, nagu ka teie, ja võin unustada, nagu ka teie. Seega, kui ma unustan, siis meenutage mulle ja kui keegi oma palves kahtleb, siis peaks ta järgima seda, mis ta õige arvab olevat ja selle järgi oma palve lõpetama ja kaks lisakummardust tegema.““

402. Umar ibn Al-Khattab (*raa*) jutustas: „Mu Isand on minu palvet kuulda võtnud kolmes asjas: 1. Ma ütlesin: „Oo Jumala Sõnumitooja, ma soovin, et võtaksime Aabrahami maqaami (koha) enda palvekohaks (osadele palvetele). Siis tuli jumalik ilmutus: „... Ja võtke Aabrahami

maqaam palvekohaks" (2:125) (2-rakaliseks palveks peale Kaaba ümber tehtud tawaafi). 2. Mis puutub naiste katmise värssi, siis ütlesin: „Oo Jumala Sõnumitooja, soovin, et käsiksid oma naistel end meeste ees katta, sest nendega räägivad nii head kui halvad.“ Seega ilmutati naiste katmise värss (33:59). 3. Kord moodustasid Prohveti (*saws*) naised Prohveti (*saws*) vastu ühisrinde ja ma ütlesin neile: „Võib juhtuda, et kui ta (st Prohvet (*saws*)) teist lahutab, annab ta Isand talle paremad naised kui teie.“ Seega ilmutati see värss (66:5).“

404. Abdullah (*raa*) jutustas: „Kord palvetas Prohvet (*saws*) *dohri* ajal viis rakat. Temalt küsiti: „Kas palverakasid on nüüd rohkem?“ Prohvet (*saws*) küsis: „Mis on?“ Nad vastasid: „Sa tegid viis rakat.“ Seega ta painutas oma jalgu ja tegi kaks lisakummardust.“

406. Abdullah bin Umar (*raa*) jutustas: „Jumala Sõnumitooja (*saws*) nägi mošeesel qibla suunas süljelärakat ja hõõrus selle maha. Ta pööras inimeste poole ja ütles: „Kui te palvetate, siis ärge sülitage enda ette, sest palves on Jumal teie ees.““

416. Abu Hurairah (*raa*) jutustas: Prohvet (*saws*) ütles: „Kui keegi teist seisab palves, ei tohi ta enda ette sülitada, sest palves kõneleb ta eraviisil Jumalaga ja ta ei tohiks ka paremale sülitada, sest seal seisab ingel. Ta võib sülitada kas vasemale või oma jala alla ja selle maha matta.“

47. PEATÜKI SISSEJUHAATUS: Ja Abdullah bin Umaril (*raa*) oli kombeks mošeesse siseneda parem jalg ees ja väljuda vasem jalg ees.

426. Aisha (*raa*) jutustas: „Prohvetil (*saws*) oli kombeks kõigis asjades võimaluse korral paremalt alustada, näiteks pesemisel, kammimisel või jalanõude jalga panemisel.“

48. PEATÜKI SISSEJUHAATUS: Prohvet (*saws*) ütles: „Jumal neidis juute, kuna nad ehitasid oma prohvetite haudadele kummarduskohad. Haudadel palvetamise taunimise kohta on öeldud, et Umar (*raa*) nägi Anas bin Malikut (*raa*) haulal palvetamas ja hüüdis: „Haud, haud!“ (st „Ära palveta seal!“), kuid ta ei käskinud tal oma palvet

uuesti teha.

427. Aisha (*raa*) jutustas: „Umm Habiba ja Umm Salama (*raa*) mainisid, et nad olid Etiopias näinud kirikut, kus olid pildid sees. Nad rääkisid sellest Prohvetile (*saws*), mille peale too ütles: „Kui nende inimeste hulgas mõni usklik mees sureb, ehitavad nad ta hauale kummarduskoha ja panevad need pildid sinna sisse. Viimsel Kohtupäeval saavad nad Jumala juures kõige halvemateks loodu hulgas.“

429. Abu Al-Taiyah jutustas: Anas (*raa*) ütles: „Prohvet (*saws*) palvetas lambaaedikus.“ Hiljem kuulsin ma temalt: „Ta (*saws*) palvetas enne mošee ehitamist lambaaedikutes.““

431. Abdullah bin Abbas (*raa*) jutustas: „Toimus päikesevarjutus ja Jumala Sõnumitooja (*saws*) palvetas varjutusel ja ütles: „Mulle näidati (praegu) (Põrgu)tuld ja ma ei ole iial näinud midagi nii hullu ja õudset, kui see, mida ma täna nägin.““

432. Ibn Umar (*raa*) jutustas: Prohvet (*saws*) ütles: „Palvetage osa oma (vabatahtlikest) palvetest kodus ja ärge pidage oma kodusid haudadeks.“

54. PEATÜKI SISSEJUHAATUS: Umar (*raa*) ütles: „Me ei sisene teie kirikutesse nende kujude ja piltide tõttu.“ Ibn Abbasil (*raa*) oli kombeks kirikus palvetada tingimusel, et seal ei olnud kujusid.

435. 436. Aisha ja Abdullah bin Abbas (*raa*) jutustasid: „Kui saabusid Jumala Sõnumitooja (*saws*) elu viimased hetked, hakkas ta oma villast tekki näo peale tõmbama ja kui tal palav hakkas ja ta enam korralikult hingata ei saanud, ütles ta: „Needku Jumal juute ja kristlasi, kuna nad ehitavad kummarduskohti oma prohvetite haudadele.““

441. Sahl bin Saad (*raa*) jutustas: „Jumala Sõnumitooja (*saws*) läks Fatima (*raa*) majja ja ei leidnud seal Alit (*raa*). Ta küsis: „Kus on su nõbu?“ Fatima (*raa*) vastas: „Meie va-

¹ St Prohvet (*saws*) tahtis oma järgijaid hoiatada, et nad ei teeks nii, nagu varem oli tehtud, st hakatud Jumala asemel prohvetide kummardama.

hel juhtus midagi, ta vihastas mu peale ja läks välja. Ta ei maganud (st ei teinud lõunauinakut) kodus.“ Jumala Sõnumitooja (*saws*) palul kellelgi teda otsida. See isik tuli ja ütles: „Oo Jumala Sõnumitooja, ta magab mošees.“ Jumala Sõnumitooja (*saws*) läks mošeesse ja nägi Alid (*raa*) seal lamamas. Ta ridaa (ülakeha kattev riie) oli ühele küljele vajunud ja ta oli tolmune. Jumala Sõnumitooja (*saws*) hakkas teda tolmust puhastama ja ütles: „Tõuse üles, oo Abu Turaab („Tolmu isa“)! Tõuse üles, oo Abu Turaab!“

59. PEATÜKI SISSEJUHATUS: Kaab bin Malik (*raa*) ütles: „Iga kord, kui Prohvet (*saws*) reisilt tagasi tuli, läks ta mošeesse ja palvetas.“

444. Abu Qatada Al-Salami (*raa*) jutustas: Jumala Sõnumitooja (*saws*) ütles: „Kui keegi teist mošeesse siseneb, peaks ta enne istumist sooritama 2-rakalise palve (tahajjat ul-masžid).“

445. Abu Hurairah (*raa*) jutustas: Jumala Sõnumitooja (*saws*) ütles: „Inglid paluvad Jumalalt andestust igaühel, kuni ta on musallas (palvekohas) ja ei erita gaase. Nad ütlevad: „Oo Jumal, andesta talle! Oo Jumal, ole talle Halastav!“

446. Abdullah (bin Umar) (*raa*) jutustas: „Jumala Sõnumitooja (*saws*) ajal oli mošee ehitatud päikesekuivatatud tellistest, selle katus oli datlipalmi lehtedest ja sambad datlipalmi tüved. Abu Bakr (*raa*) ei muutnud seda. Umar (*raa*) laiendas seda samas stiilis, mis see oli ka Jumala Sõnumitooja (*saws*) eluajal olnud, kasutades telliseid, datlipalmi lehti, kuid vahetades sambad puidust sammaste vastu. Uthman (*raa*) laiendas seda kõvasti ja ehitas selle seinad graveeritud kividest ja lubjast, sambad graveeritud kividest ja lae tekapuust.“

454. Aisha (*raa*) jutustas: „Kord nägin ma Jumala Sõnumitoojat (*saws*) oma maja uksele, kui mõned etiooplased mošees (odadega) mängisid. Jumala Sõnumitooja (*saws*) varjas mind oma ridaaga, et saaksin nende mängu pealt vaadata.“

463. Aisha (*raa*) jutustas: „Al-Khandaqi (Kraavi lahingu) päeval sai Saad (bin Muadh) (*raa*) käeveenist haavata ja Jumala Sõnumitooja (*saws*) püstitas mošeesse telgi, et tema eest hoolitseda. Mošees oli veel teine telk Banu Ghifaarile ja veri hakkas Saadi telgist Banu Ghifari telki voolama. Nad hüüdsid: „Oo telgi elanikud, mis teilt meile tuleb?“ Nad leidsid, et Saadi haav jooksis kõvasti verd ja Saad suri oma telgis.“

466. Abu Said Al-Khudri (*raa*) jutustas: „Prohvet (*saws*) pöördus inimeste poole ja ütles: „Jumal andis ühele sulasele valida kas see maailm või see, mis on Temaga Teispooluses. Ta valis viimase.“ Abu Bakr (*raa*) hakkas nutma. Ma mõtlesin endamisi: „Miks see šeikh siis nutab, kui Jumal andis ühele oma sulasele selle maailma ja selle vahel valida, mis on Temaga Teispooluses ja too valis viimase?“ See sulane oli Jumala Sõnumitooja (*saws*) ise. Abu Bakr (*raa*) teadis rohkem kui meie. Prohvet (*saws*) ütles: „Oo Abu Bakr, ära nuta!“ Prohvet (*saws*) lisas: „Abu Bakr on mulle palju oma vara ja seltskonnaga kasuks ol-

nud. Kui ma oleksin inimkonnast khaliili² võtnud, oleksin kindlasti võtnud Abu Bakri, kuid islami vennlusest ja sõbrusest piisab. Jäägu mošeele vaid Abu Bakri uks.“

468. Nafi jutustas: Ibn Umar (*raa*) ütles: „Prohvet (*saws*) jõudis Mekasse ja saatis Uthman bin Talha järele. Too avas Kaaba ukse ja Prohvet (*saws*), Bilal, Usama bin Zaid ja Uthman bin Talha (*raa*) sisenesid Kaabasse ja sulgesid (seest) ukse. Nad jäi sinna tunniks ja tulid siis välja.“ Ibn Umar (*raa*) lisas: „Ma läksin kiiresti Bilali (*raa*) juurde ja küsisin (kas Prohvet (*saws*) oli seal palvetanud). Bilal (*raa*) vastas: „Ta palvetas seal.“ Ma küsisin. „Kus?“ Ta vastas: „Kahe samba vahel.“ Ibn Umar (*raa*) lisas: „Ma unustasin küsida, kui mitu rakat ta Kaabas palvetas.“

472. Nafi jutustas: Ibn Umar (*raa*) ütles: „Kui Prohvet (*saws*) oli minbaril, küsis üks mees temalt, kuidas ööpalvet sooritada. Ta vastas: „Palveta kaks rakat ja siis kaks ja kaks ja nii edasi ja kui kardad, et koit jõuab kätte, palveta üks raka ja see olgu kõigile palvetatud rakadele witriski.“ Ibn Umar (*raa*) ütles: „Lõpeta oma öised palved (tahadžžud) paaritu rakaga, kuna Prohvet (*saws*) on nii käskinud.“

475. Abbad bin Tamim jutustas, et ta onu ütles: „Ma nägin Jumala Sõnumitoojat (*saws*) mošees selili lamamas, üks jalg teisel.“ Said bin Al-Musaiyab jutustas, et Umaril (*raa*) ja Uthmanil (*raa*) oli kombeks samuti teha.

477. Abu Hurairah (*raa*) jutustas: Prohvet (*saws*) ütles: „Kogukonnas sooritatud palve on (tasus) 25 korda ülem üksi kodus või ärikeskuses sooritatud palvest, sest kui keegi teeb täiusliku *wudu* ja liigub seejärel mošee suunas ainsa kavatsusega palvetada, siis iga sammuga, mis ta astub, annab Jumal talle tasus ühe astme juurde ja andestab ühe vea, kuni ta mošeesse siseneb. Kui ta mošeesse siseneb, oleks ta justkui palves, kuni ta palvet ootab ja inglid paluvad talle Jumala andestust ja ütlevad muudkui: „Oo Jumal, ole talle Armuline! Oo Jumal, andesta talle!“ kuni ta oma palvepaigas istub ja gaase ei erita.“

482. Ibn Sirin jutustas: Abu Hurairah (*raa*) ütles: „Jumala Sõnumitooja (*saws*) juhtis meid ühes kahest *iša* palvest (Abu Hurairah (*raa*) nimetas selle palve, aga ma unus-

² See, kelle armastus on südames kinni ja kes on rohkem kui sõber või armastatu. Prohvetil (*saws*) oli vaid üks khaliil - Jumal, kuid palju sõpru.

tasin).“ Abu Hurairah (*raa*) lisas: „Ta palvetas kaks rakat ja seejärel lõpetas palve tasliimiga. Ta tõusis ühe mošees lebava puutüki juurde ja toetus sellele, nagu oleks ta vihane. Siis pani ta oma parema käe vasema peale ja võttis oma käes kinni, pannes sõrmed vaheliti ja seejärel pani ta oma parema põse vasema käelaba välisküljele. Inimesed, kellel kiire oli, lahkusid uste kaudu mošees. Nad imestasid, kas palvet on lühendatud. Rahva hulgas olid ka Abu Bakr ja Umar (*raa*), kuid nad kõhklesid, kas Prohvetilt (*saws*) küsida. Pikakäeline mees, keda kutsuti Dhu-l-Jadain („kahe käe omanik“) küsis Prohvetilt (*saws*): „Oo Jumala Sõnumitooja, kas sa unustasid või on palvet lühendatud?“ Prohvet (*saws*) vastas: „Ma ei ole unustanud ega ole ka palvet lühendatud.“ Prohvet (*saws*) lisas: „Kas see, mis Dhu-l-Jadain räägib, on tõsi?“ Nad vastasid: „Jah, see on tõsi.“

Prohvet (*saws*) tõusis jälle püsti ja juhtis palvet, viies lõpule ülejäänud palve, mille ta oli unustanud, ja tegi tasliimi ja seejärel ütles „allaahu akbar“ ja tegi kummarduse, nagu tavaliselt või pikema. Seejärel tõstis ta pea, öeldes „allaahu akbar“; siis ütles ta jälle „allaahu akbar“ kummardus (teist korda), nagu tavaliselt või pikemalt. Seejärel tõstis ta pea, öeldes „allaahu akbar“.

(Alledastaja lisas: „Ma arvan, et nad küsisid (Ibn Sirinilt), kas Prohvet (*saws*) lõpetas palve tasliimiga. Ta vastas: „Ma kuulsin, et Imran bin Husain ütles: „Siis ta (st Prohvet (*saws*)) tegi tasliimi.““)

507. Nafi jutustas: Ibn Umar (*raa*) ütles: „Prohvetil (*saws*) oli kombeks oma kaamel istuma panna ja näoga selle suunas palvetada³.“ Ma küsisin: „Mis Prohvet (*saws*) siis teeks, kui keegi kaamelit hirmutaks ja ta liiguks?“ Ta vastas: „Ta võtaks selle sadula, paneks enda ette ja ja palvetaks, näoga selle tagaosa suunas.“ Ibn Umar (*raa*) tegi samuti.

509. Abu Salih As-Samman jutustas: „Ma nägin Abu Said Al-Khudrit (*raa*) ühel reedel millegi taga palvetamas, mis oli talle sutra eest. Üks noor mees Banu Abu Mu’aiti hõimust tahtis ta eest (st tema ja sutra vahelt) läbi minna, kuid Abu Said (*raa*) lükkas ta rinnust tagasi. Kuna muud võimalust polnud, proovis noormees uuesti mööduda, kuid Abu Said (*raa*) lükkas ta veelgi tugevamalt tagasi. Noormees sõimas Abu Saidi (*raa*) ja läks Marwani juurde, et Abu Saidi (*raa*) peale kaevata. Abu Said (*raa*) järgnes noormehale Marwani juurde, kes temalt küsis: „Oo Abu Said, mis sinu ja su venna poja vahel juhtus?“ Abu Said (*raa*) vastas: „Ma kuulsin Prohvetit (*saws*) ütlemas: „Kui keegi teist millegi taga palvetab, mis talle sutraks on ja keegi püüab tema eest läbi minna (st palvetaja ja tolle sutra vahelt), siis peab palvetaja ta eemale lükkama ja kui mööduja keeldub, peab tema suhtes jõudu kasutama,

³ Kui moslem palvetab, peab ta ees olema sutra ehk midagi, mis oleks tema ja mööduvate inimeste vahel.

sest see on saatan.““

510. Busr bin Said jutustas, et Zaid bin Khalid (*raa*) saatis ta Abu Juhaimi (*raa*) juurde, et küsida, mida ta oli Jumala Sõnumitoojalt (*saws*) kuulnud inimese kohta, kes tahab palvetaja eest läbi minna. Abu Juhaim (*raa*) vastas: „Jumala Sõnumitooja (*saws*) ütles: „Kui see inimene, kes palvetaja eest läbi läheb, teaks oma patu suurust, eelistaks ta 40 oodata, enne kui tema eest läbi minna.“ Abu An-Nadr ütles: „Ma ei mäleta täpselt, kas ta ütles 40 päeva, kuud või aastat.“

511. Aisha (*raa*) jutustas: „Mulle nimetati asjad, mis nullivad palve. Nad ütlesid: „Palve nullib koer, eesel või naine (kui nad palve ajal palvetajate eest läbi lähevad).“ Ma ütlesin: „Te olete meist (st naistest) teinud koerad. Ma olen näinud Prohvetit (*saws*) palvetamas, samal ajal kui ma ise lamasin oma voodis, tema ja qibla vahel. Iga kord, kui mul midagi vaja oli, lipsasin ma minema, sest ma ei tahtnud temaga silmitsi seista.“

512. Aisha (*raa*) jutustas: „Prohvetil (*saws*) oli kombeks palvetada, samal ajal kui mina tema ees voodis magasin. Kui ta tahtis aga witril palvetada, äratas ta mu üles ja ma palvetasin witril.“

516. Abu Qatada Al-Ansari (*raa*) jutustas: „Jumala Sõnumitooja (*saws*) palvetas ja kandis oma tütre Zainabi (*raa*) tüdruku Umamat, kelle isa oli Aas bin Rabi bin Abd-Shams. Kui ta kummardas, siis pani ta tüdruku maha ja kui tõusis püsti, siis pani ta kukile.“

520. Amr bin Maimun jutustas: Abdullah (bin Masud) (*raa*) ütles: „Samal ajal kui Jumala Sõnumitooja (*saws*) Kaaba juures palvetas, istusid mõned Quraiši inimesed koosviibimisel. Üks neist ütles: „Kas näete seda muraa'id? Kes teist lähaks ja tooks sõnnikut, tapetud kaameli verd ja sisikonna selle teatud perekonna juurest ja ootaks, kuni ta on täiskummarduses ja paneks kõik selle ta õlgade vahele?“ Nurjatuim neist (Uqba bin Abu Mu’ait) läks ja kui Jumala Sõnumitooja (*saws*) täiskummarduses oli, pani need ta õlgade vahele. Prohvet (*saws*) jäigi täiskummardusse ja nad naersid nõnda, et kukkusid üksteisele otsa. Üks mööduja läks Fatima (*raa*) juurde, kes oli tol ajal noor tüdruk. Ta tuli jooksuga ja Prohvet (*saws*) oli ikka veel täiskummarduses. Ta võttis need ära ja needis Quraiše näkku. Kui Jumala Sõnumitooja (*saws*) oma palve lõpetanud oli, ütles ta: „Oo Jumal, hävita Quraiš(i uskmatud)!“ Ta ütles nii kolm korda ja lisas: „Oo Jumal, hävita Amr bin Hisham, Utba bin Rabi’a, Shaiba bin Rabi’a, Al-Walid bin Utba, Umaiyya bin Khalaf, Uqba bin Abi Mu’ait ja Umara bin Al-Walid.“ Abdullah (*raa*) lisas: „Jumala nimel, ma nägin neid kõiki surnult Badri lahingu päeval lahinguväljal

⁴ Keegi, kes teeb asju vaid selleks, et teised näeksid.

FATWANURK

palve – õigustatud mööndused

Tõlkinud ja koostanud: Aisha

OPEREERIV ARST MAGAB PALVEAJA MAHA

Küsimus: Üks arst tegeleb kiireloomuliste operatsioonidega, mille tõttu tal ei ole vahel aega palvetada, kuni palveaeg on juba läbi. Mida peaks ta tegema? Talle on öeldud, et ta peaks ka sellises situatsioonis õigeaegselt palvetama. Kuidas seda teha?

Vastus: Iga moslem peaks õigeaegselt palvetama ja ei tohiks end millestki muust segada lasta, välja arvatud juhul, kui ette tuleb midagi kiireloomulist, mille vastu ta midagi ei saa, nagu näiteks uppuja päästmine või inimeste põlevast majast välja toomine või valvamine, kui on oodata vaenlase rünnakut. Sellistel juhtudel on lubatud palvega hiljaks jääda, isegi kui palveaeg on juba läbi. Tavaliste asjade puhul, millega oht seotud ei ole, ei tohiks aga palvetamisega hiljaks jääda.

Šeikh Abd Al-Aziz ibn Baaz („Fataawa Noor ala Al-Darb“ 2/758)

KUI IMAAM ON LIIGA KAUA TÄISKUMMARDUSES

Küsimus: Mul on väga raske koos imaamiga täiskummarduses olla, kui ta seda liiga kaua teeb. Mida peaksin ma tegema – enne teda tõusma või temaga koos lõpuni kummardama?

Vastus: Kui hetkest, mil imaam lausub *takbiiri* kuni hetkeni, millal ta tõuseb, ei ole võimalik kummarduses olla, võib veidi end kergitada, jäädes siiski võimalikult maadligi. Kui maha ei ole võimalik kummarduda, tuleks kummarduda nii maadligi kui vähegi võimalik.

Šeikh Muhammad ibn Ibrahim („Al-Durar Al-Sanniyya“ 4/421)

VÄLISMAAL LOENGUTE AJAL PALVETE ÜKSTEISE JÄREL LUGEMINE

Küsimus: Mu sugulane õpib Ungaris ja tahaks teada, kuidas palvetada, kui tal on loengud 8.00-18.00 ja palveajad jäävad loengute sisse. Kuidas peaks ta palvetama? Kas tal on lubatud palveid lühemana teha ja neid üksteise järel lugeda või peaks ta need lihtsalt üksteise järel lugema?

Vastus: Palve on äärmiselt oluline ja see on moslemitele kohustuseks kindlatel aegadel (4:103, 2:238, Sahih Al-Bukhari 527, Sahih Muslim 85). Kui see on kindlaks tehtud, peaks küsija tegema kõik endast oleneva, et seda kohustust täita, näiteks valides loenguajad, mis palveaegadega kokku ei lange ja paludes õppejõult luba kusagil puhtas kohas palvetada. On ju teada, et palve ei võta rohkem kui 5 minutit. Kindlasti ei tohiks palvetamata jätta, kuna inimene on loengu ajal väljumiseks liiga häbelik või nõrk või kuna ei taheta välja näidata, et ollakse moslem. Islami õpetlased on üksmeelil, et kui moslem elab uskmata riigis ja ta ei saa seal avalikult oma usku praktiseerida, on ta kohustatud kolima kuhugi, kus ta usu praktiseerimine

on võimalik, välja arvatud juhul, kui tal tõesti ei ole võimalik kolida (4:97-99).

Kui küsija on teinud kõik endast oleneva, kuid siiski ei saa õigeaegselt palvetada, on tal lubatud palved üksteise järel lugeda: *dohr asriga* ja *maghrib išaga*, kuna Ibn Abbas (*raa*) on edastanud, et Jumala Sõnumitooja (*saws*) palvetas *dohri* ja *asri* ning *maghribi* ja *iša* Mediinas vahel üksteise järel, kuigi ei olnud ei hirmu ega vihma (Muslim 705).

Küsija peaks palvetama täispikad ja mitte lühendatud palved, sest kui ta jääb sinna kohta kauemaks kui neli päeva, käivad tema kohta samad seadused mis kohalike elanike kohta.

Palvete lühendamise ja üksteise järel lugemise vahel ei ole mingit seost. Võib juhtuda, et palveid tuleb üksteise järel lugeda reisides (kui nad on ka lühendatud) või kodustes tingimustes (kus nad on oma täispikkuses), kui ollakse näiteks haige või sajab hirmsasti vihma ja mošeesse minek on raskendatud. Palveid võib lühendada vaid reisides.

Islam Q&A

PIDEV GAASIERITUS JA MOŠEES KÄIMINE

Küsimus: Kui mu keha eritab pidevalt gaase, millel lõhna ei ole, kas tohin ma siis mošees palvetamas käia? Kui tihti peaks ma kohustuslike ja vabatahtlike palvete jaoks *wudu* tegema?

Vastus: Gaasieritus katkestab *wudu*, kuna Abu Hurayrah (*raa*) jutustas, et Jumala Sõnumitooja (*saws*) ütles: „Selgelt, kes on väikese mustuse seisukorras, palvet vastu ei võeta, kuni ta teeb *wudu*.“ Üks Hadramawti mees küsis: „Mis on see väikese mustuse seisukord, oo Abu Hurayrah?“ Ta vastas: „Vaikselt või häälekalt gaasi eritamine.“ (Sahih Al-Bukhari 135).

Gaasi eritamist võib olla kahte liiki: 1. Vahepausidega gaasi eritamine. Sellisel juhul peab tegema *wudu* ja palvetama ajal, mil gaasieritust ei ole. 2. Pidev gaasi eritamine. Sellisel juhul tuleks *wudu* teha iga palve jaoks, vastavalt enne iga palvet ja seejärel palvetada nii kohustuslik palve kui selle juurde käivad vabatahtlikud palved ühe *wuduga*. Kui vahepeal ka gaase eritub, ei ole sellest midagi (Šeikh Al-Islam Ibn Taymiyah – „Majmoo' Al-Fataawa“ 21/221).

Kui gaasil, mis eritub, on ebameeldiv lõhn, ei tohiks mošeesse palvetama minna, sest see võib häirida teisi palvetajaid ja ingleid. Jumala Sõnumitooja (*saws*) ütles: „Kes sööb küüslauku või sibulat või lekib, ärgu mošeesse tulla, sest ingleid häirivad samad asjad, mis Aadama poegi.“ (Sahih Muslim).

Samas, kui gaasid ei haise, siis ei ole põhjust, miks see isik ei võiks mošeesse siseneda ja seal istuda.

Islam Q&A

KATEETRI JA KANÜÜLIGA PATSIENDI WUDU JA PALVE

Küsimus: Kuidas peaks operatsiooni tõttu voodiravil ja kateetri ja kanüüliga patsient *wudut* tegema ja palvetama, kui tal ei ole võimalik voodist välja minna? Sellised instrumendid võivad patsiendi külge jääda päevadeks.

Vastus: Palve on kohustuseks igale moslemile, ükskõik mis seisukorras ta siis ka ei oleks, seni kui ta mõistus on selge. Kui inimene on haige, kuid suuteline püsti palvetama, peaks ta püsti palvetama. Kui see ei ole võimalik, siis peaks ta istudes palvetama. Kui seegi pole võimalik, peaks ta külje peal lebades palvetama. Kui seegi pole võimalik, peaks ta selili lamades palvetama (Sahih Al-Bukhari 1066).

Ka enda puhastamine käib sarnase loogika järgi: kui haige saab veega *wudu* teha, peaks ta veega *wudu* tegema. Kui see aga võimalik pole, peaks ta tegema tajammumi. Patsient, kellel on pandud kateeter, peaks tegema *wudu* just enne palvetamist. See, mis temast peale *wudu* tegemist eritub, ei loe. Sama käib ka näiteks naise kohta, kellest eritub istihaadat (haigusest ja mitte menstruatsioonist tingitud või sünnitusjärgset verd): ta peaks tegema *wudu* just enne palvetamist ja see, mis peale *wudut* temast voolab, ei katkesta enam *wudut*. Seega nii patsient küsimusest kui istihaadaga naine võivad peale *wudu* tegemist palvetada nii kohustuslikke kui ka vabatahtlikke palveid, Koraani lugeda või Kaaba ümber tawaafi sooritada. Kui aga palveaeg otsa saab, peavad nad kõike seda vältima, kuni on teinud uue *wudu*.

Islam Q&A

HAIGE KAHE PALVE ÜKSTEISE JÄREL LUGEMINE

Küsimus: Ühel kõhuvähiga patsiendil on kõhuõõnde jäetud auk, et liigsed vedelikud saaksid sealtkaudu väljuda. Ta küsib, kas tal on lubatud palveid kombineerida.

Vastus: Jah, tal on lubatud palveid üksteise järel lugeda. Seega võib ta *dohri* ja *asri* üksteise järel palvetada ja samuti ka *maghribi* ja *iša*; varasema või hilisema palve ajal, kuidas tal endal lihtsam on. Haigusest tingitud raskendatud olukord on üks neist asjadest, mille puhul on lubatud palveid üksteise järel lugeda. Prohvet (*saws*) lubas ühel naisel, kes vaevles istihaada käes, palveid üksteise järel lugeda (Abu Dawud 287, At-Tirmidhi 128).

Samas tuleks kindlasti märkida, et haige inimene, kellel on oma haiguse tõttu lubatud palveid üksteise järel lugeda, peaks siiski palvetama täispikkuses ja mitte lühendatud palved, sest palvete lühendamine on lubatud vaid reisijale. Osad inimesed on väärarusaamas, et kui neil on haiguse tõttu kodus lubatud palveid üksteise järel lugeda, võivad nad neid ka lühendatult lugeda, kuid see ei ole õige (Šeikh Al-Islam Ibn Taymiyah „Majmoo' Al-Fataawa“ 22/293).

Islam Q&A

KUI EKSAK KESTAB LÄBI ASRI JA MAGHRIBI AJA

Küsimus: Ma valmistun oluliseks eksamik, mis kestab 14.00-18.00. Minu mureks on, et *asr* on kell 14.30 ja *maghrib* kell 17.00. Eksam on jaotatud teatud osadeks, millest igaühele tuleb vastata kindla aja jooksul. Iga osa järel on 10-minutine vaheaeg, kuid ma ei usu, et eksamineerimiskohas oleks ruum, kus saaksin palvetada, kuna eksam toimub välissaatkonnas. Lisaksin ka, et eksami päeval olen seal esimest korda ega tunne seda kohta.

Vastus: Kui asjalood on nii, nagu sa neid kirjeldad, siis

kümnest minutist peaks piisama, et palvetada ja palvekoht ei ole oluline; peaasi, et see oleks puhas, kuna Prohvet (*saws*) ütles: „... maa on tehtud puhtaks: puhastamisvahendiks ja kummardamiskohaks, seega ükskõik kus inimene ka palveajal ei viibiks, las ta palvetab.“ (Sahih Al-Bukhari 335, Sahih Muslim 521).

Kui sul on 10-minutise pausi ajal raske palvetada, kuna oled näiteks eksamisse liialt süüvinud, siis võid sa palvetada palved üksteise järel; st *dohri* ja *asri* koos *dohri* ajal ja *maghribi* ja *iša* koos *iša* ajal.

Tuleks ka märkida, et palvete üksteise järel palvetamist peaks tegema vastava süsteemi järgi; st *dohr* koos *asri* ja *maghrib* koos *išaga* ja mitte näiteks *asr*, *maghib* ja *iša* koos, kuna päevaseid palveid ei tohiks kunagi jätta peale päikeseloojangut. Eelnev on ka näiteks šeikh Ibn Uthaymeeni seisukoht.

Islam Q&A

PALVETAMISRASKUSED TÖÖL

Küsimus: Ma elan Austraalias ja töötan kiirtoidurestoranis, kus müüakse põhiliselt kana. Töötan seal kolm korda nädalas, 3-4 tundi päevas, ilma pausita. Seetõttu jääb mul *asr* õigel ajal palvetamata. Kas ma tohin *asri* ja *maghribi* üksteise järel lugeda?

Vastus: Töö tõttu ei ole lubatud palvet edasi lükata (24:37-38). Seega peaksid sa oma tööd nii organiseerima, et see sinu palvetamist ei segaks. Tuleks administratsiooniga mingile sobilikule kokkuleppele jõuda. Õigel ajal palvetamine ja sellest tulenev usu kasv sinu südames tasuvad kindlasti ära seda vaeva, mis sa võid tööl õigeaegse palvetamisega näha.

Asrit ja *maghribi* üksteise järel lugeda ei ole lubatud. Üksteise järel on võimalik palvetada *dohr* ja *asr* ning *maghrib* ja *iša*. Need on kombinatsioonid, millest islami seaduses juttu. *Asrit* ei ole lubatud peale päikeseloojangut jätta, samuti nagu *maghribi* ei ole lubatud enne päikeseloojangut palvetada.

Sa pead kindlasti väga püüdma seda probleemi lahendada. Palvetamiseks kulub sul maksimaalselt kümme minutit, seega võiksid proovida oma ülemusega rääkida, et ta lubaks sul selle võrra varem alustada või hiljem lõpetada. Kui sul oleks vaja WCsse minna, siis sind ju lubatakse; miks mitte palvetama. Riigis, kus sa elad, võib olla vähemuste kaitseks seadusi, mis sind aitavad, seega võid ka seda uurida, kui sind muidu palvetama ei lubata.

Kui aga see on sulle kõigest hoolimata liiga raske ja sa mingit muud lahendust ei leia, siis peaksid endale leidma teise tööd, mis sinu palvetamist ei segaks. Kui sa muud tööd ei leia ja oled sunnitud seda tööd edasi tegema, võib see olla piisavaks põhjuseks, et palveid üksteise järel lugeda; st peaksid palvetama *asri* juba koos *dohriga* ja hiljem *maghribi* koos *išaga*.

Islam Q&A

TEGEMATA JÄÄNUD PALVED

Küsimus: Mitu rakat peab palvetama neid palveid, mille aeg on juba mööda läinud, kuid mida ei olnud võimalik õigel ajal sooritada?

Vastus: Kõigepealt, palveid tuleb alati sooritada nende õigel ajal (4:103), välja arvatud juhul, kui palve eiramiseks on olemas tõsine vabandus.

Tõsiste vabanduste hulka kuuluvad näiteks magamine ja siiras unustamine. Prohvet Muhammed (*saws*) on öelnud: „Kes unustab palve või magab, selle heastamine on

selle palvetamine niipea, kui meelde tuleb.” (Sahih Muslim 684).

Kes ei palveta, kuni palveaeg juba läbi on, on teinud pattu, mida peetakse üheks suurtest pattudest. Ta peab oma pattu kahetsema ja edaspidi õigeaegselt palvetama. Palve sooritamine, kui selle aeg on juba möödunud ja mittepalvetamiseks vabandus puudub, ei anna enam midagi. Inimene, kes on sellisesse olukorda sattunud, peaks palvetama palju vabatahtlikke palveid, lootuses, et need parandavad tema vigaseid kohustuslikke palveid.

Mis puutub aga sellesse, kellel on olemas tõsine põhjus, nagu magamine või unustamine, siis tema peab lihtsalt palvetama niipea, kui ta ärkab või kui talle see meelde tuleb. Palvetada tuleb sama arv rakasid, mis ta õigeaegselt oleks palvetanud. Abu Qatadah (*raa*) on edastanud hadithi (Sahih Muslim 681), mille kohaselt Prohvet (*saws*) ja ta kaaslased magasid kord reisi ajal *fažri* maha ja kui ärkasid, siis palvetasid määratud 2 rakat. Õpetlased on ühel meelel, et järgi tegemine peab olema täpselt sama, mis originaaltegu.

Islam Q&A

KUI LAPS SEGAB PALVET

Küsimus: Ma püüan alati õigeaegselt palvetada, kuid mul on 18-kuune väike laps ja mul ei ole alati täiskasvanut käepärast, kes teda palve ajal vaataks. Probleem seisneb selles, et iga kord, kui ma palvetan, tuleb ta, istub mu ette ja segab mind. Kas mu palve on sellises olukorras vastuvõetav? Kas oleks parem sellisel juhul oma palve edasi lükata, kuni keegi tuleb tema eest hoolitsema, isegi kui see tähendaks, et palveaeg juba läbi saab?

Vastus: Moslemid peavad palvetama õigeaegselt ja palve edasilükkamine ei ole lubatud (4:103). Kui sinu laps sinu ees palve ajal kõnnib, siis see sinu palvet kehtetuks ei tee. On olemas hadith (Sahih Al-Bukhari 486, Sahih Muslim 844), mille kohaselt Prohvet (*saws*) palvetas, hoides süles oma tütre Zaynabi (*raa*) väikest tütart Umamah't. Kui ta kummardus, pani ta beebi maha ja kui tõusis püsti, siis võttis ta jälle sülle. Samuti lubas ta oma tütrepoegadel Hasanil ja Husaynil palve ajal oma selga ronida (An-Nisaa'i 1192, Saheeh Sunan An-Nisaa'i 1/246). Palveta õigel ajal edasi ja aidaku Jumal sind kõiges, mis on hea.

Šeikh Muhammed Salih Al-Munajjid

IŠA KOOS MAGHIBIGA PALVETAMINE, KUI IŠA ON VÄGA HILJA

Küsimus: Mul on 12-aastane poeg, kes küsib, kas tal on lubatud *iša* kohe peale *maghribi* palvetada ja magama minna, kui *iša* on väga hilja ja ta peab *fažri* ja kooli jaoks vara tõusma.

Vastus: Palved peaks põhimõtteliselt palvetama nende õigetel määratud aegadel (4:103). Palveid ei ole lubatud üksteise järel palvetada, välja arvatud juhul, kui selleks on hea põhjus, nagu näiteks reisimine, vihm või muud raskendavad olud. Kui *iša* palve on väga hilja ja *fažr* väga vara, võib *iša* kohe peale *maghribi* palvetada ja magama minna.

Abdallah ibn Abbas (*raa*) on jutustanud, et Prohvet (*saws*) palvetas Mediinas *asri* koos *dohriga* ja *iša* koos *maghribiga* ajal, mil ei olnud ei hirmu ega vihma. Nad küsisid: „Miks ta seda tegi?“ Ta vastas: „Ta tahtis, et ta ko-

gukond mõistaks, et neid ei panda raskesse olukorda.“
(Sahih Muslim)

Šeikh Ibn Uthaymeen („Fataawa“ 12/206)

KAKS VÕI ÜKS ADHAANI JA IQAAMAT KUI PALVED ON ÜKSTEISE JÄRGI

Küsimus: Kui palved üksteise järgi loetakse, kas peab siis tegema kaks või ühe *adhaani* ja *iqaama*?

Vastus: Õpetlased on eriarvamusel, mitu *adhaani* ja *iqaamat* peaks palvete üksteise järel lugemisel tegema. Õige arvamus on, et sellisel juhul tuleks teha üks *adhaan* ja kaks *iqaamat*. Sellisel arvamusel on kõik hanafi ja hanbali koolkonna õpetlased, enamused šafi'i koolkonna õpetlasi ja mõned maliki koolkonna õpetlased. Tõend selleks on, et Prohvet (*saws*) oma hüvastijätku palverännaku ajal, kui ta Arafatil *dohri* ja *asri* ja Muzdalifas *maghribi* ja *iša* koos palvetas, tegi ta seda ühe *adhaani* ja kahe *iqaama*ga (Sahih Muslim 1218). Samal arvamusel on ka fatwakoomitee liikmed ja šeikh Muhammad ibn Sallih Al-Uthaymeen.

Adhaani ja *iqaama* puhul on tegemist fard kifaayaga, seega on need kohustuseks kogukonnale ja mitte igale indiviidile eraldi. Seega, kui keegi kohalikust kogukonnast *adhaani* ja *iqaamat* teeb, piisab sellest kõigile, kes koos palvetavad. Samas, kui palvetatakse kusagil, kus *adhaani* ega *iqaamat* ei kõla, peaks need ise tegema.

Islam Q&A

RASEDA KUMMARDUS PALVES

Küsimus: Olen rase ja muretsen oma palve pärast. Asi on nimelt selles, et *rukut* ma saan veel teha, aga *sužuud* on minu jaoks väga raske. Seega sooviksin ma teada, kas peaksin äkki istudes palvetama, kuigi olen suuteline enamust palvest normaalselt sooritama. Ja kui ma peaksin istuma, siis kas põrandal või toolil?

Vastus: Põhimõtteliselt peaks see, kes on haige, tegema palve liigutustest nii palju, kui ta suudab. Selleks on Koraanis ja sunnas palju tõendeid (näiteks 64:16, 2:286, Sahih Al-Bukhari 7288, Sahih Muslim 1337).

Imraan ibn Husayn (*raa*) on jutustanud: „Mul olid hemorroidid ja ma küsisin Prohvetilt (*saws*) palvetamise kohta. Ta vastas: „Palveta püsti; ja kui sa ei saa, siis istudes; ja kui sa ei saa, siis küljel lamades.“ (Sahih Al-Bukhari 1117)

Sellest tulenevalt, kui sa saad, siis palveta püsti; kui ei, siis võid istudes palvetada. Istuda on lubatud nii maas kui ka toolil, kuigi parem on maas istuda, kuna sunnaks on istuda ristis jalgadega.

Kui sa suudad seista, siis kummardu *rukukuks* seistes ja kummardu *sužuudiks* istudes, sest seismine on *rukule* lähem ja istumine on *sužuudile* lähem.

Islam Q&A

KONTRAKTSIOONIDES RASEDA PALVE

Küsimus: Millal lõpetab sünnitav naine palvetamise? Kas peab ta ikka veel palvetama, kui tal on juba kontraktsioonid või ta kehast vedelikku eritub?

Vastus: Kui naisel, kelle rasedus on lõpukorral, tuleb verd ja tal on valud, kuid ta ei tea, kas need on kontraktsioonid, mis viivad sünnituseni või lihtsalt Braxton-Hicksi kokkutõmbed, kas peab ta siis palvetama? Siin võib oletada kahte asja: 1. Kontraktsioonid kaovad ja rasedus jätkub. 2. Tegemist on tõeliste kontraktsioonidega ja naine ei palveta enam. Naine peab siin lähtuma sellest, mis tema meelest õige on, st kui ta arvab, et ta tõesti hakkab peagi sünnitama, siis ta enam ei palveta. Kui ta aga teab, et tal on enne sünnitust mitu päeva lihtsalt kontraktsioonid, siis palvetab ta edasi.

Kui ta lähtub oletusest, et hakkab peagi sünnitama ja enam ei palveta, kuid siis annavad kontraktsioonid järgi ja ta kannab oma last edasi, kas peab ta siis need palved järgi tegema? Vastus oleks, et eelistatav on, kui ta need palved järgi teeb. Kui ta neid palveid järgi ei tee, siis ka sellest pole midagi, kuna ta lähtus oma oletusest, mis ei osutunud õigeks.

Šeikh Muhammad ibn Saalih Al-Uthaymeen

ISEENESELIKU ABORDI LÄBI TEINUD NAISE PALVE

Küsimus: Kui naine teeb läbi iseeneseliku aborti, kas ta võib siis kohe palvetama hakata?

Vastus: Kõik sõltub veritsemise tüübist. Kui tegemist on nõ sünnitusjärgse veritsemisega, siis naine ei palveta. Sünnitusjärgseks veritsemiseks peetakse iseeneseliku aborti puhul verd, mis tuleb peale sellise loote kaotamist, millel on juba inimkuju, st kas nähtav jalg, käsi või pea. Kui avorteerunud loode on veel vaid tomp, millel inimkuju ega jäsemeid näha ei ole, ei peeta sellele abordile järgnevat veritsemist sünnitusjärgseks vereks ja naine palvetab nagu tavaliselt.

Kui naine ei tea, kas tema lootel olid juba inimese tunnused või mitte ja tal ei ole võimalik seda ka järele küsida, peaks ta uurima, kas ta rasedus oli vanem või noorem kui 80 päeva. Selle tõestuseks on hadith, milles Prohvet (*saws*) selgitas, et iga inimene areneb oma ema üsas kõigepealt 40 päeva; seejärel on ta sama arv päevi rippuv klomp; seejärel sama arv päevi mudgha ja siis saadab Jumal talle ingli ...

Mis puutub aga veresse, mida võib tulla enne tavalist sünnitust, siis kui sellega kaasnevad kontraktsioonid, on see nifaas ja naine ei palveta; kui aga mitte, siis see ei ole nifaas ja naine palvetab edasi.

Šeikh Muhammed Salih Al-Munajjid

ÕPIME ARAABIA KEELT!

Koostanud ja tõlkinud: Kätlin Hommik-Mrabte

.....

Sel kuul on usinate araabia keele õppijate ülesandest end „läbi närida“ „Modernse araabia keele õpiku“ 5. ja 6. peatükist. 5. peatükil seekord tekst ja sõnavara puuduvad ja tavaliselt neile kulunud aeg tuleks pühendada eelnevate tekstide ja sõnade kordamisele.

Jätkame pööramise õppimisega. Peale seekordseid peatükku peaks „olevikus“ pööramine meil selge olema nii ainsuses, mitmuses kui ka duaalis. Tutvume ka isikuliste asesõnade, käänete, artiklite, partiklite ja päikese- ning kuutähtedega; uurime, kuidas araabia keeles sõnatüvede abil sõnu moodustatakse; seletame, kuidas tuleb sõnavara tulpades erinevaid lühendeid ja märke mõista.

Ärge unustage, et iga peatüki puhul on soovitatav alustada grammatikast, seejärel teha endale selgeks sõnavara ning viimaks tekst. Sõnavara õppimisel tuleb nimisõnade puhul ära õppida nii ainsus kui mitmus, omadussõnade puhul nii meessoost kui ka naissoost vormid (kui mõlemad on antud) ja tegusõnade puhul nii „oleviku“ (st lõpetamata) kui ka „mineviku“ (st lõpetatud) vorm.

Jõudu tööle!

٥ - خمسة الدرس الخامس

TEKST

Antud õppetükk on pühendatud eelneva kordamiseks. Alates sellest õppetükist läheme transkriptsioonilt lõplikult araabia kirjale üle. Esimeseks ülesandeks on kõigi eelnevate tekstide üle kordamine, et õpilane oleks võimeline neid korrektset lugema (nii *scriptio plenas* kui ka *scriptio defectivas*) ja kirjutama. Üle tuleks korrata ka siiani õpitud sõnavara.

GRAMMATIKA

1. پۆرāmINE: muḍāri' marfū' المَضارِعُ المَرْفُوعُ

Eelnevates õppetükkides rääkisime muḍāri' marfū' peamistest kasutustest ning pööramisest ainsuses ja mitmuses. Araabia keeles on peale ainsuse ja mitmuse ka **duaal**, millega saab väljendada paari (kahe) asja või inimese tegevust. Duaalis pööramisel muutuvad verbi lõpud:

تُتْرَسَانُ - teie (kaks) õpite

يُتْرَسَانُ - nemad (kaks – m) õpivad

تُتْرَسَانِ - nemad (kaks – n) õpivad

Nüüd on meil võimalik moodustada tabel kogu muḍāri' marfū' pööramiseks.

ПӨӨRAMISTABEL

الْمُتْرَعِ DUAAL	الْجَمْعِ MITMUS	الْمُفْرَدِ AINSUS	الْمُعْتَرَعِ المَرْفُوعِ
تُتْرَسَانُ	تُتْرَسُونَ	تُتْرَسُ	1. isik الْمُتْرَعِ M
تُتْرَسَانِ	تُتْرَسُونَ	تُتْرَسُ	2. isik الْمُتْرَعِ M
تُتْرَسَانِ	تُتْرَسُونَ	تُتْرَسِينَ	N
يُتْرَسَانُ	يُتْرَسُونَ	يُتْرَسُ	3. isik الْعَائِدِ M
يُتْرَسَانِ	يُتْرَسُونَ	يُتْرَسُ	N

2. ISIKULISED ASESONAD: الضمير المفصل

Eelnevates õppetükkides rääkisime ainsuse ja mitmuse isikulistest asesõnadest, kuid araabia keeles eksisteerivad need ka duaalis:

أَنْتُمْ - teie (kaks)

هُمَا - nemad (kaks)

المثنى DUAAL	الجمع MITMUS	المفرد AINSUS	الضمير المنفصل Ainsus
نَحْنُ meie kaks	نَحْنُ meie	أنا mina	أَنَا، أَنَا
أَنْتَما teie kaks	أَنْتُمْ teie	أَنْتِ sina	أَنْتَ، أَنْتِ
أَنْتَما teie kaks	أَنْتُمْ teie	أَنْتِ sina	أَنْتَ، أَنْتِ
هُمَا nemad kaks	هُمَّ nemad	هُوَ tema	هُوَ، هِيَ
هُمَا nemad kaks	هُمَّ nemad	هُمَّ tema	هُوَ، هِيَ

Kasutus –

Isikulisi asesõnu kasutatakse:

- nominaallause alguses:

طالبةٌ سوريةٌ هي - Ta (n) on süüria üliõpilane.

- aluse rõhutamiseks:

أنا، أَذْهَبُ إِلَى الْجَامِعَةِ - Mina, ma lähen ülikooli.

3. SÕNATÜVED JA LIITED: Kuidas kasutada sõnaraamatut?

Araabia keeles on sõnatüvi äärmiselt oluline. Sõnatüvel, mis koosneb reeglina kolmest kaashäälikust, on alati mingi kindel tähendus. Näiteks: kolmest kaashäälikust koosnev sõnatüvi **DRS** väljendab üldist õppimise ideed.

Iga sõna koosneb seega kolmest tüvekaashäälikust, mis asuvad teatud skeemis. Igas skeemis on teatud eesliited, järelliited ja vokaalid ning igal skeemil on oma semantiline väärtus.

Näiteks: Kui kokku viia sõnatüvi **DRS** ja kohanimega seotud skeem **ma--a-a**, saame **maDRaSa**, mis otseses tõlkes tähendaks „koht, kus õpitakse“, seega kool.

مَدْرَسَةٌ + دَرَسَ = مَدْرَسَةٌ

Suure osa järgnevatest õppetükkidest pühendame peamiste skeemidega tutvumisele ning nende õppimisele. Skeemide tundmine on araabia keeles äärmiselt oluline:

- et oleks võimalik lugeda ilma vokaalideta. Kuna skeeme on vaid teatud hulk, võimaldab see nende äratundmisel paika panna ka lühikesed vokaalid sõnas.

Näiteks: طالب، mille skeemiks on **ط ل ب**, loetakse **طالِب**.

- et oleks võimalik sõnaraamatut kasutada, kuna seal on sõnad klassifitseeritud kõigepealt sõnatüve järgi.

Näiteks: Sõna **مَدْرَسَةٌ** ei otsita mitte **م** tähe vaid **ل** tähe alt, kuna kõigepealt tuleb üles leida **س ر ل**, mille juurest võib seejärel leida kõik antud tüvega sõnad.

Skeemide kokkuleppeline kirjutusviis –

Arabia keele grammatika raamatutes ei kasutata tüvekaashäälikute väljendamiseks mitte x-e ega kriipse, vaid tüüpilise فعل (tegema), kus sümbooliseerib iga tüve esimest, ع teist ja ل kolmandat kaashäälikut.

Kohanime skeem مَفْعَلَةٌ näeks seega välja hoopis nii: مَفْعَلَةٌ.

Skeemide kasutus –

Skeemid, millega tutvusime 4. õppetüki 8. harjutuses, on järgmised:

فَاعِل : tegijanime skeem (vaata ka õp. 12), näiteks: طالب

فَعِيل : omadus- ja nimisõnaskkeen, näiteks: كريم

يَفْعَل : üks verbiskeemidest (5. vorm), näiteks: يتكلم

Seega peaks nüüd igaüks olema võimeline ilma vokaliseerimiseta lugema sõnu nagu: يتحدث ووزير، سالم. Saate neid otsida ka sõnaraamatust, tüvede سلم، وزر ja حدث alt.

4. SÕNAVARA:

Nimi- ja omadussõnad – Sõnavara nimekirjas järgneb igale nimisõnale ja omadussõnale selle sõna mitmus. Mitmusest märgib ج، arabiakeelse sõna جمع (mitmus) esimene täht. Näiteks:

طالب ج طلاب - üliõpilane (m)

Tegusõnad – Arabia keeles ei eksisteeri tegusõna algvormi (infinitiivi). Iga sõna antakse seega ainsuse kolmanda pöörde meessoos vormis. Kombeks on kõigepealt sõna anda „minevikus“ (täpsemalt selle aja kohta õp. 10) ja seejärel mudâri' marfû's.

Näiteks:

تَكَلَّمَ / يَتَكَلَّمُ
تَكَلَّمَ - ta (m) rääkis
يَتَكَلَّمُ - ta (m) räägib

Viimaks, kolme kaashäälikuga verbide puhul antakse tegusõna „minevikus“ ja seejärel sulgudes mudâri' marfû' keskmise kaashääliku juurde käiv vokaal, kuna see on ainus, mis sõnast sõnasse varieerub:

يَدْرُسُ - yadrusu
يَرَكِبُ - yarkabu
يَعْرِفُ - ya'rifu

Keskmiist vokaali märgitakse järgmiselt:

دَخَلَ (-)

Sõna kasutamisel tuleb see vokaal oma kohale skeemis tagasi asetada:

يَفْعَلُ
يَدْخُلُ

HARJUTUSED

HARJUTUS 1: Täitke hingad õige isikulise asesõnaga.

[] [تركيبين الباص] [تدخل بيت كريم] [تذهبون إلى السينما] [تعرفن الفرنسية] [يتكلمن] []
[] [سمير وكريم] [الأرس] []
[] [طالبات سوريات] [] [يذهب إلى البيت] [] [جميلة]

HARJUTUS 2: Pange verbid õigesse pöördesse.

[يذهب] نفيسة إلى الجامعة . [يعرف] مُحَمَّدُ العربية . أنت [يدرس] . نحن [يتكلم] . أنتن [يدرس] الحوار . هم ، لا [يعرف] شيئاً . أنتما [يذهب] إلى المدرسة . هما [يدرس] التاريخ . هن ، لا [يذهب] بعد إلى الجامعة . أنا [يعرف] الإنجليزية .

HARJUTUS 3: Lisage vokaalid ja lugemismärgid.

يدرس الطالب التاريخ في الجامعة . نذهب إلى البيت . تتركب الباص . تدرس الطالبة الحوار . هما في الشارع . هل تدرسين العربية أيضاً ؟

HARJUTUS 4: Lisage vajadusel eessõna.

يذهبان [] الجامعة . سوف ندرس [] الإنجليزية هناك . لا يعرف [] شيئاً . [] أين تذهبون ؟ نركب [] الباص [] شارع تونس . يدخل [] البيت .

HARJUTUS 5: Esitage võimalikult palju küsimusi.

مُحَمَّدُ طالب تونسي . يدرس الفلسفة في الجامعة . الآن ، يركب الباص ويذهب إلى البيت .

HARJUTUS 6: Tõlkige!

1. Tere, Kariim! Kuhu sa lähed? Ma lähen kinno.
2. Kas sa oskad (tunned) inglise keelt? Ei, ma ei oska inglise keelt.
3. Millal te sinna lähete? Me ei tea veel.
4. Nad (m) ei tee midagi.
5. Te võtate bussi (sõidate bussiga) Bagdadi tänaval.

HARJUTUS 7: Lugege ja tõlkige sõnaraamatu abil.

- ١- يسكن في العاصمة .
- ٢- بغداد مدينة كبيرة .
- ٣- أبو نُوَاسُ شاعر عربي .
- ٤- يذهب الطالب إلى المكتبة .

1 – Abū Nuwās (umbes 762-815) oli üks kuulsamaid Bagdadi abbaaside kalifaadi poeete. Tema modernistlik armastusele ning veinile pühendatud poeesia oli väga provotseeriv.

الدرس السادس

النصّ الأوّل :

تخرج جسيميلة من البيت وتنزل إلى الشارع ثمّ تركب الباص . تنزل من الباص أمام الجامعة وتدخل . الآن تحضر درسا . يكتب المعلم جملة بالفرنسيّة على اللوح ، ثمّ يقول لطالب :

المعلم - يا أحمد ، ترجم الجملة إلى العربيّة!

أحمد - نعم ، ولكن لا أفهم كلمة au revoir .

المعلم - كيف ! لا تعرف معنى au revoir ؟

لا يعرف أحمد شيئا ! من يعرف ؟

جميلة - أنا يا أستاذ ! au revoir بالعربيّة

"إلى اللقاء" .

المعلم - جيّدًا !

النصّ الثاني :

حضر كريم درس الفلسفة أمس . تكلم المعلم عن الفيلسوف العربيّ ابن سينا . ثمّ خرج كريم من الجامعة وركب الباص من الجامعة إلى البيت

SÖNAVARA

خمسة	خَمْسَةٌ	vis
الدرس الخامس	خامس	vies
سقّة	سقّة	knus
الدرس السادس	سادس	knues
يكتب المعلم على اللوح .	على	peal, peale, alaleit, alalit
يتكلم بالعربيّة .	بـ	kaasait, millegi abil
يقول لطالب: ترجم!	لـ	millegi jaoks, onastav

١ Avicenna, arst ja filosoof (980-1037); tema 12. sajandil ladina keelde tõlgitud teosed jäid läänemaailma tihkooles meditsiini õppimisel kõigutamatuks baasiks kuni renessansini ja mõjutasid tugevalt Aristotelese taasvaatamist Euroopas.

تكلّم المعلم عن ابن سينا .	millestki, kellestki, millegi kohta	عن	seejärel, siis
هي أمام الجامعة.	ees	أمام	aga, kuid
حضر الدرس أمس .	eile	أمس	õpetaja (põhi- ja keskkool, ülikool), professor
تخرج جميلة من البيت .	väljuma	خرج (أ)	õpetaja (põhi- ja keskkool, ülikool), professor
تنزل إلى الشارع .	alla minema	نزل (ب)	filosoof
حضر كريم درس الفلسفة .	osa võtma	حضر (ج)	lause
يكتب جملة بالفرنسية .	kirjutama	كتب (د)	sõna
لا يفهم شيئاً .	mõistma, aru saama	فهم (هـ)	tahvel
يقول أحمد جملة جميلة.	ütleva	قال / يقول هـ	tähendus
يترجم النص من العربية إلى الفرنسية.	tõlkima	ترجم / يترجم هـ	hea, kvaliteetne
يا أحمد ! ترجم الجملة إلى العربية.	tõlgi!	ترجم !	hästi!
النص الأول	tekst	نص ج نُصومر	nägemiseni!
هو معلم العربية.	õpetaja (algklassid)	معلم ج معلمون	Avicenna
لماذا طلب منه سيفه ؟	miks?	لماذا ؟	Ahmed (nimi)
لأن المسلمين (لأنهم) يحسبونه مسحوراً.	sellepärast et	لأن	
سمع الملك ذلك.	see	ذلك ج أولئك م تلك	
تخرج ثم تركب الباص .			ثم
نعم ، ولكن لا أفهم الكلمة.			ولكن
أنا يا أستاذ !			أستاذ ج أستاذة
هو فيلسوف عربي .			فيلسوف ج فلاسفة
ما معنى الجملة ؟			جملة ج جمل
لا أفهم الكلمة .			كلمة ج كلمات
تكتب الطالبة على اللوح .			لوح ج ألواح
لا يعرف أحمد معنى الكلمة .			معنى ج معان
النص جيد .			جيد ج جيد
جيداً !			جيداً
إلى اللقاء			إلى اللقاء
ابن سينا فيلسوف عربي .			ابن سينا
هل يعرف أحمد معنى الكلمة ؟			أحمد

GRAMMATIKA

1. KÄÄNAMINE: الإعراب

Nimisõnadele ja omadussõnadele pannakse lauses, vastavalt nende positsioonile, peale lõpuvokaalid. Need lõpuvokaalid väljendavad araabia keeles käändeid, mida on kokku kolm:

الباصُ الْبَهْصُ الباصُ	الرفْعُ الْصَّبُّ الْحَرْ	aluskääne - sihitiskääne - prepositsioonikääne -
-------------------------------	---------------------------------	--

1. Aluskääne –

Aluskäännet väljendavaks vokaaliks on **u**, mis kirjutatakse nimisõna või omadussõna viimasele kaashäälikule. Eesti keeles vastab aluskäände nimetav kääne.

- Verbaallaus es pannakse alus aluskäändesse:

يَتَكَلَّمُ الْمُعَلِّمُ - *Õpetaja räägib.*

- Kõige levimumas nominaallauses (kus verb puudub) on mõlemad lauseosad aluskäändes:

الطَّالِبُ سُورِي - *Üliõpilane on süürlane.*

2. Sihitiskääne –

Sihitiskäännet väljendavaks vokaaliks on **a**, mis kirjutatakse nimisõna või omadussõna viimasele kaashäälikule. Eesti keeles vastavad sihitiskäände osastav, saav ja vahel olev kääne.

Sihtis pannakse sihitiskäändesse:

أُدرِّسُ الْعَرَبِيَّةَ . - *Ma õpin araabia keelt.*

3. Prepositsioonikääne –

Prepositsioonikäännet väljendavaks vokaaliks on **i**, mis kirjutatakse nimisõna või omadussõna viimasele kaashäälikule. Eesti keeles vastavad prepositsioonikäände osastav, sissetülev, seestülev, seestülev, alaletülev, alatülev, alatülev, rajav, olev, imatülev ja kaasatülev kääne.

Prepositsioonikäändesse pannakse kõik sõnad, millele eelneb prepositsioon (eessõna):

نُذَهَبُ إِلَى الْجَامِعَةِ - *Me läheme ilhkooli.*

Nimisõnade ja omadussõnade lõpus olevat **ḍ** hääldatakse käändelõpuvokaali ees „at“:

الْجَامِعَةُ hääldatakse al-jâmi'atu
الْجَامِعَةُ hääldatakse al-jâmi'ata
الْجَامِعَةُ hääldatakse al-jâmi'ati

Käändevokaale, nagu kõiki lühikesi vokaale, kirjutatakse vaid *scriptio plena*s.

Peamine paus ja kõrvaline paus: al-waqf الْوَقْفُ

Klassikalises araabia keeles hääldatakse välja kõik vokaalid, välja arvatud lause kõige viimane käändevokaal. Seda peetakse kõige kõrgemaks kõnestiili tasemeks (1. tase).

Modernses araabia keeles tehakse reeglina paus iga koma juures ja seega viimast käändevokaali ei hääldata (2. tase). Mida madalam on kõnestiil, seda vähem käändevokaale välja hääldatakse (3. tase). Tänapäeval dialektides reeglina käändevokaale tildse ei kasutata.

Võtame näiteks järgmise lause:

تَخْرُجُ الْمُعَلِّمَةُ مِنَ الْبَيْتِ، وَتَرْكِبُ الْباصِ.

Vastavalt kõnestiili tasemele, võib seda lauset hääldada järgmiselt:

1. tase: taḥruju l-mu‘allimatu mina l-bayti, wa tarkabu l-bâṣ.
2. tase: taḥruju l-mu‘allimatu mina l-bayt, wa tarkabu l-bâṣ.
3. tase: taḥruju l-mu‘allima mina l-bayt, wa tarkabu l-bâṣ.

Õppimise lihtsustamiseks jätame praegu kõrvale kõigi pärisnimede käänamise.

2. MÄÄRAV JA UMBMÄÄRANE ARTIKKEL:

Umbmäärase märk: التَّوِينِ tanwîn

Araabia keeles ei ole umbmäärast artiklit (a, an inglise keeles). Kui sõna on umbmäärane, kirjutatakse ta käändevoakaal kahekordselt. See märk – **tanwîn**, on näha vaid *scriptio plenas*. Suulises kõnes hääldatakse käändevoakaalile juurde **n**:

... بَيْتٍ - baytun – (üks) maja

فِي بَيْتٍ - ff baytin – (ühes) majas

Umbmäärane sihitiskäändes –

Umbmäärase märkimiseks sihitiskäändes käib iga **tanwîn**iga kaasa ortograafiline **alif**, välja arvatud juhul, kui sõna ise lõpeb **ى**, **ة** või

اء-ga. Näiteks: بَيْتًا، اِجْمَلَةٌ، اِغَا مَاءً مَعْنَى جَمَلَةٌ.

بِرَكْبٍ بَاصًا. - Ta (m) läheb bussi peale.

تَكْتَبِي جَمَلَةً. - Sa (n) kirjutad lauset.

Isegi kui vokaale ei kirjutata, jääb alif ikka oma kohale ja talle võib juurde panna ka **tanwîni**:

يُرَكَّبُ بَاصًا

NB! Teatud arv sõnu on alati sihitiskäändes:

أَيْضًا - 'ayḍan - samuti, ka

الآن - al-'âna - praegu, hetkel

3. ÜHETÄHELISED PARTIKLID:

Ühetähelised partiklid (nagu näiteks: لَبِيدٌ) on alati neile järgneva sõnaga otse seotud:

يَتَكَلَّمُ بِالْعَرَبِيَّةِ - Ta räägib araabia keelt.

Samuti tuleb meeles pidada, et peale prepositsiooni لَ artikli **alif** kaob:

[لَ] = [لَ + ال]

Näiteks:

يَقُولُ كَرِيمٌ لِلْمُعَلِّمِ - Karim ütleb õpetajale:

إِلَى اللِّقَاءِ - „Nagemist!“

4. PÄIKESE-JA KUUTÄHED: artikli assimileerimine

Kaashäälikute ل ظ ط ض ص ش ز ر ذ د ث ت ees, mida nimetatakse päikesetähtedeks, kaob hääldusest artikli **lâm**, mis asendatakse selle järel oleva päikesetähega. Tulemuseks on häälduses kahekordne päikesetäht. *Scriptio plenas* pannakse selle fenomeni tähistamiseks päikesetähele peale šadda ja ال-i **sukûn** kaotatakse:

السَّيِّمَةُ - as-sîmimâ¹
الْفَالَسَفَةُ - al-falsafa

TEKSTI TÕLGE

6 – Kuus. Kuues õppetükk. Esimene tekst. Žamiila väljub majast ja läheb alla tänavale, seejärel läheb ta bussi peale. Ta läheb ülikooli ees bussi pealt maha ja siseneb (ülikooli). Nüüd võib ta osa loengust. Professor kirjutab tihelause prantsuse keeles tahvile, seejärel ütleb tihelale üliõpilasele: „Ahmed, tõlgi lause arabia keelde!“ „Jah, aga ma ei mõista sõna „au revoir“.“ „Kuidas? Sa ei tea, au revoir“ tähendust? Ahmed ei tea midagi! Kes teab?“ „Mina, professor!“ „au revoir“ on arabia keeles *ilâ l-liqâ'*. Teine tekst. Kariim võttis eile osa filosoofialoengust. Professor rääkis arabia filosoof Avicennast. Seejärel väljus Kariim ülikoolist ja sõitis bussiga ülikooli juurest koju.

HARJUTUSED

تَعْرِيفُ (ج) ثَمَارِين

HARJUTUS 1: Kirjutage ümber 6. õppetüki tekst, lisades kõik vokaalid ning muud hääldusmärgid (pärisnimesid käänamata). Harjutage vokaalidega ning vokaalideta lugemist.

HARJUTUS 2: Pange sulgudes olevad verbid õigesse pöördesse.

هم (يفهم) . هنّ (يعرف) . انتم (يتكلم) . انتنّ (يدخل) . هما (يركب)
الباص . يا سمير و كريم ، ماذا (يفعل) الآن ؟

HARJUTUS 3: Kirjutage järgnevad sõnad sihtiskäändes ja lisage vokaalid.

معلم - جميلة - نصّ - مدرسة - جيدة - حوار - معنى - شيء .

HARJUTUS 4: Lisage vokaalid ja kirjutage minevikus.

يعرف النصّ . يدخل البيت . ماذا يفعل ؟ يفهم الحوار جيّدًا .
يقول للطلاب : "أليس اللقاء إن شاء الله" . يكتب جملة . ينزل من الباص . يخرج من المدرسة .

HARJUTUS 5: Päikesetähed või kuutähed? Lugege ja lisage vokaalid.

الشيء - السنة - التاريخ - الفلسفة - العربية - المعلم - اللوح
- الجملة - الرابع - الثالث - النصّ - الحوار - السهل - الصعب
- الدروس - الكريمة - المطالبات .

¹ Araabia kirjakeeelt imiteerides võib transliteratsioonis küll kirjutada ka *al-sîmimâ*, kuid hääldama peaks siiski [as-sîmimâ].

الدَّرْسُ السَّادِسُ

النَّصُّ الْأَوَّلُ :

تَخْرُجُ جَمِيلَةٌ مِنَ الْبَيْتِ وَتَنْزِلُ إِلَى الشَّارِعِ
ثُمَّ تَرْكَبُ الْبِاصَ . تَنْزِلُ مِنَ الْبِاصِ أَمَامَ
الْجَامِعَةِ وَتَدْخُلُ . الْآنَ تَحْضُرُ دَرْسًا . يَكْتُبُ
الْمُعَلِّمُ جَمَلَةً بِالْفَرَنْسِيَّةِ عَلَى اللَّوْحِ ، ثُمَّ
يَقُولُ لِطَالِبٍ :

- ١- هو حاكم في المحكمة .
- ٢- نزور جامعة في المملكة .
- ٣- يتحدث الوزير مع السفير .
- ٤- الجامع قديم .

الْمُعَلِّمُ - يَا أَحْمَدُ ، تَرْجِمِ الْجُمْلَةَ إِلَى
الْعَرَبِيَّةِ !

أَحْمَدُ - نَعَمْ ، وَلَكِنْ لَا أَفْهَمُ كَلِمَةَ كَلِمَةً .
الْمُعَلِّمُ - كَيْفَ ! لَا تَعْرِفُ مَعْنَى كَلِمَةٍ ؟
لَا يَعْرِفُ أَحْمَدُ شَيْئًا ! مَنْ يَعْرِفُ ؟

جَمِيلَةٌ - أَنَا يَا أُسْتَاذُ ! au revoir !
بِالْعَرَبِيَّةِ "إِلَى الْإِقَاءِ" .

المعلم - جيداً!

الآن من الثاني:

حضر كريم درس الفلسفة أمس. تكلم المعلم
عن الفيلسوف العربي ابن سينا. ثم خرج
كريم من الجامعة وركب الباص من الجامعة
إلى البيت.

HARJUTUS 8:
أنتم تدرسون الدرس. تذهب إلى الجامعة. أنتم طلاب سوربون.
نحن طالبات فرنسيات.

HARJUTUS 9:
1- كريم. سمير. جميلة. جميل. نفيسة. نفيس. كبير. بسيطة.
طويل.
2- طالب. طالبة. جامعة. كاتب. لاعبة. لاعب. حالم. حاملة.
3- يتكلم. يتكلم. يتعرف. يتعلم. يتعلم. يتنزه. يتنقل.

HARJUTUS 10:
يتوجه إلى الجامعة. هو جالس في الحديقة. يتنزه في شارع
الأمير عزيز.

ÕPPETÜKK 5

HARJUTUS 1:
أنت تركبين الباص. نحن ندخل بيت كريم. أنتم تذهبون إلى
السينما. أنتن تعرفن الفرنسية. هن يتكلمن. هم يدرسون
الفلسفة. نحن/ أنتما / هما / سمير وكريم. أنا أدرس. نحن
/ أنتم / هم / طالب / أنتن / نحن / أنتن / هن / طالبات
سوريات. هو يذهب إلى البيت. أنا / أنت / هي / جميلة.

HARJUTUS 2:
تذهب نفيسة إلى الجامعة. يعرف محمد العربية. أنت تدرس.
نحن نتكلم. أنتن تدرسن العوار. هم، لا يعرفون شيئاً. أنتما
تذهبان إلى المدرسة. هما يدرسان / تدرسان / التاريخ. هن،

HARJUTUS 3:

لا يذهبن بعد إلى الجامعة. أنا أعرف الإنجليزية.

يُدرُسُ الطَّالِبُ التَّارِيخَ فِي الجامعة. نَذْهَبُ إِلَى البيت. تُرَكِّبُ الباص. تُدرِّسُ الطَّالِمَةُ الحِوَارَ. هُما فِي الشَّارِعِ. هَلْ تُدرِّسِينَ العَرَبِيَّةَ أَيْضاً ؟

HARJUTUS 4:

يذهبان إلى الجامعة. سوف ندرس الإنجليزية هناك. لا يعرف شيئاً. إلى أين تذهبون؟ تركب الباص في شارع تونس. يدخل البيت.

HARJUTUS 5:

من هو؟ ماذا يدرس؟ أين يدرس؟ ماذا يفعل الآن؟ إلى أين يذهب؟ كيف يذهب إلى البيت؟ متى يذهب إلى البيت؟

HARJUTUS 6:

- ١- أهلاً يا كريم! إلى أين تذهب؟ أذهب إلى السينما.
- ٢- هل تعرف الإنجليزية؟ لا، لا أعرف الإنجليزية.
- ٣- متى ستذهبون إلى هناك؟ لا نعرف بعد.
- ٤- لا يفعلون شيئاً.
- ٥- ستركبان الباص في شارع بغداد.

HARJUTUS 7:

- ١- يسكن في العاصمة.
 - ٢- بغداد مدينة كبيرة.
 - ٣- أبو نواس شاعر عربي.
- Ta elab pealinnas.
Bagdad on suur linn.
Abû Nuwâs on araabia poeet.*

ÕPPEÜÜKK 6

HARJUTUS 1: Vaadake õpiku osast, kus on vokaliseeritud tekstid.

HARJUTUS 2:

هم يفهمون. هن يعرفن. انتم تتكلمون. انتن تدخلن. هما يركبان / تركبان / الباص. يا سمير و كريم، ماذا تفعلان الآن؟

HARJUTUS 3:

معلماً - جميلة - نمماً - مدرسة - جيدة - حواراً - معنى - شيئاً.

HARJUTUS 4:

يعرف / عرف الثمن. يدخل / دخل البيت. ماذا يفعل / فعل؟ يفهم / فهم الحوار جيداً. يقول / قال للطلاب: إلى اللقاء. إن شاء الله. يكتب / كتب جملة. ينزل / نزل من الباص. يخرج / خرج من المدرسة.

HARJUTUS 5:

الشيء - السنة - التاريخ - الفلسفة - العربية - المعلم - اللوح - الجملة - الرابع - الثالث - الثمن - الحوار - السهل - الصعب - الدروس - الكريم - المكالمات.

HARJUTUS 6:

- 1- هُوَ حَاكِمٌ فِي الْمَحْكَمَةِ .
Ta on kohtus kohtunik.
- 2- تَزُورُ جَامِعَةً فِي الْمَمْلَكَةِ .
*Me külastame kuniingriigis
ilhte ilikooli.*
- 3- يَتَحَدَّثُ الْوَزِيرُ مَعَ
السُّفِيرِ .
*Minister ajab
suursaadikuga juttu.*
- 4- الْجَامِعُ قَدِيمٌ .
Mošee on vana.

ÕPPEÜKK 7

HARJUTUS 1: Vaadake õpiku osast, kus on vokaliseeritud tekstid.

HARJUTUS 2:

- 1- يَحْضُرُ دُرُوسَ الْمَثَارِيحِ فِي الْجَامِعَةِ السُّورِيَّةِ .
- 2- سَأَسْتَرْبُ كَأْسَ شَايٍ .
- 3- نَعْرِفُ مَقْهَى جَدِيدًا ، أَمَامَ مَدْرَسَةِ مُحَمَّدِ الْخَامِسِ .
- 4- لَا أَفْهَمُ مَعْنَى نَصِّ الدَّرْسِ السَّادِسِ .
- 5- رَكِبَ بَاهِمًا فِي شَارِعِ الْأَمِيرِ فَيَجْمَلُ .
- 6- يَقُولُ الْمَعْلَمُ جَمَلَةً بِالْعَرَبِيَّةِ لِلْمُطَّلَبِ ، ثُمَّ يَكْتُبُ الْجُمْلَةَ عَلَى الْوَجْهِ .
- 7- يَتَكَلَّمُ الْأَسْتَاذُ بِالْعَرَبِيَّةِ مَعَ ثَلَاثَةِ مُطَّلَبٍ .

HARJUTUS 3:

- مِفْرٌ - أَحَدٌ - الْبِنَانُ - ثَلَاثَةُ الْوَرَاخِ - أَرْبَعَةُ مُطَّلَبٍ - خَمْسَةُ مُنْصَوِّصٍ
- سِتَّةُ أَسَاتِذَةٍ .

LASTELE

OTSI PROHVETEID!

K	B	O	I	I	H	E	N	L	G	O	A	M
A	A	D	A	M	A	I	J	O	O	S	E	R
J	M	E	M	S	L	K	U	N	A	B	I	N
H	B	T	G	U	S	E	N	N	H	O	J	A
A	L	E	T	M	H	J	O	C	T	P	S	A
A	R	E	I	A	V	A	R	N	O	R	A	A
B	C	L	A	H	A	H	M	S	J	E	A	K
R	A	I	P	M	B	V	I	M	E	G	L	O
A	M	J	N	U	S	A	E	U	E	S	O	B
H	K	A	O	A	L	I	N	T	S	D	M	J
A	I	V	N	R	E	I	H	A	U	B	O	L
M	M	O	O	S	E	S	S	P	S	A	N	O
A	O	S	A	I	R	A	K	A	S	H	E	T
J	G	J	R	C	N	K	H	U	U	D	A	T

MUHAMMED
JEESUS
LOTT
JAAKOB
AADAM

AARON
SAKARIAS
JOHANNES
NOA
JOOSEP

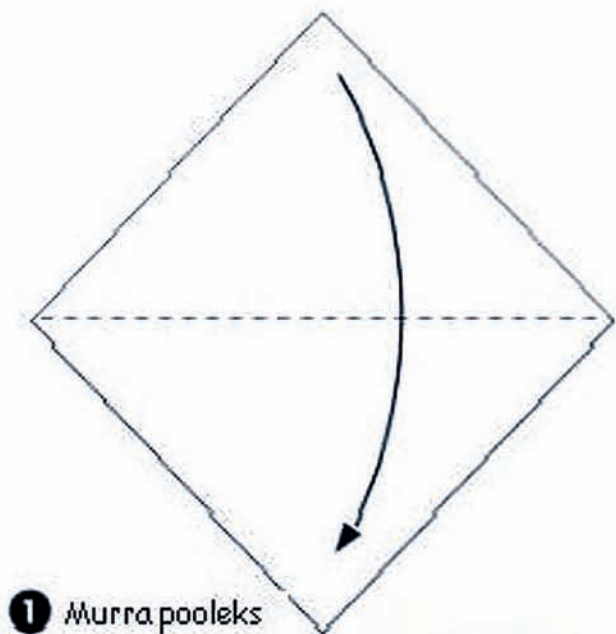
HIOB
SAALOMON
ISMAEL
JONAS
TAAVET

EELIA
HUUD
IISAK
MOOSES
AABRAHAM

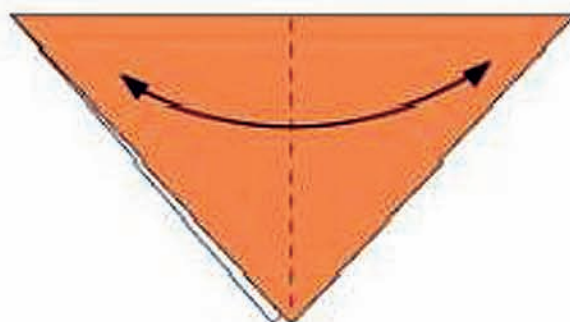
LEIA ERINEVUSED

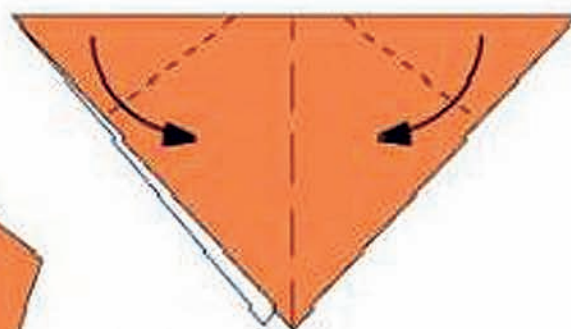
ORIGAMINURK

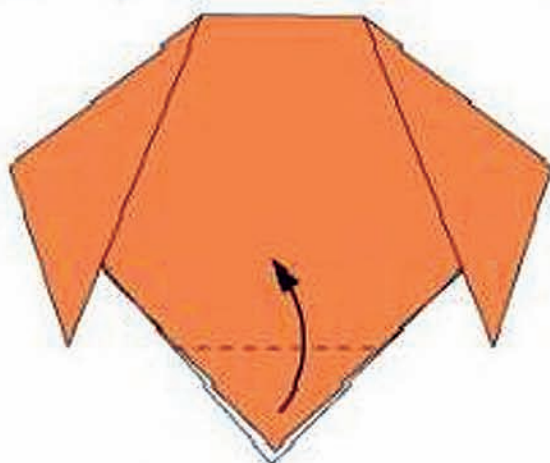
1 Murra pooleks

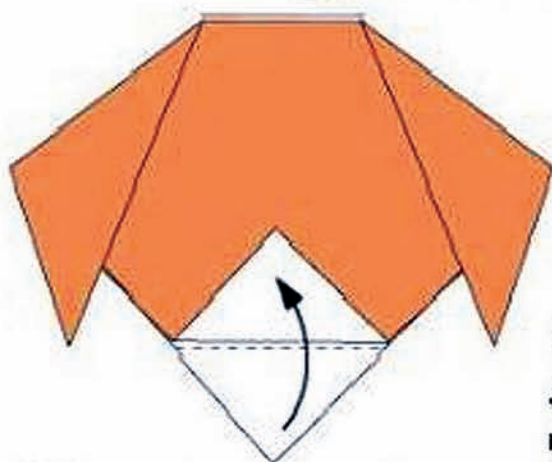
2 Murra pooleks, et tekiks murde koht

3 Murra nurgad alla

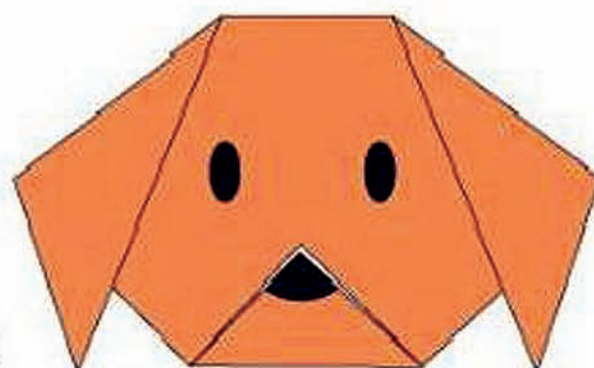

4 Murra alumine nurk üles

5 Murra ka alumine nurk üles

6 Joonist nägu ja VALMIS!

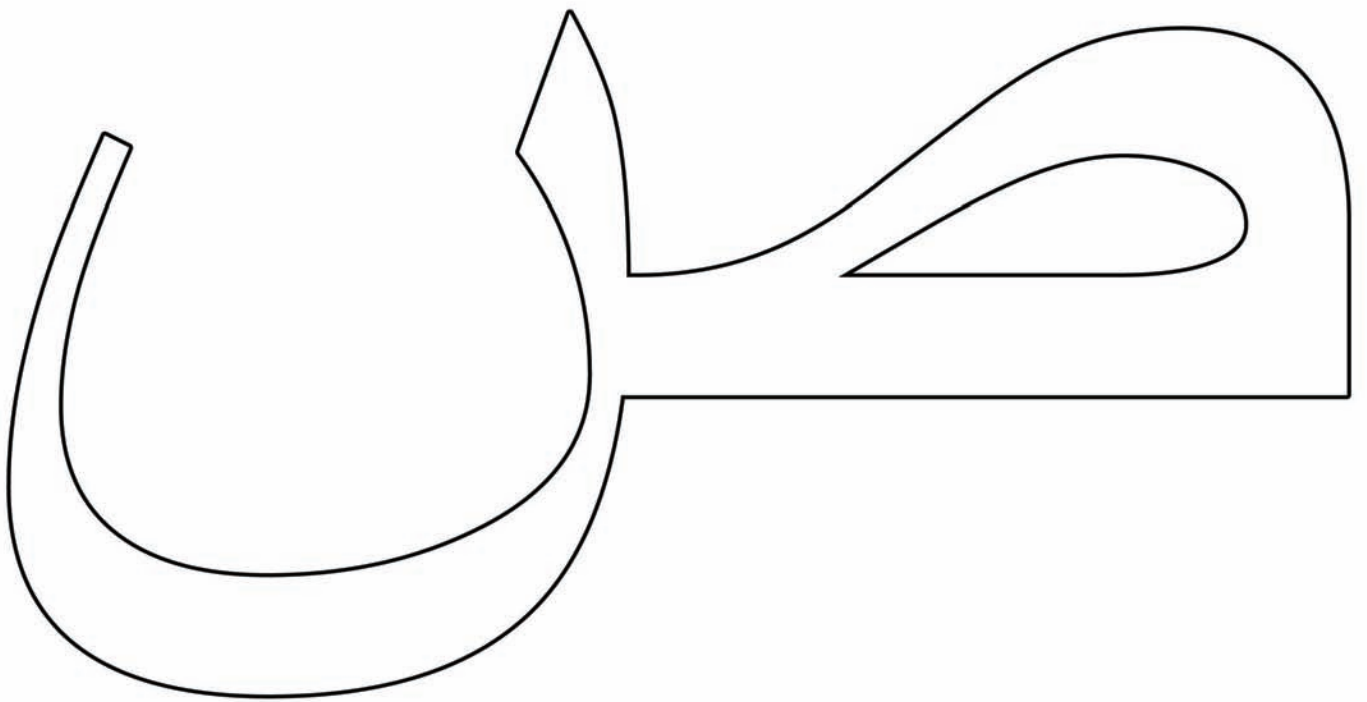
KOERA NÄGU

LÕIKA VÄLJA

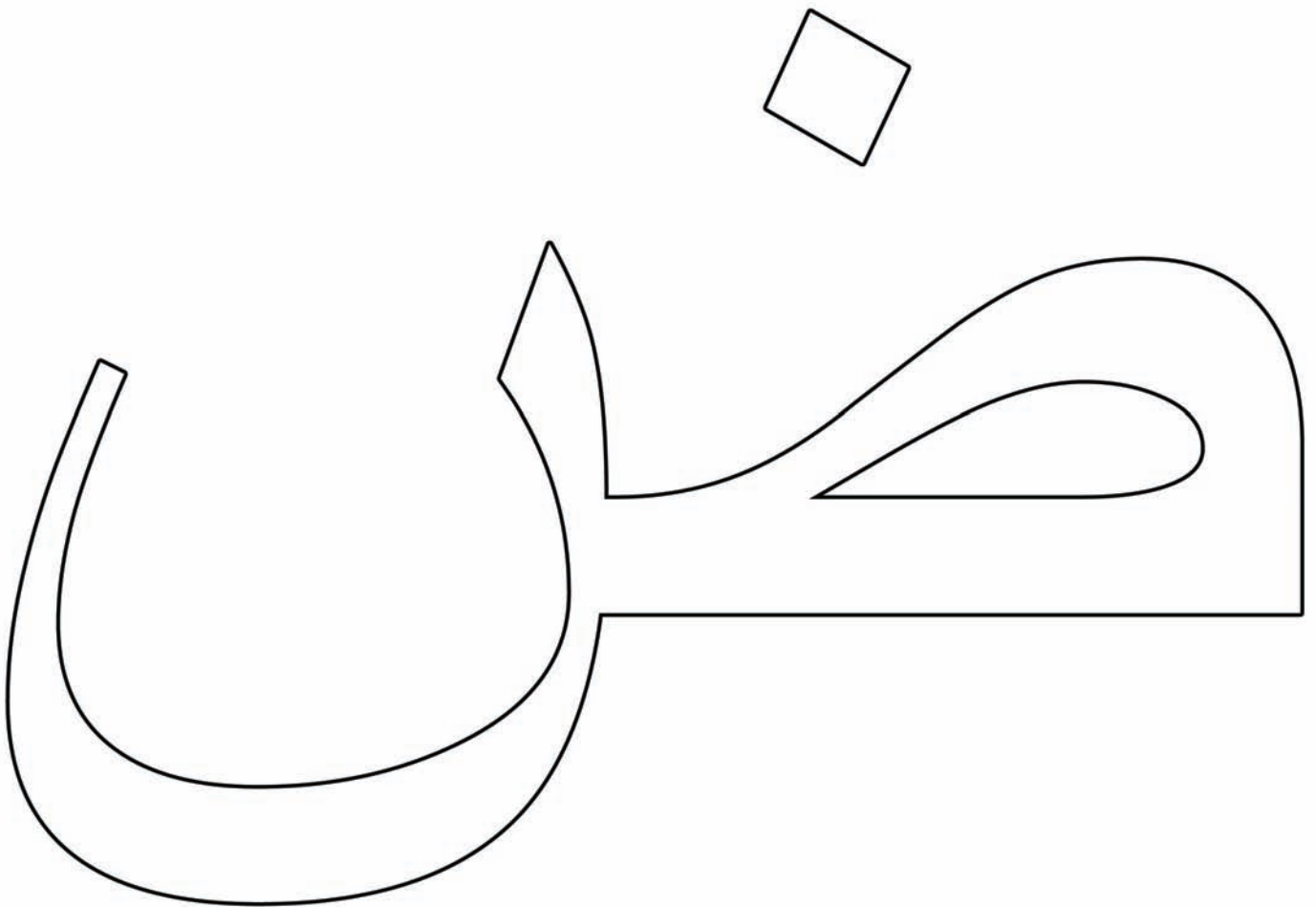

ÕPI TÄHTI

(PRINDI JA VÄRVI)

SAAD

DAAD

ÜLESKUTSE!

ÕIGE VÄHE ON VEEL PUUDU!

Pöördume teie poole väljakutsega veel väikeseks pingutuseks sadaqa teel, kuna selleks, et saaksime ka meie kaks peatselt ilmuvat raamatut ära toimetada lasta, on puudu vaid õige vähe. Seega iga väiksemgi annetus on oodatud!

Kuna peale toimetamist on meie sadaqa arve tühi, on oodatud annetused ka meie raamatute saatmise fondi.

Usun, et võime uhkust tunda, et koos oleme ära teinud suure töö ja peagi on meil in ša Allah ka võimalus selle töö vilju maitsta.

Baarak Allahu fikum! Jumal õnnistagu teid kõiki!

OMA PANUSE VÕITE SAATA:

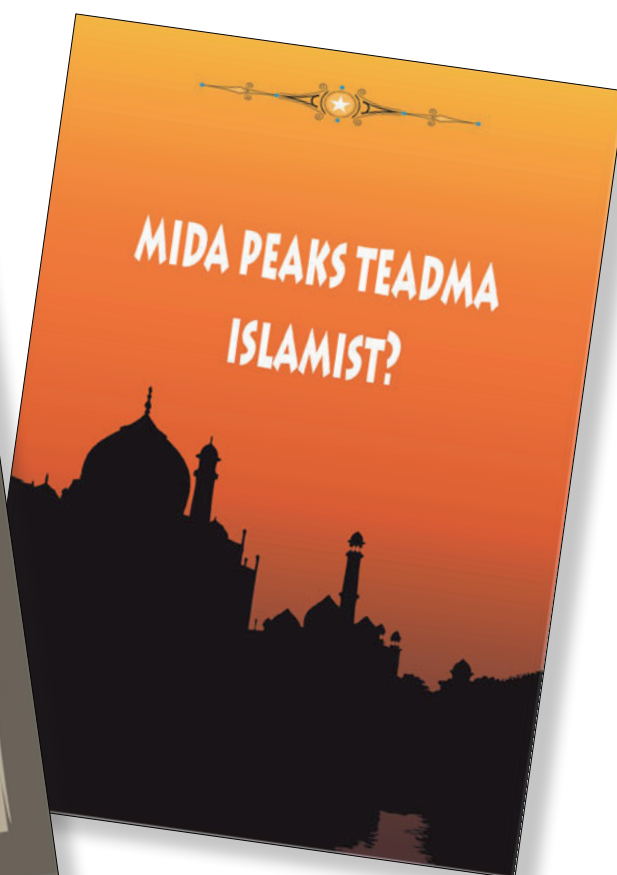
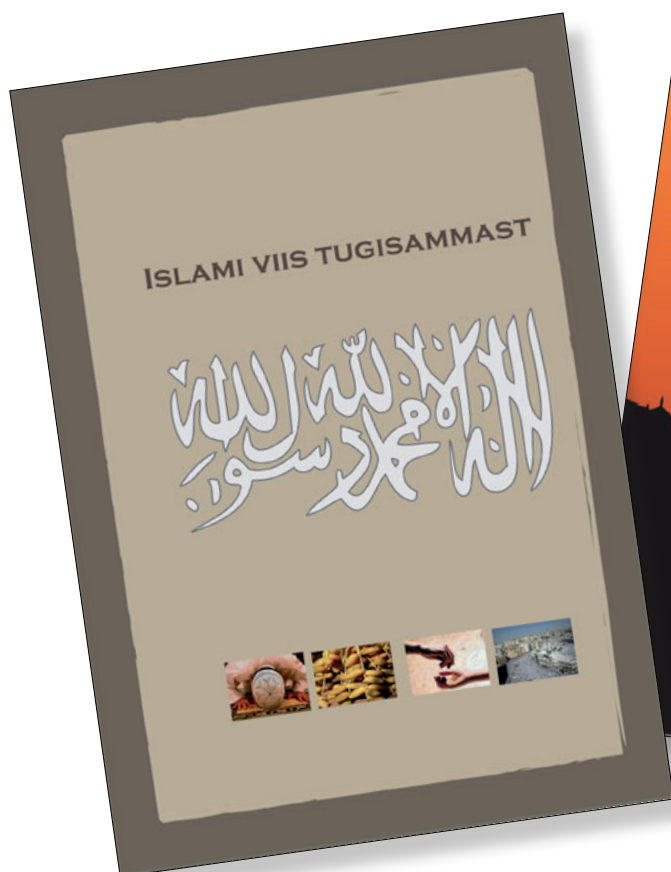
Kätlin Hommik

Ühispanga konto nr. 10010608670016

IBAN: EE231010010608670016

BIC: EEUHEE2X

Märkusega "toimetamine" või "raamatud"

О терпении и испытаниях Ар-Рахмана

Хвала Аллаху Господу миров, возвышающему ислам своей помощью и унижающему многобожие своим огорчающим словом. Прибегаю к защите Аллаха от зла шайтана побиваемого камнями «Величие принадлежит одному лишь Аллаху, Его посланнику и верующим. Однако лицемеры не знают.

Приветствую и благословляю того, кто послан милостью для миров, который сказал: *«Сделано унижение и позор для того, кто противоречит моему делу».*

Далее, Всевышний сказал: *«Я создал джиннов и людей только для того, чтобы они поклонялись мне».* (с.Зарият). Призадумайтесь мой уважаемый брат и сестра об этих словах Господа, чтобы ты знал и понял свою роль в этой короткой жизни и в эти бессмысленные дни.

Это цель из-за, чего созданы джины и люди. И все посланники призывали к этому.

Это поклонение охватывает познание Всевышнего Аллаха, любовь к нему, раскаяние пред ним, и ведет к оставлению всего, помимо этого. Это место пребывания не сделал Всевышний Аллах местом вечности. Каждый здравомыслящий понимает, что оно преходящее. Почему же тогда он грустит о преходящем? Всевышний Аллах говорит *«Мирская жизнь – всего лишь предмет обольщения»* (С.Хадид, 20) Также Посланник, да благословит его Аллах и приветствует, сказал: *«Дунья проклята и проклято все, что в ней, кроме поминания Аллаха»* (Передано от Ибн Маджда, приводится у Альбани)

Верующий и верующая знают, что эта дунья не стоит у Аллаха и крылышка комара. Передается от Ибн Аббаса (да будет Аллах доволен ими обоими): *«В Судный день приведут дунью в образе старухи, ее покажут всем созданиям и спросят у них «Знаете ли вы кто это?» Они ответят: «Мы прибегаем от знакомства с ней к Аллаху» будет сказано: «Эта дунья, из-за которой вы резали друг друга, прерывали родственные отношения, завидовали друг другу, расставались друг с другом и ревновали» Затем ввергнут ее в Ад. Воззовет дунья: «О мой Господь! Где мои последователи, племена и народы?!» Господь (Велик Он и Преславен) скажет: «Присоедините к ней ее последователей, народы и племена!»»*

Здравомыслящий человек стремится к тому, что приносит пользу и радуется ему. Знайте раб и раба Аллаха, что Аллах установил обычай, неменяющийся, и этот обычай – испытания. Всевышний Аллах

говорит:

«Алиф.Лям.Мим. Неужели люди полагают, что их оставят и не подвергнут искушению только за то, что они сказали: «Мы уверовали»? Мы уже подвергли Искушению тех, кто был до них. Аллах непременно узнает тех, которые говорят правду и непременно узнает лжецов.» (Аль-Анкабут, 1-3)

Всевышний говорит о Своем полном решении, что Ему недостаточно слов: «он верующий», необходимо называть себя верующим, оставаясь в полном подчинении, когда его касаются смуты и потрясения, и не колебалась бы в нем его вера. Если бы это было не так, не отличился бы верующий от лжеца. Этот обычай мы видим у праведных предшественников этой Уммы. Они были испытаны радостью и горем, трудностью и облегчением, богатством и бедностью; порой враги одерживали над ними верх, а порой они брали верх над врагом и словом и делом и тому подобные смуты, фитны, вызывающие такие сомнения, которые противоречили Ақъиде и такие страсти, которые противоречили самим желаниям. Тот, кто во время сомнений был тверд, укреплял свою веру, и во время наплыва страстей усердно удерживал себя, тот и являлся правдивым и правильным в своей вере. А когда с ним происходит обратное, это указывает на его неправдивость и неискренность его веры.

Просим Аллаха утвердить нас твердым Словом в этой жизни и в Последней, утвердить наши сердца в вере. Трудности и испытания для людей проявляет в них дурное и благое как и золото, добываемое из земли с некоторым недостатками, чтобы ее очистить от этих недостатков кладут ее в печь, сжигая ее, очищают от них, так и сердце ставится в печь испытаний, пока не станет искренним. Просим у Аллаха стойкости к Его велениям. Клянусь Аллахом, о братья, это дело вовсе не легкое это либо Рай либо Ад, да убережет нас Аллах от него. Пророк, да благословит его Аллах и приветствует, сказал: *«Рай окружен трудностями, а Ад окружен страстями.»*

Что же нам необходимо делать в это трудное время? Как нам преодолеть эти испытания и смуты? Нет сомнения, что для нас в пророках (мир им) и в их народах пример. Больше всех испытаний выпало пророкам, хоть они и были избранными из всех созданий и они проявляли довольство, подчинение, терпение и выносливость на пути к призыву установления Единобожия, искреннего поклонения Аллаху. В достоверном хадисе Аль-Бухари от Саада ибн Аби Ваккас (да будет доволен им Аллах) передается: *«О Посланник Аллаха, какие люди больше всех подвергаются испытаниям?» Сказал: «Пророки а затем им подобные. Человек будет испытан своей религией, и если он будет стойким, усилятся его трудности, если же он проявит слабость, то он будет испытан по мере его религии.»*

Велик Аллах! Наилюбимейшие люди Аллаха и приближенные к Нему были больше всех испытаны. Разве не оболгали Посланника, да благословит его Аллах и приветствует, разве не приписывали ему сумасшествие и околдованность. Разве не вынудили

его покинуть Мекку, самое дорогое для него место, а если бы не вынудили его сделать это, никогда он не покинул бы этот город. Они был избит в Таифе и с него текла кровь, разве не с ним воевал его же собственный народ?!

Сподвижники делили с ним все эти трудности, муки и смуты. Три года они находились под бойкотом, не находя для себя пищи, глядя на то как их маленькие дети плачут от голода, испытали голодные времена со всеми тягестями и не слышали чтоб кто-нибудь отвернулся от своей религии или сказал «я устал от этой религии», однако проявлялись только терпение и стойкость. Неверные притесняли их, пока верующие не были вынуждены покинуть свои жилища, имущество и родину, спасая свою религию. Их пытали, выставляя на знойное солнце Мекки, давили их тела под каменными глыбами, а они только лишь повторяли «Один...Один...». *Кого то из них заключали, кого-то изгоняли или убивали его родителей на его глазах, или отбирали все его имущество, – и все это только за то, что они говорили: «Нет божества кроме Аллаха и Мухаммад Его раб и посланник».*

О братья и сестры! Эта религия не пришла к нам с легкостью, она пропитана кровью мучеников и слезами слабых, первых мусульман. Уараккабин Науфаль говорил Пророку, да благословит его Аллах и приветствует: *«Не приходил ни один пророк так, чтоб его не обидели».*

Испытания и трудности это Сунна на этом Пути от Аллаха. Мы просим Аллаха, чтоб Он укрепил наши сердца и стопы. Аллахумма Амин! Если мы поймем истинную суть и смысл этого Пути, то скажем, что на данный момент нам необходимо обратиться к Книге Аллаха Велик Он и Могуч и Сунну Его Пророка, да благословит его Аллах и приветствует, и крепко держаться их в явном и тайном, в спокойствии и в трудности, в радости и в горе. Аллах, Великий Он и Могуч, говорит: *«О те, которые уверовали! Будьте терпеливы, запасайтесь терпением, несите службу на заставах и бойтесь Аллаха, – быть может вы преуспееете.»* (Аль Имран, 200).

Аллах направляет верующих к тому, что приведет их к счастью во время горя и трудностей, проявляя терпение, противостоя прихотям своей души, что неприятно ей, верующие оставляют послушание, не совершают его.

Рибат т.е. охрана той местности, которой угрожает опасность, и если следить, чтобы враг не проник и не достиг своей цели, то может быть мы будем обрадованы, приобретем блага дунья и ахира и спасемся от многих неприятностей. Из этого мы узнали, что нет другого пути к счастью. В достоверном хадисе передается, что пророк, да благословит его Аллах и приветствует, сказал: *«...и кто покорится, тому Аллах внушит терпение. И не было дано никому лучше и больше чем терпение».*

В хадисе от Муслима передается, что Абу Малик Аль-Харис Бин Асым Аль-Ашарий передал, что

пророк, да благословит его Аллах и приветствует, сказал: *«терпение это-свет»*, т.е. настолько сильный, что терпением раскрывается тьма и облегчаются тяжести. Также от Абу Яхья Сухейб ибн Синан (д.А.и.) передается, что пророк, да благословит его Аллах и приветствует, сказал: *«удивительно положение верующего, любое его положение для него благо. И это не дано никому, кроме верующего; если он счастлив он благодарит и это благо для него, если он в трудности то терпит и это благо для него».* передано от Муслима.

Последствия терпения приводят к благому в дунья и ахира. Исламские предводители не смогут преуспеть иначе, как с терпением и праведностью. Господь миров говорит: **«Мы создали среди них предводителей, которые вели остальных по Нашему повелению прямым путем, поскольку они были терпеливы и убежденно верили в Наши знамения».** (32-24.)

«Будьте терпеливы, ибо Аллах – с терпеливыми». (8-46).

Тут союз «с» уточняет и указывает на особенность, победу и сохранность.

Терпеливого любит Аллах и Он вместе с ним. Да Пречист Аллах, если Аллах тебя любит то, за что печалишься, а если Аллах вместе с тобой, то – за что ты боишься. Разве Аллаха не достаточно Его рабу. Несчастье в семье, детях, имуществе, разве сравниться все это с вознаграждением Аллаха – любовью Аллаха к тебе.

Поразмыслим над словами Всевышнего Аллаха: **«Ангелы будут входить к ним через любые врата. Мир вам за то, что проявили терпение! Как же прекрасна последняя обитель».** (13-23.24).

В другом аяте Всевышний Аллах разъясняет, что степень вознаграждения за терпение не знает никто, кроме Аллаха Великий Он и Могучий: **«Воистину, терпеливым их награда воздастся полностью безо всякого счета».** (39-10). Имам Ахмад бин Ханбал сказал: Всевышний Аллах упоминает терпение более, чем в 90 коранических аятах».

Подумай со мной над словами Всевышнего Аллаха: **« Мы непременно испытаем вас незначительным страхом, голодом, потерей имущества, людей и плодов. Обрадуй же терпеливых».** (2-155). Аллах велит, любимому пророку, обрадовать терпеливых.

Терпеливыми считаются исходя из коранических аятов те: *«Которые, когда их касается несчастье говорят: «Поистине мы принадлежим Аллаху и к Нему наше возвращение»»* т.е. наш Создатель Аллах и к Нему мы вернемся Он Знающий Мудрый. Посмотри на проявление великой щедрости к ним: **«Они удостаиваются благословения Своего Господа и милости».** (2-157). т.е. хвала им от Аллаха. Са'ид бин Джубейр сказал: *«Это гарантия им от мучений».*

Да смилостивится над тобой Аллах мой терпеливый брат и над тобой моя терпеливая сестра, клянусь Господом Каабы, что ваш Господь вполне одарит вас Своей милостью. Аят заканчивается следующими словами: *«Они следуют прямым путем».* Всевышний Аллах направляет тебя, благословляет и одаривает Своей милостью только потому, что ты проявлял

терпение ради Ли́ка Алла́ха.

Умар, да будет доволен им Алла́х, сказал: «Мы приобрели самую спокойную жизнь в терпений». Ибн Аббас, да будет доволен Алла́х ими обоими, сказал: *«Самое красивое проявление терпения – в самое тяжелое время»*. (адабу дунья уа дин). Ибн Аль-Мубарак сказал: *«Несчастье становится вдвойне больше, если его обладатель горюет, удваивается, потому что из-за его сильного огорчения исчезает его вознаграждение. И оно более огорчительно, чем само горе»*.

Терпение как само название вкус горький Однако последствия слаще меда.

Прекрасно выразился ибн Аль Каййим: *«Поистине Алла́х сделал терпение скакуном не спотыкающимся, крепостью не рушащимся, и войском непобедимым. Алла́х определил, место терпеливых пред Собой. Сказал Пречистый Алла́х в суре Али-Имран: « Поистине, Алла́х любит терпеливых»*.

Брат мусульманин и сестра мусульманка знайте, что терпение делится на 3 – части:

- 1). Терпение подчиненного – и это послушание.
- 2). Терпение к запретному – и это терпение перед слушанием.
- 3). Терпение к предопределению Алла́ха, Возвышен и Велик Он – и это предначертанные трудности, несчастье и горе.

Первая часть терпения – это самая высокая степень. Вторая исходит от любящих Алла́ха. Любящий Алла́ха раб будет проявлять терпение перед слушанием из – за почитания Своего Господа, дабы Господь не видел его в ослушаний.

Третья часть – это проявление терпения к предписанию Господа перед горем, несчастьем, бедами и это терпение исходит только от правдивых. Об этом терпений и идет у нас речь.

Терпение делится также на 3 степени:

- 1). Терпение от Алла́ха.
- 2). Терпение пред Алла́хом.
- 3). Терпение с Алла́хом

Первое, что терпение от Алла́ха, мы узнаем из слов Всевышнего Алла́ха к пророку, да благословит его Алла́х и приветствует: *«Будь терпелив, нет терпения, кроме как от Алла́ха»* т.е. не сможет раб сам по себе проявлять терпение, только если Всевышний укрепит его в этом.

Второе, это красивое терпение, не для того, чтобы казаться перед людьми красивым и не от боязни, что они скажут «печален» или «терпелив», нет, оно проявляется только ради Ли́ка Алла́ха..

Третье же терпение, оно проявляется перед законами, велениями Алла́ха, при выполнении Его повелений и удерживаясь от запретного, дабы не перейти границы дозволенного. Просим у Алла́ха, чтобы Он наделил нас красивым терпением, укрепил наши стопы и укрепил наши сердца в вере. Алла́хумма Аминь.

Это послание всем братьям и сестрам где бы они не были. Скажем им: Не отчаивайтесь и не печальтесь,

ведь вы выше если вы верующие. О Алла́х улучши для нас наше пребывание, где мы живем, и наше ахира, куда мы вернемся, сделай нашу жизнь приобретением всякого блага и смерть освобождением от всякого зла. В конце вознесем хвалу нашему Господу. Хвала Алла́ху Господу миров.

Это примечание поможет быстро овладеть терпением.

1. Искренняя мольба о помощи у Алла́ха, ведь ты сам не сможешь овладеть терпением, если Всевышний и Могучий Алла́х не внушит его тебе.
2. Размышление о великом вознаграждении Алла́ха. «Поистине терпеливые получают вознаграждение без счета». (аз-зумар-85).
3. Видеть все блага Алла́ха, которые невозможно сосчитать и перечислить. Посмотри, какие оказал Он тебе блага, а из-за этого горя ты можешь быть неблагодарным.
4. Мольба. Разве не знаешь, что такое мольба ведь это поклонение.
5. Читать и размышлять о биографиях наших праведных предков. Какие трудности у них были и какое терпение они проявляли. В большей степени пророки, самые лучшие созданий Алла́ха.
6. Познать, что такое дунья. Поистине это местопребывание для испытаний и оно близится к концу, думай об ахира, о вечности, и, что уготовил Всевышний для нас в ней.

Знай, победа придет с терпением, радость с горем, и поистине за трудностью облегчение.

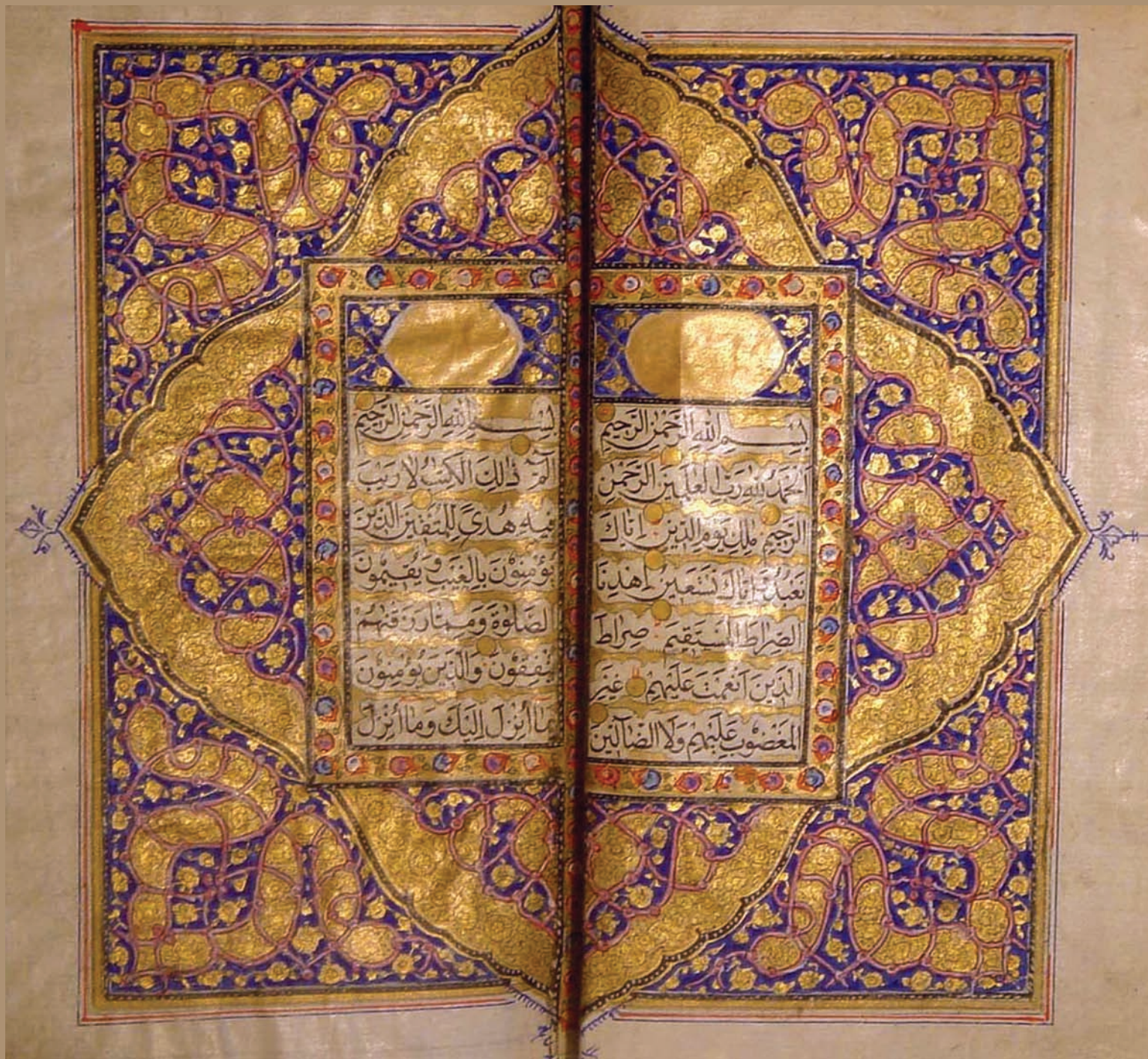
Просим у Алла́ха, чтобы это работа была искренне только ради Ли́ка Алла́ха и дабы наделил Он терпением своих праведных рабов.

Шейх Абдур-Рахим аль-Джазаيري

Перевод Умм Мухаммад

ИсламДин

<http://guraba.wordpress.com/2010/01/09/>

Kuldse kaunistusega Koraani käsikiri aastast 1800

IQARA

TOIMETAJAD: Aisha ja Khadeja
KUJUNDUS: Airi Hunt
PILDID: erakogu, internet
KONTAKT-IDEED: info@islam.pri.ee

MOŠEE JA EESTI ISLAMI KOGUDUS:

Keevise tn 9
11415
Tallinn
EESTI/ESTONIA
telefon +372 55 94 76 89

SADAQA - ANNETUSED:

www.islam.pri.ee toetamine

(tasuta materjalide saatmine, raamatute tõlkimine ning trükkimine, loengud jne):

Kätlin Hommik
Märkusega "SADAQA"
Ühispanga konto nr. 10010608670016
IBAN: EE231010010608670016
BIC: EEUHEE2X

Eesti Islami Koguduse töö toeks

(vaeste abistamine, laagrite korraldamine, araabia keele ja Koraani õpe jne):

MTÜ Eesti Islami Kogudus
Märkusega "SADAQA"
Swedbank arve nr. 221027395302
IBAN: EE742200221027395302
BIC: HABAE2X

Võimalus saata inimestele riideid, mänguasju jne, mida ise enam ei vaja, kuid ära ka visata ei tahaks. Järgnevalt pakume välja aadressid, kuhu võiksid oma paki saata. Tegemist on erinevate organisatsioonide ja eraisikutega, kes tegelevad humanitaarabi ning vaeste igakülgse abistamise ning toetamisega ja jagavad sinu saadetise nendele, kes seda kõige enam vajavad.

Kui äkki tead veel mõnda aadressi, mis sinu meelest peaks siin nimekirjas olema, siis anna meile sellest teada meiliaadressil info@islam.pri.ee.

AFGHANISTAN:

Mohammad Qasim Popal
UNAMA Kabul, Compound B
OSRSG/FSCU, Building 7, Room 101
Peace Avenue, Zanbaq Square
Wazir Akbar Khan (beside French Embassy)
Kabul
AFGHANISTAN
phone: +93 700217289/0790005381

MAROKO:

Najat Mrabte
Rue 8, No 10
54400 Moulay Bouazza
P.Khenifra
MOROCCO

Eesti moslemite kuukiri "IQARA" on eesti moslemite tasuta elektrooniline kuukiri. Ilmub inshallah, igal kuul uue sisuga. Kuukirja sisu koostamisel on oodatud eesti moslemite ettepanekud nii eesti kui ka vene keeles.

Ежемесячник мусулман Эстоний "ЙКРА" выходит каждый месяц. Все тусулманы Эстоний могут участвовать и писать на эстонском или русском языке.